အိုးဝေ
စာစောင်

၂၀၂၁ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်

အတွဲ၁၊ အမှတ်၅

ကျောင်းသားသမဂ္ဂများ၏ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းက စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှု

သင်တို့ဘုရား ငါမဖူး

– ကေဇဝင်း (၁၉၈၂ – ၂၀၂၁)

စာမျက်နှာ ၃ သို့ –

ဗုဒ္ဓကိုမသိခြင်းလေလေ
ဘုရားတလေလေ
"သင်တို့ဘုရားငါမဖူး"
(ကေဇဝင်း)

အထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ GSC ၏လှုပ်ရှားမှုတခု

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်နှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတို့မှ ထုတ်ဝေသည်။

သင်တို့ဘုရား
ငါ မဖူး

– ကေဇဝင်း (၁၉၈၂ – ၂၀၂၁)

၃–၃–၂၀၂၁ တွင် စစ်တပ်၏ အကြမ်းဖက်ပစ်ခတ်မှုကြောင့် မုံရွာ၌ ကျဆုံးသည်။

ခတ်လား နတ်လား
ပညတ်လား ပရမတ်လား ဘာဘာညာညာ မကွဲပြား
သင်တို့ယောင်ခြောက်ဆယ်ဘုရား ငါ မဖူး

မင်းတဆက် တက်ရင်
နန်းမြို့ အသစ်ပြုမယ် နေပြည်တော် ရွှေမယ်
ဟူးရားတို့ဝါဒနဲ့ ယတြာဘုရားတည်မယ်
သင်တို့ဂြိုဟ်သိမ်ဂြိုဟ်ပဲ့ဘုရား ငါ မဖူး

မြင့်မြတ်သော အတုမရှိဗုဒ္ဓရှေ့
နာမဝိသေသနပေါက်လွှတ်ပဲစားတွေ တပ်ဆင်ထားပုံ
ဆုတောင်းပြည့် ဝဋ်ကြွေးကျေ အရှုံးပျောက်
စော်ကြည် ထီပေါက် နိဗ္ဗာန်ရောက်
အခု ငြိမ်းချမ်းရေးတဲ့လား
သင်တို့ကလေးကင်ပွန်းတပ်ဘုရား ငါ မဖူး

ဗုဒ္ဓကို မတွေ့ရှိလိုက်တဲ့
တီကောင်တွေ အထွေးလိုက် ရှုံးခါနေကြပုံ
အောက်တန်းစားဆန်တယ် ဆူညံတယ်
သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့သမ္မာသက်ပွ ကင်းတယ်
သင်တို့ဖွဲ့အဖျဉ်းဘုရား ငါ မဖူး

မင်းခမ်းမင်းနားသဘင်ထဲက
ရွှေရောင်စူးကျင့်နေတဲ့ အာရာမ် ဆင်းတု စေတီ နတ်ကွန်းများ
ပလ္လားဂုဏ်မောက်သော အရပ်၌ ဗုဒ္ဓ နေတော်မမူ
သင်တို့ဂုဏ်သရေရှိဘုရား ငါ မဖူး

ပြူစူတယ် ဝန်တိုတယ်
အပျော်အပါးကို လောက်တဖွားဖွား ရေအိမ်လို တပ်မက်တယ်
အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်တယ် ခြေထိုး ဆွဲငင်တယ်
ဖိနပ်ကို လျှပ်တိုက်စီးသလို အတွေးအခေါ်ပါးလျားတယ်
သင်တို့ပညာမဲ့ဘုရား ငါ မဖူး

ဗုဒ္ဓ မိန့်တဲ့ မောဃပုရိသတွေ
ဗုဒ္ဓ စက်ဆုပ်တဲ့ တုစ္ဆပုဂ္ဂလတွေ
ဒီမိုကရေစီထက် ပိုစောတဲ့ ဂဏစနစ်အကြောင်း ပြောရင်း
နှစ်ယောက်ရှိ သုံးဂိုဏ်းခွဲကြည့်ချင်တဲ့ သူရဲကောင်းရူးတွေ
သင်တို့အယောနိသောမနသိကာရဘုရား ငါ မဖူး

မမြင်ဖူး မူးမြစ်ထင်သလို
ဗုဒ္ဓကို မသိမြင်လေလေ ဘုရား တ လေလေ
ချစ်သားတို့ရေ.. ဝေလေလေ
သပ္ပုရိသအပေါင်း မျောက်လောင်းတို့ရေ.. ဝေလေလေ
အေ.. သင်တို့ဝေလေလေဘုရား ငါ မဖူး

တရားဦးဓမ္မစကြာရဲ့အမှတ်အသား
စက္က(တရားစက်ဝန်း)အစား လော်စပီကာအပေါက်ဝိုင်းကြီးအား
အရှက်တရားမဲ့ ရှုံ့ဖွယ်လိလိ တပ်ဆင်လဲလှယ်ကြ
သင်တို့အမနာပဘုရား ငါ မဖူး

ဗုဒ္ဓက လွတ်လပ်တော်မူလို့
ဗုဒ္ဓကို သင်တို့အလေအလွင့်ဘုရားက ကွယ်ပလို့

ဓမ္မက သဘာဝကျယ်ပြောလို့
ဓမ္မကို သင်တို့ကျဉ်းကျပ်ကျုံ့ဝင်သောတရားက ကွယ်ပလို့

အို ဆူညံသော အသုရကာယတို့
သင်တို့ ချီးပသောဘုရား ငါ ငြင်းဆန်ပါရဲ့
သင်တို့ ထိုးကျင့်သောတရား ငါ ငြင်းဆန်ပါရဲ့

အို ပိန်ဖျင်းသော ပေတတိရစ္ဆာန်တို့
ငါ့မှာ တဆူတည်းသော တိတ်ဆိတ်သူ ဗုဒ္ဓဟာ ရှိပြီးဖြစ်ရဲ့
ထို့ကြောင့် သင်တို့ဘုရား ငါ မဖူးလိုလို့။

– ကေဇဝင်း (၁၉၈၂–၂၀၂၁)

သွေးထွက်ဆိုးကျိုး

မင်းတို့မလုပ်ရဲတာ ဘာမှမရှိသလို
ငါတို့ကြောက်တာလည်း ဘာမှမရှိ

ငါတို့ပါးစပ်ထဲမှာ တံတွေးတွေရှိနေသမျှ
ငါတို့က တော်လှန်ရေးသမားတွေပဲ*

လက်နက်ဆိုတာ
မုန်းလာရင်
အသက်တောင် ဖုံးတလုံးဖြစ်တယ်

ကယ်တင်ချင်ရင်လည်း
ပါရမီဖြည့်ခဲ့ရတယ်

ကယ်ခံချင်ရင်လည်း
တရားထူးကိုသိရတယ်

အနော်မာသောင်ကမ်းမှာ
ဖြတ်လမ်းမရှိ။

❒ ကိုဘအုန်း

(* အိုင်းရစ်စကားပုံတခု)

ကျနော်တို့ရဲ့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို ဟန့်တားချင်တဲ့သူတွေ နောက်ပြန်ဆွဲချင်ကြတဲ့သူတွေထဲမှာ နိုင်ငံတကာဆိုတာတွေ ရှေ့ဆုံးကပါတယ်။

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို အမေရိကန်၊ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ အာဆီယံ ဘယ်နိုင်ငံတကာကမှ အားမပေးကြဘူး။ အမေရိကန်နဲ့ ဥရောပတို့ အားမပေးတာက လက်ဝဲအစဉ်အလာထွန်းကားလာမှာစိုးလို့။ နိုင်ငံတနိုင်ငံမှာ အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရကို အဖိနှိပ်ခံပြည်သူတွေက ပြန်လည်တော်လှန် အောင်ပွဲခံတယ်ဆိုတာဟာ လက်ဝဲအတွေးအခေါ်ကလာတာ။ တော်လှန်ရေးဆိုတာမှန်သမျှဟာ လက်ဝဲတွေကချည်းပဲလုပ်တာ။ အဲဒါကြောင့် တော်လှန်ရေးကို သူတို့က အားမပေးချင်ဘူး။ ဒါ့အပြင် တော်လှန်ရေးဟာ ကူးစက်ပြန့်ပွားတတ်တဲ့ သဘောကလည်း ရှိနေတော့ ပိုလို့တောင် အားမပေးချင်ဘူး။ အဲဒါက အမေရိကန်၊ ဥရောပတို့က လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို နောက်ပြန်ဆွဲချင်ကြတဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်း။ အတိတ်မှာလည်း ABSDF မကဒတ ကျောင်းသားတပ်မတော်က ကျောင်းသားတွေကို တတိယနိုင်ငံပို့ကျောင်းတက်ခိုင်းပြီး လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကနေ သွေဖည်သွားအောင် လုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။

တရုတ်ကတမျိုး။ တရုတ်ဟာ သူကိုယ်တိုင်က တော်လှန်ရေးလုပ်ပြီး အာဏာရလာတဲ့ အစိုးရဖြစ်ပေမဲ့ ကျနော်တို့ တော်လှန်ရေးကိုကျ အားမပေးချင်ဘူး။ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုတော့ တရုတ်ဟာ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ အေးအေးချမ်းချမ်း ဖြစ်နေတာကိုပဲ လိုလားတဲ့သူမို့ပဲ။ သူ့အိမ်အနီးအနားမှာ အပူကွက်လို့ခေါ်ကြတဲ့ hot spot တခုရှိမလာစေချင်ဘူး။ စစ်ဖြစ်လာရင် အပူကွက်တခုဖြစ်လာရင် ဟိုလူကဝင်ရှုပ်၊ ဒီလူကဝင်ရှုပ်လုပ်လာတတ်ပြီး တရုတ်ရဲ့တည်ငြိမ်မှုကိုပါ ခြိမ်းခြောက်လာမှာ သူကြောက်တယ်။ တရုတ်ရဲ့ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး သဘောထားဟာ အင်မတန် တကိုယ်ကောင်းဆန်တယ်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံမှာ စစ်အာဏာရှင်ပဲ အုပ်ချုပ်အုပ်ချုပ်၊ ဒီမိုကရေစီစနစ်ပဲလုပ်လုပ်၊ ဘာကြီးဖြစ်နေနေ သူတို့အပူတပြားသားမှ မပါဘူးလို့ပဲ သဘောထားတယ်။ ဘယ်သူပဲအုပ်ချုပ်အုပ်ချုပ် ငြိမ်အောင် အုပ်ချုပ်နိုင်ရင် ပြီးရောလို့ပဲ သဘောထားတယ်။ ဗမာတွေ သူတောင်းစားဖြစ်ဖြစ် ဖာ

နိုင်ငံတကာနဲ့ မြန်မာ့တော်လှန်ရေး

ဇော်ဝင်း (၈၈ ဗကသ)

ရန်ကုန်က GSC ရဲ့ ဆန္ဒပြပွဲတခုမှာ အာဆီယံအလံကို မီးရှို့ပြီး ဆန္ဒပြ

ဖြစ်ဖြစ် သူတို့ ဂရုမစိုက်ဘူး။ စစ်မဖြစ်ရင်ပြီးရော။

အာဆီယံဆိုတာကတော့ ကိုယ့်ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ကိုယ် ဘာမှရေရေရာရာ ရပ်တည်နိုင်တာမဟုတ်ဘူး။ တရုတ်နဲ့ အမေရိကန် မျက်နှာကြည့်ပြီး ရောယိမ်းလိုက်၊ ဘသားယိမ်းလိုက်လုပ်နေတဲ့အဖွဲ့အစည်း။ အခုတရုတ်ရော၊ အမေရိကန်ရောက စစ်ကိုမလိုလားဘူးဆိုတော့ သူတို့ကလည်း လိုလားစရာ အကြောင်းမရှိတော့ဘူး။

ဒီတော့ ဗမာ့လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဟာ နိုင်ငံတကာဖျက်လို့ ပျက်သွားမှာကို စိုးရိမ်ကြသူတွေ တော်တော်များများရှိတယ်။ ကျနော်လည်း စိုးရိမ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အလွန်အကျွံစိုးရိမ်ဖို့တော့လည်း မလိုအပ်ဘူးလို့ ပြောချင်တယ်။

အတိတ်သမိုင်းမှာ ဗမာပြည်ကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်ဝင်တော့မယ်ဆိုတော့ ကျနော်တို့ ကမ္ဘာ့ရေစီးကြောင်းကို မတားနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဖက်ဆစ်ကို မဟာမိတ်တွေက ပြန်အနိုင်ရတော့လည်း အဲဒီကမ္ဘာ့ရေစီးကြောင်းကို ကျနော်တို့ မတားနိုင်ပြန်ဘူး။ အင်္ဂလိပ်တွေ ဗမာပြည်ထဲကို ရေစီးကြောင်းနဲ့အတူပြန်ရောက်လာတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အခုလည်း တရုတ်၊ အမေရိကန် ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံတွေရဲ့ သဘောထားဟာ ပြဿနာကို အဆုံးအဖြတ်ပြုသွားမှာလားလို့ တချို့က စိုးရိမ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဂျပန်ဝင်တဲ့အချိန်၊ အင်္ဂလိပ်ပြန်ဝင်တဲ့အချိန်တွေလို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ရေစီးကြောင်းပေါ်မှာ ဗမာပြည်က တည့်တည့်ကြီးကျနေတာ မဟုတ်လို့ အဲသလောက်စိုးရိမ်ဖို့မရှိဘူးလို့ ကျနော်ကတော့ ပြောချင်တယ်။ ကမ္ဘာမှာလည်း အဲဒီခေတ်တုန်းကလိုပြင်းထန်တဲ့ ရေစီးကြောင်းကြီးတွေ တနည်းအားဖြင့်ပြောရရင် ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွေ အခုဖြစ်မနေဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဗမာ့နိုင်ငံရေးကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးက ဆုံးဖြတ်မဲ့ အနေအထားမျိုး သိပ်မရှိဘူးလို့မြင်တယ်။

ဒီပွဲမှာ တကယ်အဆုံးအဖြတ်ပေးမှာက လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေပဲ။ ကံမကောင်းတာက စောစောက ပြောသလိုပဲ၊ တရုတ်၊ အမေရိကန်၊ ဥရောပ ဘယ်နိုင်ငံကမှ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို အားမပေးချင်ဘူး။ အဲဒါကံမကောင်းဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကံကောင်းတဲ့အချက်ကလည်း ရှိတယ်။ ဆီးရီးယားမှာ ဝင်ရှုပ်ကြသလိုမျိုး ဗမာ့အရေးကို နိုင်ငံတကာက စစ်တပ်တွေ အသီးသီး ပရောက်ဆီစစ်တွေ (Proxy War) အသီးသီးနဲ့ ဝင်ရှုပ်ဖို့ သိပ်မလွယ်ဘူး။ အမေရိကန်က လက်နက်ကိုယ်တိုင်ကိုင်ပြီး ဝင်လာရင် တရုတ်ကလက်ခံမှာ မဟုတ်သလို၊ တရုတ်ကလည်း တော်ရုံတန်ရုံနဲ့တော့ လက်နက်ကိုင်ဝင်စွက်ဖက်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သူကစပြီး လက်နက်ကိုင် ဝင်စွက်ဖက်လိုက်ရင် အမေရိကန်နဲ့ ဥရောပကလည်း လက်နက်ကိုင်ဝင်စွက်ဖက်လို့ ရတဲ့သဘောမျိုး သက်ရောက်သွားမှာကို သူကြောက်တယ်။

ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ နိုင်ငံကြီးတွေဟာ သံခင်းတမန်ခင်းနည်းနဲ့သာ ပါးပါးနပ်နပ် ဝင်ကစားနေကြတာကိုတွေ့ရတယ်။ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ဝင်ပါမဲ့အလားအလာမျိုးကို ခုထိ မမြင်ရသေးဘူး။

အဲဒါကြောင့် လူမျိုးပေါင်းစုံဗမာပြည်သူပြည်သားတွေရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကသာ အဓိကလို့ကျနော်တွက်တယ်။ ဗမာပြည်သူတွေက မယိမ်းမယိုင်ကျောက်စာတိုင်လို ခိုင်မြဲတဲ့စိတ်ဓာတ်နဲ့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို ဆုပ်ကိုင်ဆင်နွှဲမယ်ဆိုရင် ဘယ်သူမှမကြိုက်သည့်တိုင် ဘယ်သူမှလည်း အတင်းအဓမ္မဝင်တားမဲ့ သဘောမျိုးမရှိဘူး။ အဲဒါဟာ ကျနော်တို့ရဲ့ အခွင့်ကောင်းလို့ တွက်ပါတယ်။

နိုင်ငံတကာက အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ပြီးချင်ကြတယ်။ စစ်ကိုရှောင်လွှဲချင်ကြတယ်။ ကျနော်တို့က ကိုယ့်ဝမ်းနာကိုယ်သာအသိဆုံးပဲ။ ဆွေးနွေးရေးမှာ ကျနော်တို့လိုချင်တဲ့အဖြေဘယ်လိုမှ မရနိုင်ဘူးဆိုတာ ကျနော်တို့ အသိဆုံး။ ကျနော်တို့ရဲ့ သားစဉ်မြေးဆက်တိုင်အောက် ဆက်ကာဆက်ကာ ဒုက္ခသံသရာကြီး လည်ပတ်မနေစေဖို့ဆိုရင် ၁။ စစ်အာဏာရှင်တွေကြီးစိုးထားတဲ့ စစ်တပ်ကို လုံးဝဖျက်သိမ်းရမယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေပါဝင်တဲ့ စစ်တပ်အသစ်မျိုး ထူထောင်နိုင်ရမယ်။ ၂။ ဦးပိုင်နဲ့ MEC မှအစ စစ်ဗိုလ်ချုပ်

ကြီးတွေနဲ့ သားသမီးများ၊ ခရိုနီများခိုးဝှက်ထူထောင်ထားကြတဲ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ အပါအဝင်၊ စစ်အာဏာရှင်တွေရဲ့ စီးပွားရေးအင်ပါယာကြီးတခုလုံးကို ဖြိုဖျက်ပစ်ရမယ်။ အဒီ နှစ်ချက်စလုံးကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ အကောင်အထည်မဖော်နိုင်သေးသမျှမှာ စစ်အာဏာရှင်တွေရဲ့ သတ်လိုက်၊ အာဏာသိမ်းလိုက်၊ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ပေးလိုက်၊ စေ့စပ်ဆွေးနွေးလိုက်ဆိုတဲ့ အဆိုးသံသရာကြီးဟာ ထပ်ကာထပ်ကာ လည်ပတ်နေဦးမှာပဲ။ ဆွေးနွေးရေးနည်းလမ်းနဲ့ စောစောက နှစ်ချက်ကို ကျနော်တို့ ရနိုင်မလား။ မရနိုင်ဘူး။ ဘယ်ဆွေးနွေးဖက်က ငါတို့ဖက်က အကုန်ဖျက်ပေးပါမယ်လို့ သဘောတူမှာတဲ့လဲ။

ကျနော်တို့အတွက်တခုတည်းသောအဖြေက ဒီနေ့ခေတ်မှာ အနောက်တိုင်းပရောဟိတ်တွေက ခေတ်မမီတော့ပါဘူးလို့ပြောနေတဲ့ ဇီးရိုးဆမ်းဂိမ်းပဲ။ စစ်တပ်ကို ကျနော်တို့ အပြုတ်နိုင်မှသာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ကျနော်တို့ အပြီးသတ်နိုင်မှာ။ အပြုတ်မနိုင်ဘူး၊ အပြုတ်မတိုက်နိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ စစ်တပ်ဟာ ထပ်ကာထပ်ကာ လှည့်စားနေဦးမှာပဲ။ ရွေးကောက်ပွဲကို ဟိုလိုနည်းနဲ့လုပ်ပေးလိုက်၊ ဒီလိုနည်းနဲ့လုပ်ပေးလိုက်၊ သူတို့စိတ်ကြိုက်မဖြစ်ရင် အာဏာသိမ်းလိုက်၊ သတ်လိုက်ဖြတ်လိုက်၊ နောက်တခါပြန် ဆွေးနွေးလိုက်ဆိုတဲ့ သံသရာကြီးဟာ ထပ်ကာထပ်ကာ လည်နေပြီး ကျနော်တို့ သားသမီး၊ မြေးမြစ်တွေဟာလည်း အခုခေတ်မှာ သေနေကြသလို ဆက်ကာဆက်ကာသေနေဦးမှာပဲ။ ဗမာပြည်မှာ စစ်ဗိုလ်တွေ၊ စစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေဟာ ကျိုကျိုတက် ချမ်းသာသောလူတန်းစား၊ သတ်ခွင့်ဖြတ်ခွင့်ရှိသောလူတန်းစားဖြစ်နေပြီး ကျန်ပြည်သူတွေဟာ ဆင်းရဲသောပြည်သူ၊ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ရင်းနဲ့ အသတ်ဖြတ်ခံနေရသောပြည်သူတွေ ဆက်ဖြစ်နေဦးမှာပဲ။ ဗမာပြည်မှာ သတ်သူလူတန်းစားနဲ့ အသတ်ခံလူတန်းစား နှစ်မျိုးနှစ်စားကွဲပြားနေတာကို မလိုချင်တော့ဘူး။ ဗမာပြည်မှာ သယံဇာတနဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားတဲ့လူတန်းစားနဲ့ အဖိနှိပ်ခံကျန်ပြည်သူအားလုံးဆိုတဲ့လူတန်းစားကြီး နှစ်မျိုးနှစ်စားကွဲပြားနေတာကို မလိုချင်တော့ဘူး။ အဲသလို မလိုချင်တော့ရင် အာဏာရှင်စစ်တပ် အမြစ်ဖြတ်မှဖြစ်မယ်။ ကျနော်တို့တော်လှန်ရေးကို ဟန့်တားနှောင့်ယှက်နေတဲ့ အန္တရာယ်အသွယ်သွယ်ဟာ တဖက်မှာ တကယ်ကို ကြီးကြီးမားမားရှိနေတယ်။ ဒါပေမဲ့ တခြားတဖက်ကကြည့်ရင် အခုလောက် အောင်မြင်နိုင်ဖို့အလားလားကောင်းတာမျိုးကလည်း သမိုင်းတလျှောက်မှာ တခါမှ မကြုံဖူးသေးဘူး။ ၁။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကနေ တလက်မမှ အရွှေ့မခံဖို့ဆိုတဲ့ အချက်နဲ့ ၂။ စစ်အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်သူမှန်သမျှ ကြီးငယ်မဟူညီညွတ်ကြတဲ့ တပ်ပေါင်းစုတခုထူထောင်နိုင်ရေးဆိုတဲ့ အချက်၊ အဲဒီအချက်နှစ်ချက်သာ ပြည့်စုံမယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့ရဲ့ တော်လှန်ရေးဟာ သေချာပေါက် အောင်မြင်မှာပဲ။

စစ်ကလက်

အသွေးတွေ
အသားတွေ တလက်လက်ဖြစ်ဖို့
လက်ကြားထဲ မီးညှိထားပြီး
ဘဝနှုတ်ခမ်းမှ ရှိုက်ယူနေကျ
အောင်မြင်တာတွေ ကျရှုံးတာတွေ
မထူးတော့ပါဘူး

တုန်တုန်ယင်ယင် နေသားတကျ မရှိမှုတွေ
မြေသားကမ္ဘာကို စိုးမိုးသွားပြီဆို
ယုံကြည်ရာအပေါင်းအသင်းဟာ စစ်
ကလက်

မြင်ရတာတွေက အသိတရားထက်
ကျော်လွန်ပြီး
မမြင်ရတာတွေကို သိနေရတယ်
ဒါတွေ အားလုံး အိပ်မက်လိုပါပဲ

အခက်အလက် အချက်အလက်တွေနဲ့
အတောင်အလက် စုံလင်လှတဲ့
ဒီမိုးသက်မုန်တိုင်းကြီး ပြီးစီးသွားတဲ့အခါ
လူစုံ အတူဆုံဖို့ ဘယ်ဖြစ်နိုင်တော့မလဲ

ဇရာဟာ တန်းမစီရဘဲ
မိုးချုပ်စေတဲ့ သာတူညီမျှ စနစ်ပါ

ချစ်ရတဲ့ မိန်းမတယောက်လို တိုင်းပြည်မှာ
စစ်ကလက်ဟာ ဟန်ကောင်းကောင်းရှိရဲ့
ဖွာရှိုက်မိသမျှ ခံစားချက်အားလုံး
အသက်နဲ့ ရက်လုပ်ထားတယ်။

❐ ရွှေကြယ်မိုး

စပါးတတင်း ၁၄၀၀ကျပ် မအာလခေါင်းကိုဖြတ်

■ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမား သမဂ္ဂများ အဖွဲ့ချုပ် ■

“တဘောင်” ဟူသော ဝေါဟာရမှာ အနာဂတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြေရှိသော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး အခြေအနေ တရပ်ရပ်ကို ကြိုတင်နိမိတ်ဖတ် ဖော်ညွှန်းသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။ ထို “တဘောင်” စကားတို့မှာ သာမန် တိုင်းသူပြည်သား လူထုလူတန်းစားများကြားတွင် စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့နေတတ်ပြီး မည်သူကစတင် တီထွင်ပြောဆိုလိုက်သည်ဟု အတည်ပြုဖော်ပြရန်လည်း ခက်ခဲတတ်လေသည်။ ၎င်းတို့က ညွှန်းဆိုသည့်အတိုင်း အနာဂတ်တွင် တကယ်ဖြစ်လာသော “တဘောင်” စကားများရှိသကဲ့သို့ တကယ်ဖြစ်မလာသော (သို့မဟုတ်) ၎င်းညွှန်းဆိုသော “အနာဂတ်ကာလ” အလွန်ရှည်ကြာနေသော “တဘောင်” များလည်း ရှိတတ်ပေသည်။

အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအချင်းရာများကို အခြေပြု၍ ဖော်ညွှန်းထားသော “တဘောင်” စကားတို့၏ ကျရောက်လာမည့် အနာဂတ်ကာလမှာ သိပ်မကြာဝေးလှသည်ကိုလည်း တွေ့ရပြန်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် “စပါးတတောင်းငါးပဲ ကုလားခေါင်းခားဝဲ” ဆိုသော တဘောင်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုတဘောင်သည် ၁၉၂၈ –၂၉ ခုနှစ် ခန့်များက ဗမာတောင်သူလယ်သမား လူထုလူတန်းစားကြီးတရပ်လုံး လက်ငင်းကြုံတွေ့ ရင်ဆိုင်နေရသော လူမှုလက်တွေ့ဘဝများမှ ရောင်ပြန်ဟပ်၍ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်ချဲ့သမားနှင့် အပေါင်းအပါ ငွေရှင်ကြေးရှင် အရင်းရှင်တို့၏ အမျိုးမျိုးသော အမြတ်ထုတ်ဂုတ်သွေးစုပ်မှုကြောင့် ဗမာတောင်သူလယ်သမားထုကြီးမှာ ဆင်းရဲတွင်းနက်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၂၈ –၂၉ ခုနှစ်များတွင် အရင်းရှင်စနစ်၏ ဖြစ်မြဲဓမ္မတာအတိုင်း စီးပွားရေး အကျပ်အတည်း၊ စီးပွားပျက်ကပ်များ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ စပါးဈေးများထိုးကျခဲ့ပြီး “စပါးတတောင်းငါးပဲ ကုလားခေါင်းခားဝဲ” ဆိုသော တဘောင်စကားများ ပေါ်ထွက် လာ၏။ ထိုသည်နှင့် မရှေးမနှောင်း ၁၉၃၀ ခုနှစ်မှာပင် “ပေးစရာလည်း ငွေမရှိ၊ ပြေးစရာလည်း မြေမရှိ” ဖြစ်နေရရှာသော လယ်သမားတို့မှာ ရရာလက်နက်စွဲကိုင်၍ မတရားဖိနှိပ်အုပ်စိုးမှုကို အံတုတွန်းလှန်သော ဆရာစံဦးဆောင်သည့် လယ်သမားတော်လှန်ရေးကြီးတရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။

ဗမာပြည်လယ်သမားတို့မှာ ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် အဖိနှိပ်ခံ၊ ဂုတ်သွေးစုပ်ခံ၊ အပယ်ခံ၊ အနှိမ်ခံဘဝဖြင့် နေလာခဲ့ရသည်မှာ ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်သည်။ လယ်သမားတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း မိမိတို့ဘဝ တိုးတတ်မြင့်မားအောင် ကြံဆောင်ကြိုးပမ်းရုန်းကန်ရန် (ဘဝပေးအခြေအနေအရ) မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြပေ။ လယ်သမားအရေး ဆောက်ရွက်သူများကိုလည်း အုပ်စိုးသူလူတန်းစားက လက်ဦးမှုရှိရှိဖြင့် အပြင်းထန်ဆုံးနှိပ်ကွပ်ကာ “လယ်သမား တော်လှန်ရေး”ကို ရေသောက်မြစ်ဖြတ်ပစ်လေ့ရှိသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ကျောင်းသား၊ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ လူထုလူတန်းစားပေါင်းစုံ ပါဝင်သည့် လူထုအရေးတော်ပုံကြီးကိုလည်း စစ်တပ်က ရက်စက်စွာ ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ မတရားဖမ်းစီးနှိပ်စက်ခြင်း၊ မတရားထောင်ချ အပြစ်ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကာ ဖိနှိပ်ဖြိုခွဲခဲ့သည်။ တိုင်းပြည်အာဏာကို အဓမ္မသိမ်းယူခဲ့သည်။ ထိုအာဏာသိမ်း စစ်အုပ်စုသည် လယ်ယာမြေများကို အဓမ္မသိမ်းယူခြင်း၊ စစ်အုပ်စု အစွယ်အပွား ခရိုနီများ၏ စီးပွားရေးအရ ဖိစီးနှိပ်စက်ခြင်းများကြောင့် လယ်သမားအများအပြားပင် လယ်ယာလက်မဲ့ဘဝ ကျရောက်ခဲ့ကြရသည်။ အကြွေးပင်လယ်ဝေကာ လယ်ယာလက်လွှတ် ဖြစ်ရလုဆဲဆဲ လုပ်ကွက်ငယ် ဆင်းရဲသားလယ်သမား အများအပြားလည်းရှိနေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကျေးလက်လယ်ယာလုပ်သား

ထုကြီးသည် မြို့ပြတွင် အလုပ်ရုံစက်ရုံလုပ်သားများ အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ဂုတ်သွေးစုပ်ခံကာ မသေရုံ အသက်ဆက်ကြရပြန်သည်။

ဤသို့သော အခြေအနေများမှာပင် အာဏာရှိလျှင် ဘာမဆိုလုပ်နိုင်သည်ဟု ထင်သူများက အာဏာရဖို့အတွက် မလုပ်ရဲတာ ဘာမှမရှိတော့ပဲ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ရက်နေ့တွင် စစ်အာဏာသိမ်းမှု ထပ်မံပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဤတကြိမ်အာဏာသိမ်းမှုသည် တတိုင်းပြည်လုံးအတွက် အဆိုးတကာ့ အဆိုးဆုံး၊ ဒုက္ခအကြီးတကာ့ အကြီးဆုံးပင်ဖြစ်သည် ။ ထုံးစံအတိုင်းပင် ခေတ်ဆိုးခေတ်ပျက်၏ ဒုက္ခသုက္ခဒဏ်များကို ဦးစွာခံကြရသူများမှာ မရှိဆင်းရဲသား အလုပ်သမား လယ်သမား လူထုလူတန်းစားများပင် ဖြစ်ကြသည်။

ယနေ့စစ်အုပ်စုက သတ်မှတ်လိုက်သော အခြေခံရည်ညွှန်း စပါးဈေး “၅၄၀၀၀၀” ဆိုသည်မှာ ၎င်းတို့စစ်အုပ်စု၏ အကျိုးစီးပွားတခုတည်းကိုသာ ကြည့်၍ သတ်မှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုဖြစ်ပေါ်နေသော အထွေထွေကုန်ဈေးနှုန်းများအရ မိုးလယ်တဧက၏ ကုန်ကျစရိတ်မှာ “၃၅၀၀၀၀ မှ ၄၀၀၀၀၀” ဝန်းကျင်အထိရှိသည်။ လယ်တဧကစပါးအထွက်မှာ တင်း ၆၀ မှ ၇၀ ဝန်းကျင်သာ ထွက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လယ်သမားသည် လယ်တဧကလျှင် ၎င်းတို့ရည်ညွှန်းသော ၅၄၀၀၀၀ ဈေးဖြင့် တွက်လျှင်ပင် တဧကလျှင် ၂ သောင်းကျော်မှ ၇ သောင်းကျော်ထိ အရှုံးပေါ်နေပြီဖြစ်သည်။

ယခုကဲ့သို့ မိုးများ အဆက်မပြတ်ရွာနေချိန် ဧရာဝတီတိုင်းအတွင်းရှိ ဒေသတခု၏ စပါးဈေးမှာ စပါးတတင်းလျှင် ၅၂ ပေါင် နှုန်းဖြင့် တင်းတရာလျှင် ၅၀၀၀၀၀ ဈေးသာရှိသည်။ ဒေသတွင်းဈေးကွက်ဝင် ဆင်းသုခကဲ့သို့သော စပါးမျိုးသာဖြစ်ပြီး ကျန် ၃ လသက်တမ်းရှိ စပါးများမှာ ၅ သိန်းအောက် လျော့ပါသည်။ ယခုကာလ ရေနံဈေး၊ ဓာတ်ဆားဈေး၊ ဆေးဈေး၊ စက်ကိရိယာဈေးများ ခေါက်ခိုက်နေပုံမျိုးဖြင့် မကြာမီလုပ်ငန်းခွင်ဝင်ရတော့မည့် နွေစပါးစိုက်တောင်သူများအတွက် မျက်ဖြူဆိုက်လျှက် ရှိပါသည်။ လယ်သမားများမှာ လယ်လုပ်မှ ထမင်းစားရမည်ဟု မှတ်ယူသော အမျိုးမို့ လယ်မြေကလေး ရှိနေသမျှ၊ အခြေအနေပေးသမျှတော့ လယ်ကိုသာပဲ လုပ်နေရပေဦးမည်။ အဆုံးတနေ့ အတိုးပေါ် အတိုးတက်၊ အရှုံးပေါ် အရှုံးဆက်ပြီး ပေးစရာလည်း ငွေမရှိ၊စားစရာလည်း ဆန်မရှိ၊ ပြေးစရာလည်း မြေမရှိ ဖြစ်လာခဲ့ပါမူကား “စပါးတတင်း ၅၄၀၀ ကျပ်၊ မအလခေါင်းကိုဖြတ်” ဟူသော “တဘောင်” စကားသည် အဘယ်ကြောင့် မပေါ်လာပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

ဗဟိုစည်းရုံးရေးကော်မတီ
ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ
တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်

■

မြေပုံအတုနှင့် ပြည်ထောင်စုအသစ်

ပိုင်ချိမ့်ခေါင်

၁။ မြေပုံအတု၊ နိုင်ငံအတု

မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံလို့ဆိုရင် ခေါင်းဖျားက ကချင်ပြည်၊ အရှေ့ဖျားက ရှမ်းပြည်၊ အောက်ဖျားက တနင်္သာရီတိုင်း နဲ့ အနောက်ဖျားက ရခိုင်နဲ့ချင်းပြည်တို့ဝန်းဝိုင်းထားတဲ့ မြေပုံကြီးကို မြင်ကြပါလိမ့်မယ်။ မြေပုံဆိုတာဟာ နိုင်ငံကို သညာပြုဖော်ပြတာပါပဲ။ အဲတော့ ဒီမြေပုံဟာ အစစ်လား၊ အတုလား ခွဲခြားဖို့ဆိုရင် မြေပုံထဲမှာပါတဲ့ ဒေသတွေဟာ နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ်ရှိနေရဲ့လားဆိုတာကို ဆန်းစစ်ရပါမယ်။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံဆိုတာ ဘယ်လိုသတ်မှတ်ချက်တွေရှိရမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို အရင်ကြည့်ဖို့လိုလာပါတယ်။

နိုင်ငံတခုအဖြစ်တည်ရှိတယ်လို့ဆိုနိုင်ဖို့ အောက်ပါအချက် ၄ ချက်နဲ့ ပြည့်စုံရမယ်လို့ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်တွေက သတ်မှတ်ကြပါတယ်။

၁။ နေရာဒေသတခုရှိရမယ်
၂။ နေထိုင်ရာပြည်သူလူထုရှိရမယ်
၃။ အဲနေရာဒေသနဲ့ လူထုအပေါ် လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်တဲ့ တခုတည်းသော သြဇာအာဏာ (သို့) အချုပ်အခြာအာဏာရှိရမယ်
၄။ ဒီအာဏာကိုကျင့်သုံးနိုင်တဲ့ အစိုးရရှိရမယ်။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်တွေက ဒီသတ်မှတ်ချက်တွေနဲ့ ကိုက်ညီရင် နိုင်ငံမည်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီအချက်တွေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံကို ယှဉ်ထိုးကြည့်ရပါမယ်။ နံပါတ်တစ်အချက်ဖြစ်တဲ့ နေရာဒေသရှိရမယ်ဆိုတာနဲ့ နံပါတ်နှစ်အချက်ဖြစ်တဲ့ နေထိုင်ရာလူထုရှိရမယ်ဆိုတာတွေနဲ့တော့ အခုမြန်မာနိုင်ငံမြေပုံဟာ ကိုက်ညီပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နေရာဒေသရှိတိုင်း၊ နေထိုင်ရာလူထုရှိတိုင်း ကိုယ့်စိတ်ကြိုက်မြေပုံဆွဲပြီး ဒါဟာငါ့နိုင်ငံပဲလို့သတ်မှတ်မယ်ဆိုရင် အမှားကြီးမှားပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုသာလုပ်မယ်ဆိုရင် ကမ္ဘာ့အရှေ့ခြမ်းတခုလုံးကို အုပ်စိုးတော်မူသော နေထွက်ဘုရင်မင်းတရားကြီး ဆိုပြီး ထင်တလုံးနဲ့ ကိုယ့်ဘာသာပျော်ပိုက်နေကြတဲ့ ရှေးဘုရင်မင်းများနဲ့ ဘာမှကွာတော့မှာမဟုတ်ပါဘူး။ လက်တွေ့နဲ့လားလားမျှမအပ်စပ်တဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ရူးနှမ်းမှုသက်သက်သာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် နံပါတ်သုံး နဲ့ နံပါတ်လေးအချက်တွေက နိုင်ငံဖြစ်၊မဖြစ် သတ်မှတ်ရာမှာ အရေးကြီးလာပါတယ်။

နံပါတ်သုံးအချက်နဲ့ညီဖို့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံထဲမှာပါတဲ့ ဒေသအားလုံးကို လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်တဲ့ တခုတည်းသော သြဇာအာဏာရှိပါရဲ့လားဆိုတာကို ဆန်းစစ်ရပါမယ်။ အရှေ့ဖျားကချင်ပြည်နယ်မှာဆိုရင် KIO ထိန်းချုပ်နယ်မြေဟာ အဲဒေသနဲ့ အဲလူထုကို KIO က သာ လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်တဲ့သြဇာအာဏာရှိပါတယ်။ အရှေ့ဖျားကရှမ်းပြည်မှာလည်း RCSS၊ SSA၊ TNLA၊ UWSA စတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေဆီမှာပဲ သူတို့သက်ဆိုင်ရာဒေသကို လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်တဲ့ သြဇာအာဏာရှိပါတယ်။ တောင်ဘက်ခြမ်းမှာလည်း KNU နဲ့ အနောက်ဘက်ခြမ်းမှာလည်း AA အစရှိတဲ့ အဖွဲ့အသီးသီးက သက်ဆိုင်ရာဒေသတွေကိုအာဏာလွှမ်းမိုးနေပါတယ်။ ဒီဒေသတွေကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအမည်တပ်ထားတဲ့အဖွဲ့အစည်းက ဘယ်လိုမှ သြဇာအာဏာသက်ရောက်မှုမရှိပါဘူး။ တိုင်းတွေနဲ့ ပြည်နယ်တွေကဒေသအချို့ကိုပဲ သူကသြဇာလွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဆိုတော့ ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဒီမြေပုံထဲမှာရှိတဲ့ဒေသတွေကို သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဆိုသူတို့က ကိုယ့်ဒေသအလိုက်အချုပ်အခြာပိုင်ထားကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမြေပုံထဲကဒေသအကုန်လုံးကို သြဇာလွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်တဲ့ တခုတည်းသောအာဏာစက်ဆိုတာ မရှိကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။ တနည်းအားဖြင့် ဒီမြေပုံထဲက ဒေသအားလုံးကို လွှမ်းခြုံနိုင်တဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာ လက်တွေ့မှာ မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံတခုဖြစ်တည်ဖို့လိုအပ်တဲ့အချက်လေးချက်ထဲက အချုပ်အခြာအာဏာရှိမှုဆိုတဲ့အချက်နဲ့ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံမြေပုံဟာ မကိုက်ညီကြောင်း ထင်ရှားလာပါတယ်။

နံပါတ်လေးအချက်ဖြစ်တဲ့ အစိုးရရှိရမယ်ဆိုတာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရလို့ဆိုတဲ့အဖွဲ့ရဲ့ အစိုးရယန္တရားတွေရှိသလိုပဲ လူမျိုးစုဒေသတွေမှာ သူတို့အဖွဲ့အစည်းအလိုက် ပညာရေး၊ကျန်းမာရေး၊ အခွန်အကောက်၊ ရဲဌာန စတဲ့ အစိုးရဖွဲ့စည်းပုံ တွေရှိနေကြပါတယ်။ အထက်မှာဆိုခဲ့တဲ့ သူတို့အချုပ်အခြာအာဏာရှိတဲ့ဒေသတွေမှာ ဒီအစိုးရတွေဟာ အသက်ဝင်ကြပါတယ်။ သူတို့သက်ဆိုင်ရာဒေသတွေထက်ကျော်လွန်ပြီးတော့ မြေပုံထဲကဒေသအကုန်လုံးမှာ အသက်ဝင်နေတဲ့ အစိုးရရယ်လို့တော့ ဘယ်အဖွဲ့မှ ရှိမနေပါဘူး။ ဒါကြောင့် လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံဟာ နိုင်ငံဖြစ်ဖို့လိုအပ်တဲ့ အစိုးရရှိခြင်းဆိုတာနဲ့လည်း မကိုက်ညီပြန်ပါဘူး။

နိုင်ငံအဖြစ်သတ်မှတ်ဖို့ နောက်အရေးကြီးတဲ့အချက်တခုရှိပါသေးတယ်။ အဲတာကတော့ နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုမှုပါပဲ။ ဒါကတော့ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ လိုအပ်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ လူဖြစ်လို့ လူလို့ ခေါ်တာလား၊ လူလို့ခေါ်လို့ လူဖြစ်တာလား ဆိုတဲ့သဘောကို တွေးဆဖို့လိုပါတယ်။ လူလို့ခေါ်တိုင်းလူဖြစ်မယ်ဆိုရင် ခွေးကို လူလို့ခေါ်ရင်ရော အဆိုပါခွေးဟာ လူဖြစ်လာပါ့မလားဆိုတာ စဥ်းစားရပါမယ်။ လူလို့အခြားသူများကခေါ်ရုံနဲ့ အဆိုပါခွေးဟာ လူဖြစ်မလာသလိုပဲ နိုင်ငံရယ်လို့ အခြားနိုင်ငံများကအသိအမှတ်ပြုရုံနဲ့ နိုင်ငံအဖြစ်တည်ရှိသွားတာမဟုတ်ပါဘူး။ အထက်မှာပြောခဲ့တဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေအကုန်လုံးနဲ့ ညီမှသာ နိုင်ငံရယ်လို့ အစစ်အမှန်ဖြစ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရယ်လို့အစစ်အမှန်ဖြစ်လာရင်တော့ နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုမှုဟာလည်း အချိန်နဲ့အမျှပိုမိုရရှိလာပါလိမ့်မယ်။

အဲတော့ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံမြေပုံဟာ တကယ့်နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ်ရှိနေ၊မရှိနေ ဆန်းစစ်ခဲ့တဲ့အချက်တွေကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် လက်ရှိမြေပုံဟာ နေရာဒေသရှိခြင်းနဲ့ နေထိုင်သူလူထုရှိခြင်းဆိုတဲ့ အချက်တွေနဲ့သာကိုက်ညီပါတယ်။ မြေပုံထဲကဒေသအကုန်လုံးကို လွှမ်းမိုးနိုင်တဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာရှိခြင်းနဲ့ အစိုးရရှိခြင်းဆိုတဲ့ အရေးကြီးလှတဲ့အချက်တွေမှာတော့ ဒီမြေပုံဟာ သတ်မှတ်ချက်နဲ့ ကိုက်ညီခြင်းမရှိပါဘူး။ လူမျိုးစုအဖွဲ့တွေနဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဆိုသူတို့ကြားမှာ အာဏာစက်ဟာ သူ့နယ်မြေနဲ့သူ အပိုင်းပိုင်းကွဲပြားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံမြေပုံကရည်ညွှန်းနေတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆိုတာဟာ လက်တွေ့မှာ နိုင်ငံအဖြစ်တစ်စုတစ်စည်းတည်း ရှိမနေကြောင်းတွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံကဖော်ပြနေတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆိုဟာ အတုကြီးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမြေပုံထဲကဒေသတွေကိုအကုန်လွှမ်းခြုံပြီး မြန်မာနိုင်ငံလို့ဆိုနေခြင်းဟာ မှားပါတယ်။ ဒီလိုပဲ နိုင်ငံအတုကြီးကိုဖော်ပြထားတာကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံဟာလည်း မြေပုံအတုသာဖြစ်ပါပေတယ်။

အနှစ်ချုပ်ရရင်တော့ မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံဟာလည်း အတုဖြစ်သလို မြေပုံကိုအစွဲပြုသတ်မှတ်ထားတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆိုတာဟာလည်း အတုကြီးသာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမြေပုံထဲက နယ်မြေတွေကိုအကုန်ပေါင်းစည်းပြီးခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ်နေတဲ့ ပြည်ထောင်စုဆိုတာဟာလည်း လက်တွေ့မှာမရှိနေသေးကြောင်း ရှင်းလင်းလာပါတယ်။

၂။ တည်ဆောက်ရမယ့် ပြည်ထောင်စုအသစ်

မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံနဲ့ သူကဖော်ပြတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆိုတာဟာ အတုကြီးဖြစ်ကြောင်း အမြင်ရှင်းကြဖို့ဟာ လက်ရှိတော်လှန်ရေးကာလမှာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီလိုအမြင်ရှင်းမှသာ တော်လှန်ရေးဟာ နိုင်ငံအသစ်တခုကို အစကစတင်တည်ဆောက်ရမှာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဆိုလိုတဲ့သဘောကတော့ ဒီမြေပုံအတုကြီးကိုကိုင်ပြီး မြေပုံထဲမှာပါတဲ့ လူမျိုးစုတိုင်း၊ ဒေသတိုင်းက ငါတို့ကိုကူညီပေးပြီး အတူတူပြည်ထောင်စုရမယ်ဆိုတာမျိုးစဉ်းစားလို့မရဘူးဆိုတာပါပဲ။ ဒီမြေပုံတစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ နိုင်ငံ၊ ပြည်ထောင်စု ဆိုတာဟာ လက်တွေ့မှာရှိမနေတာကြောင့် ဒီလိုစဉ်းစားချက်မျိုးနဲ့ စခန်းသွားရင် ငါးပါးမှောက်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအစား ဘယ်လူမျိုးစုတွေ၊ ဘယ်ဒေသတွေကတော့ အတူတူပေါင်းပြီး ပြည်ထောင်စုအသစ်ကို ဖော်ဆောင်ချင်ကြလဲဆိုတဲ့ တကယ့်ပြည်ထောင်စုရဲ့ အစဦးဆုံးကာလအဖြစ် coming together ရှုထောင့်ကနေ အထိုင်ချစဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ ဒီမြေပုံအတုကြီးထဲက ဒေသတိုင်းဟာ တော်လှန်ရေးက ထူထောင်မယ့် ပြည်ထောင်စုအသစ်မှာ ပါကိုပါရမယ်ဆိုတဲ့ ကတိကဝတ်မရှိဘူးဆိုတာကိုလည်း သတိချပ်ဖို့လိုပါတယ်။

ဒီလိုမြေပုံအတုကြီး၊ နိုင်ငံအတုကြီးကိုကိုင်စွဲမထားဘဲနဲ့ ပြည်ထောင်စုအသစ်ထူထောင်ရမယ်ဆိုတဲ့ အထိုင်ကစဉ်းစားမယ်ဆိုရင် အရင်မြေပုံအတုကြီးနဲ့ရှိခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဆိုတာတွေကိုလည်း ခဝါချပစ်ဖို့ အရေးတကြီးလိုအပ်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲဆိုတာဟာ အထက်မှာပြောခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုကသြဇာမလွှမ်းမိုးတဲ့ဒေသတွေကို ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိလို့ပါပဲ။ ဒီရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရသူတွေဟာ အလွန်ဆုံးအဆင့်အနေနဲ့ တိုင်းတွေနဲ့ ပြည်နယ်တွေကဒေသအချို့ကိုကိုယ်စားပြုသူများဖြစ်တယ်လို့တော့ သတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ မြေပုံအတုကြီးပေါ်က ပြည်ထောင်စုကြီးတခုလုံးကို ကိုယ်စားမပြုနိုင်ကြောင်းနဲ့ ကိုယ်စားပြုရမယ့်ပြည်ထောင်စုဟာလည်း လက်ရှိမှာမရှိနေသေးကြောင်း၊ လူမျိုးစုများနဲ့ဒေသများဟာ သီးခြားစီတည်ရှိနေကြောင်း နားလည်လက်ခံဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရင်မြေပုံအတုကြီးနဲ့ လုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဆိုတာတွေကို ဒီအချိန်မှာမေ့ပစ်လိုက်တော့ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုမှသာ သူတို့ဟာ တော်လှန်ရေးကတည်ဆောက်

နေတဲ့ ပြည်ထောင်စုအသစ်တခုလုံးကို ကိုယ်စားမပြုဘူးဆိုတဲ့ အမှန်တရားရယ်၊ သူတို့ဟာ အခြားဒေသများက လူမျိုးစုအဖွဲ့ အစည်းတွေနဲ့ အဆင့်အတန်းအတူတူသာဖြစ်တယ်ဆိုတာရယ်ကို ရှင်းလင်းလာပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုတန်းတူအဆင့်မျိုးနဲ့သာ ပြည်ထောင်စုအသစ်ကို ပူးပေါင်းတည်ဆောက်ချင်ကြတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေပူးပေါင်းပြီး ဒီပူးပေါင်းမှုကမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဆိုတာတွေ ပေါ်ပေါက်လာရမှာဖြစ်ပါတယ်။ မြေပုံအတုကြီးပေါ်မှာလုပ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲဆိုတာကိုကိုင်ပြီး ငါသာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ငါသာ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်လုပ်နေရင် အဆင်ပြေမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါတွေကြောင့် လက်ရှိမြေပုံဟာ အတုကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သူကတစ်ဆင့်ဖော်ပြနေတဲ့ နိုင်ငံဆိုတာဟာလည်း အတုကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုဆိုတာလည်း အခုအချိန်မှာ မရှိသေးကြောင်း အမြင်ရှင်းဖို့ အရေးတကြီးလိုအပ်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအမြင်ရှင်းထားမှသာ ယခုတော်လှန်ရေးကတစ်ဆင့် coming together အထိုင်ကနေ ပြည်ထောင်စုအသစ်ကို အစဦးတည်ဆောက်ဖို့လိုအပ်ကြောင်းကို ကျေကျေလည်လည်နားလည်နိုင်မှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

မြေပုံအတုကြီးနဲ့ နိုင်ငံအတုကြီးကို ဖက်တွယ်ပြီး ရှိပြီးသား ပြည်ထောင်စုအစိုးရဆိုတဲ့အထိုင်ကနေ စဉ်းစားနေမယ်ဆိုရင်တော့ ထင်တလုံးနဲ့ပျော်ပိုက်နေတဲ့ စိတ်ကူးယဉ်မင်းတရားကြီး ဘဝသာရှိနေပါလိမ့်မယ်။ နောက်ထပ် နောက်ထပ်သောပြဿနာများစွာကိုလည်း မီးခွက်ထွန်းရှာဖွေသလိုဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စုဆိုတာရှိမနေဘဲ ကိုယ့်ဒေသ၊ ကိုယ့်အချုပ်အခြာနဲ့ကိုယ် နေထိုင်နေကြရာကနေ အတူတူပူးတွဲနေထိုင်ဖို့ဆန္ဒရှိသူများအချင်းချင်းပူးပေါင်းပြီး ပြည်ထောင်စုအသစ်ကို စတင်တည်ဆောက်နေကြတယ်ဆိုတဲ့ အထိုင်ကနေ မှန်မှန်ကန်ကန် ရိုးရိုးသားသား စဉ်းစားကြဖို့ အင်မတန်အရေးကြီးလှပါကြောင်း။

❒ **ပိုင်ချိမ့်ခေါင်**

နွေဦးလမ်း

သူငယ်တန်းတက်ရမယ့် သမီးက မေးတယ်
ကျောင်းလွယ်အိတ်ထဲ
ဘာတွေထည့်ရမလဲ ဖေဖေတဲ့။

ကျွန်တော် လှမ်းပြောလိုက်တယ်။
ခွင့်တူညီမျှခြင်းတွေ မရှိသ၍
ကျောင်းလွယ်အိတ်ထဲ
တိုက်ပွဲခေါ်သံတွေ ထည့်ရမှာပေ့ါသမီးရယ် လို့။

အဲဒီလိုနဲ့
မိသားနှစ်စုကို ချန်ခဲ့ပြီး
မိသားစုများစွာအတွက် ပန်းခူးပေးဖို့
တောတောင်တွေဆီ ထွက်ခဲ့လိုက်တယ်။

သျှစ်သျှား

ငကြောက်

ကျုပ်က ငကြောက်
ပြည်သူကို သတ်ရမှာ
တအားကြောက်တဲ့ကောင်

ကျုပ်က ငကြောက်
ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကိုဖျက်ဆီးရမှာ
တအားကြောက်တဲ့ကောင်

ကျုပ်က ငကြောက်
စစ်ကျွန်ဘဝမှာ နေရမှာ
တအားကြောက်တဲ့ကောင်

ကျုပ်က ငကြောက်
ကြောက်လွန်းလို့
အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်း(စစ်တပ်/ရတဖ)ထဲက
ထွက်ပြေးခဲ့တဲ့ကောင်

ကျုပ်က ငကြောက်

ပြည်သူကို ဘယ်နည်းနဲ့မှ
မစော်ကားရဲတဲ့
ငကြောက်ကြီးပါ ... ။

THET NAING OO (CDM POLICE)

ПЕТРОГР. ОРУДІЙНЫЙ ЗАВОДЪ

Workers and peasants demanding Power, Russian Revolution July coup, 16 July 1917
akg-images / Alamy Stock Photo

နှစ် ၁၀၀ ပြည့်ရုရှားတော်လှန်ရေး အောက်ခြေမှ အမြင်

ငင်းတို့၏ကံကြမ္မာကိုပြောင်းလဲပြီး လွတ်လပ်မှုကို ယူဆောင်လာပေးသည့် ၁၉၁၇ တော်လှန်ရေးများကို သာမန်ရုရှားပြည်သူများ တုံ့ပြန်ခဲ့ပုံအကြောင်း ဆရာဘဒ်ကော့ခ် **Sarah Badcock** က ရေးသားထားသည်။

ဘာသာပြန်သူ – **မြတ်ဇ**

နိဒါန်း

၁၉၁၇ တွင် ရုရှားသည် နိုင်ငံရေးတော်လှန်ရေးကြီးနှစ်ခုကို ကြုံတွေ့ခဲ့သည်။ ပထမတစ်ခုမှာ ၁၉၁၇ ဖေဖော်ဝါရီလတွင်ဖြစ်ပြီး နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ သက်တမ်းရှိသော ရိုမန်နော့ဗ် (Romanov) မင်းဆက်ကို ပီထရိုဂရက် (Petrograd) ရှိ အောက်ခြေလူတန်းစားပြည်သူများ၊ စစ်သားများနှင့် တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေးအီလစ်တို့၏ မထင်မှတ်ထားသော ပူးပေါင်းမှုက ဖြုတ်ချခဲ့သည်။ ဒုတိယတော်လှန်ရေးမှာ ၁၉၁၇ အောက်တိုဘာတွင်ဖြစ်ပြီး ဗလာဒီမာအီလစ်ချ်လီနင် (Vladimir Il’ich Lenin) ခေါင်းဆောင်သော ဘော်ရှီဗစ်ပါတီက မြို့တော်တွင် နိုင်ငံရေးအာဏာကိုသိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကြာပြီးနောက် ရုရှားတော်လှန်ရေးများအကြောင်း ထပ်မံသိရှိစရာရှိပါသေးသလား?

သာမန်ပြည်သူများ တော်လှန်ရေးကိုကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံတို့ကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် တော်လှန်ရေး၏ မေးခွန်းကြီးအချို့ကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ကြောင်း ဤဆောင်းပါးက ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသည်။ တော်လှန်ရေးနှင့်ပတ်သက်သော သမိုင်းလေ့လာမှုများစွာတို့သည် မြို့ပြနှင့် နိုင်ငံရေးအီလစ်များ၊ အလုပ်သမားသမိုင်းနှင့် ပီထရိုဂရက်မှအဖြစ်အပျက်များနှင့် မော်စကိုအကြောင်းအနည်းငယ်တို့ကို အသားပေးရေးသားကြသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံပြိုကွဲမှုကြောင့် ယခင်က ဖတ်ရှုခွင့်မရခဲ့သောမော်ကွန်းတိုက်များ ပွင့်လာကြပြီး ရုရှားတော်လှန်ရေးကိုလေ့လာသူပညာရှင်များအကြား အတွေးအခေါ်

Boris Dmitryevich Grigoriev (1886-1939), 'Peasant Land' (From the series *Visages de Russie*), 1917.

Heritage Image Partnership Ltd / Alamy Stock Photo

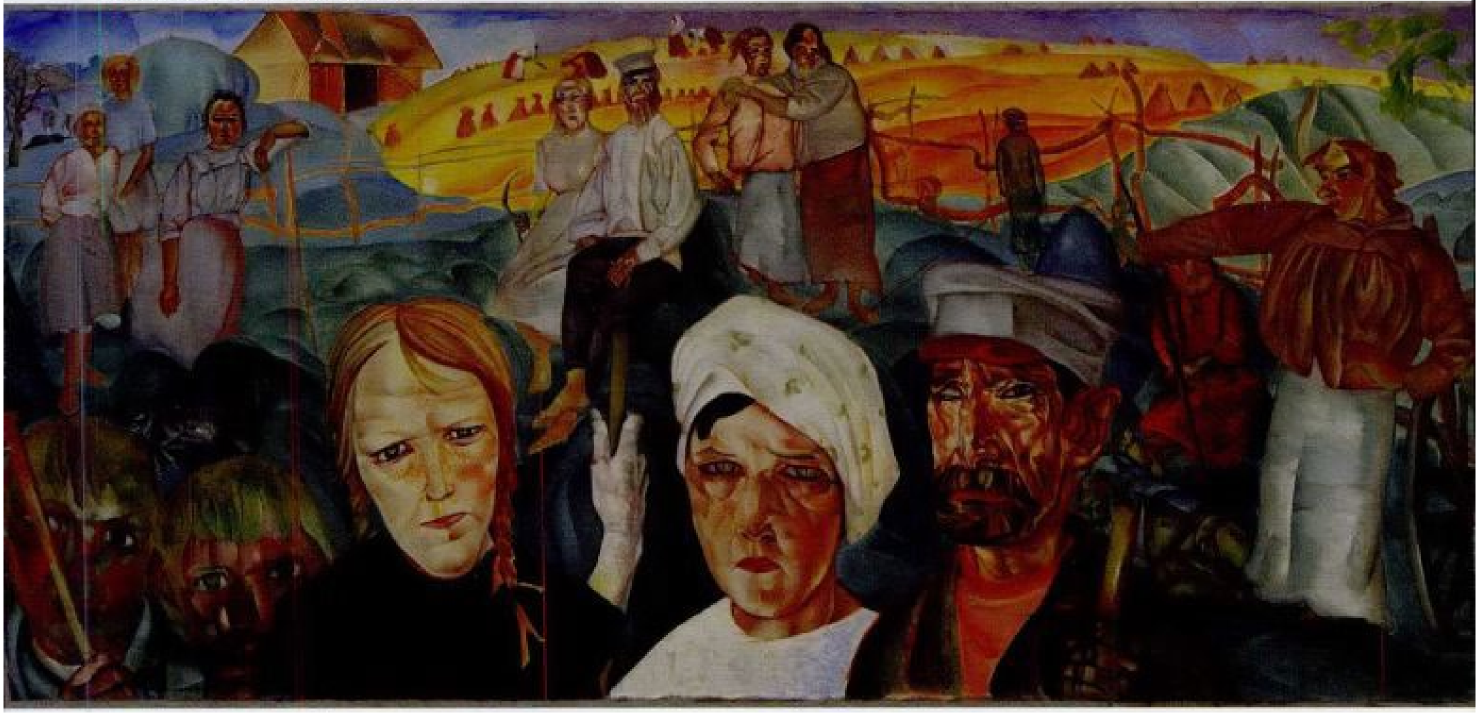

ဆိုင်ရာအငြင်းအခုန်များ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ အချို့မော်ကွန်းမှတ်တမ်းသုတေသနများသည် မြို့ကြီးများနှင့် နိုင်ငံရေးအီလစ်များမှ ပြောင်းလဲအာရုံစိုက်လာပြီး တော်လှန်ရေးအပေါ် လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးချဉ်းကပ်မှုများကို စုစည်းရန်ကြိုးစားလာကြသည်။ မြို့ကြီးများ၏ပြင်ပ တော်လှန်ရေးအဖြစ်အပျက်များကို စူးစမ်းလေ့လာခြင်းအားဖြင့် ကျေးလက်နေအများစုဖြစ်သော ရုရှားသာမန်ပြည်သူတို့၏ သက်ရှိတော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံများကို ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ ဒေသဆိုင်ရာသမိုင်းများကိုလေ့လာမှုက ရုရှားအင်ပါယာ၏ ကျယ်ပြန့်ရှုပ်ထွေးသောကွန်ယက်၏ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်နွယ်နေကြောင်းကို သိမြင်စေနိုင်သည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ်ကအဖြစ်အပျက်များသည် အင်ပါယာကြီးတစ်ခုပျက်သုဉ်းသည့်အကြောင်းလည်းဖြစ်သလို နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းဖြစ်ခဲ့သော နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုလည်းဖြစ်သည်။

သာမန်ပြည်သူများသည် တော်လှန်ရေးကို သူတို့၏တော်လှန်ရေးဖြစ်အောင်လုပ်ပြီး ၎င်းကို ပုံဖော်ခဲ့ကြသည်။ ရုရှားတွင်ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံရေးကျဆုံးမှုသည် ဇာနီကိုလက်စ် ၂ (Tsar Nicholas II)၊ ယာယီအစိုးရ၏ခေါင်းဆောင် အလက်ဇန်းဒါးကယ်ရင်စကီ (Alexander Kerensky)၊ ဘော်ရှီဗစ်ခေါင်းဆောင် ဗလာဒီမာအီလစ်ချ်လီနင်တို့၏ နိုင်ငံရေးရွေးချယ်မှုများကြောင့်သာမဟုတ်ပါ။ ထိုအစား မြို့ကြီးများပြင်ပနှင့် ကျေးလက်ရှိ သာမန်ပြည်သူများသည် ရုရှားတော်လှန်ရေးနှစ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပုံဖော်ဆုံးဖြတ်ပေးရာတွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်ခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးတွင်အောက်ခြေလူတန်းစားများကို အလေးပေးလေ့လာမှုသည် ရှည်လျားပြီး အချိုးအကွေ့များသော နောက်ခံသမိုင်းရှိပါသည်။ ဆိုဗီယက်သမိုင်းရေးသားမှုသည် ဘော်ရှီဗစ်ပါတီဦးဆောင်သောအလုပ်သမားလူတန်းစားကို တော်လှန်ရေး၏အဓိကအေးဂျင့်အဖြစ် ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် အလုပ်သမားနှင့် စစ်သားတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို လေ့လာသော လူမှုရေးသမိုင်းလှိုင်းလုံးကြီးက တော်လှန်ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့်နားလည်မှုများကို ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။[1] နောက်ဆုံးလေ့လာမှုက လူတန်းစားအခြေခံသမိုင်းလေ့လာမှုများ၏ အစွန်းနှစ်ဘက်ကို စိန်ခေါ်ထားသည်။ လူတဦးတယောက်ချင်းစီ၏ သူငါဖြစ်မှုကို အလွယ်တကူ အမျိုးအစားခွဲ၍မရပါ။ စစ်တပ်ထဲသို့ဝင်ရောက်ခဲ့သော လယ်သမားအလုပ်သမား (peasant worker) တယောက်သည် လယ်သမားလား၊ အလုပ်သမားလား၊ စစ်သားလား သို့မဟုတ် သုံးခုလုံးလား။ ပညာရှင်တချို့က 'သာမန်ပြည်သူများ' ကို အာရုံစိုက်ကြသည်။ ၎င်းသည် အီလစ်မဟုတ်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးအာဏာ၏အစွန်အဖျားတွင်ရှိသောသူများကို ရည်ညွှန်းပြီး ဖော်ပြရခက်သောစကားလုံးဖြစ်သည်။ ခေတ်ပြိုင်မှတ်တမ်းများတွင်ရော တော်လှန်ရေးသမိုင်းအရေးအသားများတွင်ပါ အမျိုးသမီးများကို မှေးမှိန်ထားသည်။ 'သာမန်ပြည်သူများ' ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ပညာရှင်များသည်

---

[1] Steve A. Smith, Red Petrograd: revolution in the factories 1917-18 (Cambridge, 1983): Diane P. Koenker, Moscow workers and the 1917 revolution (Princeton, 1981); Diane P. Koenker and William G. Rosenberg, Strikes and Revolution in Russia 1917 (Princeton, 1989); Alan Wildman, The end of the Russian Imperial army: The old army and the soldiers' revolt (March-April 1917) (Princeton, 1980); Alan Wildman, The end of the Russian Imperial army: the road to Soviet power and peace (Princeton, 1987).

Russian Provisional Government
ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ СВОБОДНАЯ РОССІЯ!
2 МАРТА 1917 г.
НОВОЕ ВРЕМЕННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО

သမိုင်းကြောင်းများထဲသို့ အမျိုးသမီးများ၏အတွေ့အကြုံများကို ပြန်လည်ထည့်သွင်းပေါင်းစည်းရန် ကြိုးစားကြသည်။ စစ်သားဇနီးများသည် အမျိုးမျိုးသောအလုပ်အကိုင်နှင့် လူမှုရေးအုပ်စုများမှ ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏မကျေနပ်ချက်များ တူညီကြပြီး တရားဝင်အာဏာတည်ဆောက်ပုံများထဲတွင် ဖယ်ကျဉ်ခံရသော အုပ်စုအဖြစ် ဥပမာကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။[2]

၁၉၁၇ ခုနှစ်၏ အဓိကစိန်ခေါ်မှုသုံးခုကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့ကို နာမည်ကျော်ဘော်ရှီဗစ်တစ်ဦးဆိုခဲ့သလိုဆိုရလျှင် ပေါင်မုန့်၊ မြေယာနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤပြဿနာကြီးသုံးခုနှင့်ပတ်သက်၍ ရုရှားနိုင်ငံရေးအီလစ်များအတွက်ရှိခဲ့သော ရွေးချယ်စရာများသည် သာမန်အောက်ခြေလူတန်းစားရုရှားများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ်တွင်မူတည်ခဲ့ကြောင်း ကျွန်မအဆိုပြုသွားမည်ဖြစ်သည်။ သာမန်ပြည်သူများ၏ဆောင်ရွက်ချက်များကိုကြည့်၍ ၎င်းစိန်ခေါ်မှုများကို အီလစ်များတုံ့ပြန်ခဲ့ပုံများအား ကျွန်မတို့စဉ်းစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပေါင်မုန့်

ယာယီအစိုးရ (Provisional Government) နှင့် နောက်ပိုင်းတက်လာသည့် ဆိုဗီယက်အစိုးရတို့အတွက် အကြီးမားဆုံးသောစိန်ခေါ်မှုတစ်ခုမှာ တိုင်းပြည်ကို စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးဖြစ်သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ကောက်ပဲသီးနှံအထွက်နှုန်းသည် ယခင်နှစ်များလောက်မနည်းခဲ့ပါ။ သို့သော် ဆိုက်ဘေးရီးယား (Siberia) နှင့် မြောက်ပိုင်းတွင်သာ အထွက်နှုန်းတိုးခဲ့ပြီး ဥရောပဘက်ခြမ်းရှိရုရှားတွင် အထွက်နှုန်း သိသိသာသာကျဆင်းခဲ့သောကြောင့် ပြဿနာတက်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ရုရှား၏လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးစနစ်သည် ၁၉၁၇ ခုနှစ်၏ လိုအပ်ချက်များကို မဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့ပါ။ မြောက်ပိုင်းမှ လတ်ဆတ်သောကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို အဓိကမြို့ကြီးများဖြစ်သော ပီတာစဘတ် (Petersburg) နှင့် မော်စကို (Muscow) တို့ လက်လှမ်းမမီနိုင်ခဲ့ပါ။ ဖေဖော်ဝါရီတော်လှန်ရေး၏ အဓိကအကြောင်းရင်းတခုမှာ ကောက်ပဲသီးနှံပြတ်လပ်မှုဖြစ်ပြီး မြို့ပြဧရိယာများကို ထိခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၁၇ တွင် ပီထရိုဂရက် (Petrograd) သည် ၁၉၁၃ ခုနှစ်က မီးရထားလမ်းမှတစ်ဆင့် ၎င်းရခဲ့သောကောက်ပဲသီးနှံ၏ ၄၄.၁ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရရှိခဲ့သည်။ ထိုပြတ်လပ်မှုများသည် ၁၉၁၇ ခုနှစ်တလျှောက် ပို၍ပင်ဆိုးရွားလာခဲ့သည်။ ပြဿနာမှာ မြို့တော်တွင်သာမက ရုရှားတစ်ပြည်လုံးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ မြောက်ပိုင်းရှိ အာချန်ဂဲလ် (Archangelsk)၊ အလယ်ပိုင်းရှိ နီဇနီဂေါရဒ် (Niznegorod) တို့ကဲ့သို့သော အင်ပါယာ၏အစိတ်အပိုင်းများက ရုရှား၏စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ကောက်ပဲသီးနှံကို အမြဲတမ်းတင်ပို့ရသည်။ တန်ဘော့ဗ် (Tambov) နှင့် ကဇန် (Kazan) တို့ကဲ့သို့သော ဒေသများကလည်း ရောင်းချစရာ ကောက်ပဲသီးနှံအပိုအလျှံများရှိခဲ့သည်။

ယာယီအစိုးရသည် စားနပ်ရိက္ခာအကြပ်အတည်းကို အဓိကနည်းလမ်းနှစ်ခုဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့သည်။ ဈေးကွက်တွင်ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် ထိုသို့စွက်ဖက်ရန် ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းကျရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ဒေသန္တရကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ကောက်ပဲသီးနှံကုန်သည်များဈေးတင်ရောင်းခြင်းမလုပ်နိုင်ရန်နှင့် မြို့ကြီးများနှင့် စစ်တပ်သို့ ကောက်ပဲသီးနှံတင်ပို့နိုင်ရန်အတွက် ကောက်ပဲသီးနှံများကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထိန်းချုပ်ခဲ့သည်။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သောကောက်ပဲသီးနှံမှန်သမျှကို နိုင်ငံတော်ကသိုလှောင်ထားသည်။ ကောက်ပဲသီးနှံများအတွက် ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ပေးပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများကို ၎င်းတို့အတွက်လိုအပ်သည်မှလွဲ၍ ကျန်အားလုံးကို အစိုးရထံသွင်းစေသည်။ ဒေသအလိုက် ထိုကဲ့သို့ထိရောက်စွာထိန်းချုပ်နိုင်ရန် စားနပ်ရိက္ခာကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုကော်မတီများသည် မြေယာကိုကောင်းမွန်

---

[2] Sarah Badcock, 'Women, protest, and revolution: soldiers' wives in Russia during 1917' in International Review of Social History (2004).

စွာအသုံးချခြင်းနှင့် မြေယာထိခိုက်ပျက်စီးမှုကို ကာကွယ်ခြင်းတို့မှ ယာယီအစိုးရ (Provisional Government) ၏ မူဝါဒများကို လယ်သမားများ လိုက်နာစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ကောက်ပဲသီးနှံများကို လက်လွှတ်ရန်အထိ တာဝန်ယူရသည်။ ယာယီအစိုးရအနေဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးကော်မတီများကို ထိန်းချုပ်ဖို့နေနေသာသာ ကြီးကြပ်ရန်ပင် အခက်အခဲရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ကို ဒေသခံပြည်သူများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ဒေသခံများကိုသာ တာဝန်ခံရသည်။ ဗဟိုအစိုးရမူဝါဒကို ဒေသဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များနှင့်မကိုက်ညီဟုမြင်ပါက ထိုကော်မတီများသည် သူတို့၏မဲဆန္ဒနယ်များကို ပြန်လည်ဖြေရှင်းပေးရသည်။ ထိုသို့မလုပ်ပါက ဒေသခံများက ၎င်းတို့ကို လျစ်လျူရှုခြင်းဖြစ်စေ၊ ဝေဖန်ခြင်းဖြစ်စေ၊ ဖြုတ်ချခြင်းဖြစ်စေ လုပ်ကြသည်။ Russkaia Vedomosti သတင်းစာက စားနပ်ရိက္ခာအကြပ်အတည်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှည်လျားပြီး ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာကောင်းသော သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ၁၉၁၇ ဩဂုတ် ၁၄ ရက်နေ့တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည် –

‘နေရာတိုင်းတွင် အစိုးရအရာရှိများနှင့် စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့ဘာမှမတတ်နိုင်သည့်အခြေအနေကို တင်ပြကြသည်။ လူထုက ၎င်းတို့ပြောသည်များကို လက်မခံဘဲ ၎င်းတို့ကိုနှင်ထုတ်ကာ ရိုက်နှက်၍ ကောက်ပဲသီးနှံများကို ဝှက်ထားကြသည်။’[3]

စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်ချက်များရှိသောဒေသများတွင် ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးဌာနကို တိုက်ခိုက်ကြကြောင်း သတင်းများတွေ့ရသည်။ သာမန်ပြည်သူများသည် ၎င်းတို့ရွေးကောက်ထားသောကော်မတီများ၏ သိသာထင်ရှားသောပျက်ကွက်မှုများကို စိတ်ပျက်လာကြပြီး ကောင်ဆယ်လာများကို အကျင့်ပျက်ခြစားမှုနှင့် စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။ ထိုတိုက်ခိုက်မှုများသည် ဈေးနေ့များတွင်ဖြစ်လေ့ရှိပြီး ဒေသခံပြည်သူများစုဝေး၍ တောင်းဆိုချက်များ စုပေါင်းတောင်းဆိုကြသည်။ အထူးသဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာများ ချက်ချင်းဖြန့်ဝေရေးနှင့် အစိုးရနုတ်ထွက်ရေးတို့ကို တောင်းဆိုကြပြီး မဖြည့်ဆည်းပေးပါက အကြမ်းဖက်နည်းလမ်းများအသုံးပြုရန် ခြိမ်းခြောက်ကြသည်။ နီဇနီဂေါရဒ် (Niznegorod) ပြည်နယ် ဂေါ်ဘာတော့ဗ် (Gorbatov) မြို့တွင် ပြည်နယ်တစ်ဝှမ်းလုံးမှဆန္ဒပြသူများ စုဝေး၍ စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးဌာနကို လေးရက်တိုင် ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ဒေသခံသတင်းစာ Narod က ထိုအကြောင်းကို ဤသို့ဖော်ပြခဲ့သည် –

‘လူထု၏တောင်းဆိုချက်များမှာ ‘ရိက္ခာထုတ်ပေး မင်းတို့က ငါတို့ကိုငတ်အောင်လုပ်နေတာ’ ဟူ၍ဖြစ်သည်။ လူထုသည် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များ၏ဖြေရှင်းချက်များကို လက်ခံမည်မဟုတ်။ လူအုပ်ထဲမှတစ်ယောက်က ပြစ်ပြစ်နှစ်နှစ်ဆဲဆိုနေပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များကို သတ်ပစ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ ထိုအချိန်

A family of Ukra nian peasants, June 1917.

တွင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်အများအပြား ထွက်ပြေးသွားကြသည်။ လူထုကြီးက အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကို သတ်ပစ်ရန် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ သို့သော် နိုင်ငံရေးအရာရှိကော်မစ်ဆာတစ်ဦးနှင့် လက်နက်ကိုင်စစ်သားများက သူ့ကိုမထိပါးရန် လူထုကိုစည်းရုံးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပြည်သူ့စစ်များက ၎င်းကို ဆိုကိုလော့ဗ် (Sokolov) ဆိုသော ဌာနအဖွဲ့ဝင်တဦးနှင့်အတူ ဖမ်းဆီးလိုက်သည်။ လူအုပ်ကြီးက စစ်အကျဉ်းထောင်သို့သွားရာလမ်းတွင် ဆိုကိုလော့ဗ်၏ မုတ်ဆိတ်မွေးကိုဆွဲသွားခဲ့သည်။ စားနပ်ရိက္ခာသိုလှောင်ရုံသော့ကိုလည်း သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။’[4]

တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် သတ်မှတ်ချက်များကို ပြည့်မီနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရနှင့် ပီထရိုဂရက်ဆိုဗီယက် (Petrograd Soviet) တို့သည် လွတ်လပ်မှုနှင့် ရုရှားပြည်သစ်ကို ကာကွယ်ရန်စည်းရုံး၍ ကျေးလက်နေပြည်သူများကို ကြိုးစားဖျောင်းဖျခဲ့ကြပြီး အကြပ်အတည်းအတွက် ယခင်အစိုးရကို အပြစ်ပုံချခဲ့ကြသည်။ အကြပ်အတည်းဆက်ဖြစ်လာသည်နှင့်အမျှ ရှေ့အစိုးရအပေါ် အပြစ်ဖို့ရန်ခက်သည်ထက်ခက်လာပြီး စားနပ်ရိက္ခာအကြပ်အတည်းသည် အမှန်တကယ် ပိုဆိုးလာသည်။ ဆိုဗီယက် (Soviet) ရော ယာယီအစိုးရ (Provisional Government) ကပါ ကျေးလက်နေပြည်သူများကို ရိုးအပြီး မသိနားမလည်သူများဖြစ်၍ တနိုင်ငံလုံးအဆင့် သတ်မှတ်ချက်များကို ပြည့်မီရန် အမှန်အတိုင်းပြောဖို့သာလိုအပ်သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ ထိုယူဆချက်သည် အစိုးရကို ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ရုရှားပြည်သူများသည် ကိုယ့်အနာဂတ်ကို သွန်သင်ပြစရာလိုသည့် ရိုးအသောကလေးသူငယ်များ မဟုတ်သလို စားနပ်ရိက္ခာအခက်အခဲမှာလည်း လက်တဆုပ်စာလူတစု၏အပြစ် မဟုတ်ခဲ့ပေ။ အကြပ်အတည်း၏အတိမ်အနက်ကို လွယ်ကူစွာအကဲမခတ်နိုင်ခဲ့၍ ထိုပြဿနာကိုဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းမရှိခြင်းက ဆိုဗီယက် (Soviet) နှင့် ယာယီအစိုးရ (Provisional Government) တို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို အကြီးအကျယ်ထိခိုက်

---

[3] Russkaia Vedomosti, no. 193, 24 August 1917, p. 1, in The Russian Provisional Government 1917: Documents, vol. I, ed. Robert Browder and Alexander Kerensky (Stanford University Press, 1961), doc. 552, pp. 639-40.

[4] Narod, no. 6 1 ,3 September 1917, p. 4.

The First Regional Caucasian Soviet of Workers' and Peasants' Deputies, 31May 1917.

စေခဲ့သည်။ ကောက်ပဲသီးနှံများထုတ်ပေးရေးကိုကြိုးစားသည့် အနေဖြင့် ယာယီအစိုးရ (Provisional Government) သည် ဩဂုတ်လတွင် ကောက်ပဲသီးနှံများ၏ သတ်မှတ်ဈေးနှုန်းကို နှစ်ဆမြှင့်တင်ပေးခဲ့သည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်သည် သိသာသောအကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိခဲ့ပါ။ ဖျောင်းဖျပြောဆိုမှုထက် တင်းကြပ်သည့်နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ကောက်ပဲသီးနှံများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများထံမှ အတင်းအကြပ်သိမ်းယူခြင်းဖြစ်သည်။ ယာယီအစိုးရ (Provisional Government) သည် ထိုကဲ့သို့နည်းလမ်းများကိုသုံးရန် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုသို့အတင်းအကြပ်သိမ်းပိုက်ရန် စိတ်ဆန္ဒလည်းမရှိသလို စစ်အင်အားလည်းမရှိခဲ့ပေ။ အာဏာရသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လီနင်သည် ဤနည်းလမ်းများကို မြန်မြန်ဆန်ဆန်သုံးခဲ့ပြီး ပြည်တွင်းစစ်သည် များသောအားဖြင့် အုပ်ချုပ်သူအစိုးရနှင့် ဒေသခံလူထုများအကြား စားနပ်ရိက္ခာအရင်းအမြစ်များကိုထိန်းချုပ်ရေးအတွက် ဖြစ်ပွားသော ပဋိပက္ခပင်ဖြစ်သည်။

မြေယာ

'ရေသည် သင့်အပိုင်၊ အလင်းရောင်သည် သင့်အပိုင်၊ မြေသည် သင့်အပိုင်၊ သစ်သည် သင့်အပိုင်' (ခရွန်ရှတာ့ဒ် (Kronstadt) သူပုန်သင်္ဘောသား, ခါလက်ဆင်း (Khalapsin), မိုရှ်တောက်ရှ် (Moshtaushsk) ရွာ အစည်းအဝေး၊ ကဇန် (Kazan) ပြည်နယ်၊ ၁၉၁၇ ဇွန် ၁၄)[5]

၁၉၁၇ တွင် ရုရှားပြည်သူအများစုသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်ကြပြီး လယ်သမားအသေးစားများဖြစ်ကြသည်။ ကျေးလက်နေသူများအဖို့ ၁၉၁၇ တော်လှန်ရေးသည် ဒေသတွင်းမြေယာအသုံးပြုမှု၊ ပိုင်ဆိုင်မှုတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့မမျှတဟုယူဆသည်များကို ဖြေရှင်းရန် အခွင့်အလမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ ရုရှားတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ကျေးလက်နေလူထုသည် ဒေသန္တရအာဏာကို သိမ်းပိုက်လာသည်နှင့်အမျှ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို ချိုးဖောက်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ကျွဲနွားများကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်စားကျက်ကွင်းများတွင် ကျောင်းခဲ့ကြသည်၊ လှည်းများနှင့် ပုဆိန်များကိုတောထဲသို့ယူသွားပြီး အိမ်နှင့်လောင်စာအတွက် သစ်များခုတ်ယူခဲ့ကြသည်၊ စိုက်ပျိုးနိုင်သောမြေများကိုသိမ်းယူခဲ့ကြသည်၊ အချို့နေရာများတွင်ဆိုလျှင် မြေရှင်ကြီးများကို မောင်းထုတ်ခဲ့ကြသည်။ ကြီးမားကျယ်ပြန့်သောအင်ပါယာတစ်ဝှမ်းလုံးရှိ ဒေသတိုင်းသည် ကျေးလက်တော်လှန်ရေးကို အမျိုးမျိုးတွေ့ကြုံခဲ့ကြသည်။ လုပ်ကိုင်သောစိုက်ပျိုးရေးပုံစံများနှင့် ဒေသတွင်းမြေပိုင်ရှင်များနှင့် ကျေးလက်နေလူထုအကြား မုန်းတီးမှုတို့အပါအဝင် အမျိုးမျိုးသော ဒေသဆိုင်ရာအခြေအနေများက မြေယာဆိုင်ရာဆက်ဆံရေးတို့ကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ယာယီအစိုးရရော ပီထရိုဂရက်ဆိုဗီယက် (Petrograd Soviet) ကပါ လယ်သမားများကို မြေယာပြဿနာများမဖြေရှင်းနိုင်ခင် ရုရှား၏ပထမဆုံးသော ဒီမိုကရေစီပြည့်ဝသည့်တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပသည်အထိ စိတ်အေးအေးနှင့် စောင့်ဆိုင်းရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ကြသည်။ များသောအားဖြင့် သာမန်ကျေးလက်နေပြည်သူများသည် ထိုတောင်းဆိုချက်များကို လျစ်လျူရှုခဲ့ကြသည်။ လယ်သမားများက မြေနှင့်သစ်တို့ကို သိမ်းပိုက်ပြီး ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများကို ၁၉၁၇ ခုနှစ်အတွင်း ထပ်တလဲလဲချိုးဖောက်ခဲ့ကြသည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူများသည် ၁၉၁၇ တွင် တွေ့ကရာအကြမ်းဖက်သည့်အင်အားစု မဟုတ်ပါ။ ဒေသခံလူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်သူများကို ထိပါးလျှင် ၎င်းတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို တော်လှန်ရေးဘာသာစကားအသစ်နှင့် ဖော်ပြကြပြီး တော်လှန်ရေးတရားမျှတမှုကို တောင်းဆိုကြသည်။ ကျေးလက်တော်လှန်ရေးကို အလွယ်တကူ အမျိုးအစားမခွဲကြပါ။ လှုပ်ရှားမှုပုံစံအများစုသည် မြေပိုင်ရှင်နှင့် လယ်သမားများအကြား ဆက်ဆံရေးသမိုင်းကြောင်းနှင့် ထိုဒေသ၏စိုက်ပျိုးရေးပုံစံများအပါအဝင် ဒေသန္တရအကြောင်းအချက်များအပေါ် မူတည်သည်။

စာမျက်နှာ ၂၄ သို့ ▶

КОРМИТЕ ДѢТЕЙ ЗАЩИТНИКОВЪ РОДИНЫ
ПРИБАВКУ ПАЙКА СЕМЬЯМЪ СОЛДАТЪ ЗАЩИТНИКАМЪ СВОБОДЫ И НАРОДНОГО МІРА.
БРАТЬЯ МОРИ
БРАТЬЯ
Striking Putilov workers on the first day of the February Revolution, St Petersburg, Russia, 1917
Heritage Image Partnership Ltd / Alamy Stock Photo.

---

[5] Cited in Sarah Badcock, Politics and the People in Revolutionary Russia: a provincial history (Cambridge University Press, 2007), p. 181.

ငရဲပြည်မှ နဝမပြောက်အထပ်

(၁)

ဦးလေးမောင် အိမ်ပြန်ရောက်တော့ ညရှစ်နာရီဝန်းကျင်။ဒါတောင် လမ်းထိပ် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ဆေးပေါ့လိပ်ဝင်ဝယ်ရင်း ဆိုင်ရှင်ကိုထွန်းကိုမေးလို့ သိတာ။ အမှန်ဆို သူဈေးဆက်ရောင်းချင်သေးတယ် ။မရွှေမိကလည်း အခုတလော ကျန်းမာရေးသိပ်ကောင်းတာ မဟုတ်ဘူး။

အိမ်ရှေ့ရောက်လို့ စက်ဘီးကိုဒေါက်ထောက်ပြီး ကယ်ရီယာခုံပေါ်က ကြိမ်ခြင်းတောင်းလေးကို ငုံ့ကြည့်လိုက်တော့..

“ဟင်း..”

သက်ပြင်းကို မှုင်းမှုင်းချရင်း ခြင်းတောင်းနဲ့ကယ်ရီယာခုံ တွဲချည်ထားတဲ့ကြိုးကိုဖြုတ်၊စက်ဘီးလက်ကိုင်က ကြက်သားစွပ်ပြုတ်ပွဲသေးအထုပ်ကလေးကို ယူရင်း အိမ်ထဲဝင်ခဲ့လိုက်တယ်။

တောင်းထဲမှာ ပြောင်းဖူးတွေမနည်းမနော။

(၂)

ခနော်နီခနော်နဲ့ လှေကားပေါ်ဖွဖွတက်တော့ ထရံကာအိမ်လေးက တကျွီကျွီ။အိမ်ရှေ့ခန်းထဲမှာ ဖြူဖျော့အားနည်းစွာ အိပ်နေရှာတဲ့ ဇနီးဖြစ်သူကို အသာလှုပ်နှိုးလိုက်တယ်။သူတို့အတွက် ဒီအခန်းကပဲ ဧည့်ခန်း၊ဒီအခန်းကပဲ အိပ်ခန်း၊ဒီအခန်းကပဲ ထမင်းစားခန်း။ အနောက်ခန်းမှာ မြေးဖြစ်သူ အိပ်တာ။

“ထ ထ မရွှေမိ…ကြက်စွပ်ပြုတ်လေးသောက်ရအောင်”

မရွှေမိက မောဟိုက်နေတဲ့ အသံနဲ့

“တော်ကလည်း ပိုက်ဆံဖြုန်းလာပြန်ပြီ..ခေတ်ကြီးမှ မကောင်းပါဘူးဆို၊အရင်တုန်းကလည်း ဖျားဟဲ့နာဟဲ့ဆို ပါရာစီတမောလေးတလုံး၊ဆန်ပြုတ်လေးတပွဲနဲ့ ချွေးထွက်ပြီး နေပြန်ကောင်းလာတာပဲကို..ဆန်ပြုတ်ကအိမ်မှာ ပြုတ်လည်းရတာပဲ….”

“ဒါတော့ဒါပေါ့ကွာ .. နို့ပေတဲ့ အခုမင်းဖျားတာ အရင်လိုမဟုတ်ဘူးကွ တရုတ်နိုင်ငံက ရောဂါပိုးဆိုလား .. အဲဒီရောဂါက အားရှိတာစားမှ ပျောက်တာလို့ ငါကြားဖူးလို့ပါကွာ”

“ကိုလေးမောင်ရယ် .. ကျွန်မတို့တွေလည်း မငယ်ကြတော့ပါဘူး.. အသက်တွေပဲ ခြောက်ဆယ်ကျော် ခုနစ်ဆယ်စွန်းတော့မယ်.. တော်ကသေရမှာ ကြောက်တုန်းလား”

“ငါ သေရမှာကြောက်တာမဟုတ်ပါဘူး..ငါ မသေခင် မင်းသေသွားမှာကို ငါကြောက်တာ..ပြီးတော့ တို့မြေးကလေးလည်း ရှိသေးတယ်လေ၊ငါတို့သေသွားရင် ဖိုးချိုလေးကို သူ့မိဘတွေလက်ထဲ ထည့်ပေးရမှာ..ငါ့မြေးကို သူတို့လက်ထဲတော့ ပြန်ထည့်မပေးချင်ဘူး”

မရွှေမိက ဘာမှပြန်မပြောတော့ဘူး။မောသွားလို့နဲ့ တူပါရဲ့၊ရင်ဘတ်ကလေး နိမ့်ချည်မြင့်ချည်နဲ့ မှိန်းနေတဲ့ ဇနီးဖြစ်သူရဲ့ လက်ကို ဖွဖွလေး လွှတ်လိုက်ပြီး အိမ်အောက် မီးဖိုချောင်ထဲ ဝင်ခဲ့တယ်။

(၃)

မီးဖိုချောင်ထဲဝင်၊ဇလုံထဲ စွပ်ပြုတ်ထည့်နေတုန်း မဆေးရသေးတဲ့ ပန်းကန်တွေကိုတွေ့မှ မြေးဖြစ်သူကို သတိရသွားတယ်။

“ဝေ့ ..ဖိုးချိုရေ …ဖိုးချို”

“တော့်မြေး မနက်ကတည်းကအလုပ်သွားတာ…ပြန်မလာသေးဘူး”

အခုတလော ဒီကောင်လေး အိမ်ပြန် သိပ်နောက်ကျတာသတိထားမိတယ်။အလုပ်ပြီးတိုင်းဆန္ဒပြတဲ့အထဲ လိုက်နေပြန်ပြီထင်ပါရဲ့။ဖွားအေဖြစ်သူနေမကောင်းတာကို ဂရုမစိုက်ဘူး...အင်းလေ ကလေးပဲ။စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက ကလေးကို ကျောင်းကထုတ်ပြီး ရင်းနှီးတဲ့ ပန်းထိမ်ဆရာသူငယ်ချင်းဆီမှာ အပ်ထားမိတာ။အခုတော့ ဒီကောင်ကလေး ခြေတံရှည်တတ်နေပြီ။

အိမ်ပေါ်ပြန်တက် မရွှေမိကို တွဲထူပြီး စွပ်ပြုတ်ခွံ့ကျွေးနေရင်း အိမ်ပတ်ပတ်လည်ကို ဝေ့ကြည့်မိတယ်။ဘယ်နှခုနစ်ကမှန်းမသိတဲ့ ပြက္ခဒိန်၊စံပယ်ပန်းနဲ့သောက်တော်ရေအပြင်ဘာမှမကပ်နိုင်တာကြာပြီဖြစ်တဲ့ ဘုရားစင်၊ဖာတရာထေခြင်ထောင်စုတ်နဲ့ သူများပေးထားတဲ့ပန်ကာလေးတစ်လုံးအပြင်ဘာမှ မရှိပါဘူး။ဒီအသက်ဒီအရွယ်ရောက်တဲ့အထိ သူတို့မှာ ဘာမှမရှိသေးဘူး။

“ဖိုးရေ ..ဖွားရေ...သားပြန်လာပြီ”

ပြောပြောဆိုဆို ရေကန်က ရေသံတဗွမ်းဗွမ်းကြားမှ လင်မယားနှစ်ယောက်လုံးသက်ပြင်းချမိ။ဒီအိမ်လေးမှာ သံယောဇဥ်ဆိုလို့ ဒီသုံးယောက်ပဲရှိတာမဟုတ်လား။

ခြေလက်ဆေးပြီး အိမ်ပေါ်တက်လာတဲ့ ဖိုးချိုလေး လက်ထဲမှာ ငွေစက္ကူတချို့နဲ့ ဆေးကဒ်ကလေး။

“ကလေးရယ် .. မင့်ဟာကနောက်ကျလိုက်တာ..ဘယ်တွေအလည်လွန်နေလို့တုန်း..အခုတလော တိုင်းရေးပြည်ရာက မကောင်းဘူးကွ့”

“သားသိပါတယ် ဖိုးရာ ... ခုတလော ဖိုး အပ်ပေးတဲ့ပန်းထိမ်က ပါးတာနဲ့ ပိုက်ဆံရအောင်အလုပ်လေးတွေ ဝင်ဝင်လုပ်နေလို့ပါ...ပြီးတော့ ဖွားကလည်းနေမကောင်းဘူးလေ ၊ဖိုးတယောက်ထဲ ဝင်ငွေနဲ့ဖွားကို ဆေးဘယ်လိုကုမှာလဲ နော်ဖွား”

သူ့အဖွားကို စစ်ကူတောင်းတော့ ဖွားအေဖြစ်သူကလည်း

“ကြည့်စမ်း..ကိုလေးမောင် ၊ ကျုပ်တို့မြေးလေး ဘယ်လောက်သိတတ်သလဲ...၊ကလေးကို သိပ်ပြီး မမာန်ပါနဲ့၊ငါ့မြေးကလည်း နောက်ဆို ခုလောက် အိမ်ပြန်နောက်မကျစေနဲ့...နော်”

“ဟုတ် ဖွား “ဆိုပြီး ပိုက်ဆံလိပ်ကလေးနဲ့ဆေးကဒ်ကလေး ပစ်ချပြီး သူ့အိပ်ခန်းထဲဝင်သွားတဲ့ ဖိုးချိုလေးကို ကြည့်ရင်း ဦးလေးမောင် သက်ပြင်းခိုးချမိတယ်။

ဒီကလေးကို ကျောင်းစထားရမယ့်အရွယ်ကတည်းက သူ့မိဘတွေဆီက ခေါ်လာခဲ့တာ။သမီးလုပ်တဲ့သူက သူ့သားကို အစကထည့်မပေးချင်ဘူးရယ်...ဦးလေးမောင်က ကလေးကို သူတို့ဆီမှာ မထားချင်လို့ မရရအောင် ခေါ်လာခဲ့တာ။

အခုဆို ဖိုးချိုလေး လူပျိုပေါက်အရွယ်တောင်ရောက်ပြီ။မိဘဖြစ်သူတွေကလည်း တခါတခါ ဆန်ကလေးဆီကလေး ထောက်ပံ့ပါရဲ့။အခုတော့ သူတို့နဲ့ အဆက်အဆံမလုပ်တော့ဘူး။ဖုန်းလေးဘာလေးဆက်လာရင်တောင် မကိုင်ခိုင်းဘူး။

အဲဒီလိုဆိုတော့ မရွှေမိက

“ကိုလေးမောင် .. သူတို့က မိဘတွေပဲ..တော်တို့ကျုပ်တို့ချစ်သလို သူတို့လည်းဖိုးချိုလေးကိုချစ်ပါတယ်တော်...တော့်သမီးဆို ဝမ်းနဲ့လွယ်ပြီးမွေးထားရတာ သူ့သားအသံလေးတော့ ကြားချင်ရှာမှာပေါ့”ဆိုတော့ ...

“အိုကွာ .. မသိဘူး ၊ ဒီလိုမိဘမျိုးတွေနဲ့ ငါ့မြေးကို ပေးလည်းမတွေ့နိုင်ဘူး၊ပေးလည်းမပြောနိုင်ဘူး...မင်းအသာနေပါ မရွှေမိရာ”

ဦးလေးမောင်က စာသာမတတ်တာ၊ဘူးဆိုဖရုံမသီးဘူးဆိုတဲ့ လူစားမျိုး။လူက လူအေးပေမယ့် မတရားတာကိုတော့ သိပ်မုန်းတယ်။

(၄)

စွပ်ပြုတ်တိုက်၊ဆေးလေးတိုက်ပြီး မရွှေမိနဖူးကို စမ်းကြည့်တော့ ခြစ်ခြစ်တောက်ပူလို့။

“မရွှေမိ .. သက်သာရဲ့လားကွာ.. ငါဘာလုပ်ပေးရဦးမလဲ”

မရွှေမိက မှိန်းနေရင်းက ယဲ့ယဲ့လေးပြုံးပြပြီး..

“ကျုပ်ခဏခဏ ဖျားဖူးပါတယ်တော် .. ခုမှ ငယ်မူလာပြန်မနေနဲ့..အခု တော်ဝယ်လာတဲ့ ခါတ်စာနဲ့ ဆေးလည်းသောက်ပြီးပြီပဲ မနက်ကျ ကိုယ်ပူကျသွားမှာပါ..”

“အေးပါ ငါ အိမ်ရှေ့ ခဏထွက်ထိုင်ဦးမယ်၊တခုခုဆို လှမ်းခေါ် လိုက်နော်”

မရွှေမိ ဘာမှဆက်မပြောတော့ပဲ မှိန်းနေရဲ့။အင်းလေ အိပ်ပါစေ။ ဟော .. မိုးတောင် ကျလာပြီ။

“မြေးရေ .. ဖိုးချို .. ပြောင်းဖူးတောင်းလေး ထွက်ယူပါဦးကွယ်”

(၅)

ဒီမနက် ဈေးရောင်းထွက်ရတာ အားမရှိလှ။ညက မရွှေမိ အသက်ရှူမဝဘူး၊မောတယ် ဆိုလို့ ပြာတောက်ပြီး ကြားဖူးနားဝလေးတွေ လုပ်ပေးတာတောင် မသက်သာဘူး။ဖိုးချိုလေးလည်း တညလုံးမအိပ်ရဘူး..သူ့ဖုန်းကလေးထဲကနေ သူ့သူငယ်ချင်းတွေကို ဆေးနည်းလေးတွေမေး၊ဖွားအေကို ပြုစုပေးနဲ့ မိုးလင်းခါနီး ဖွားအေ နည်းနည်းသက်သာမှ သူ့ခမျာ အိပ်ရရှာတယ်။

ရပ်ကွက်ထဲက သိတဲ့တတ်တဲ့သူတွေကို မေးမြန်းကြည့်တော့ အောက်ဆီဂျင်ကျတာ တဲ့။ဘယ်ဆေးဝယ်တိုက်ရမှာလဲဆိုတော့ ဆေးဝယ်တိုက်လို့မရဘူး အောက်ဆီဂျင်ပေးရတာ တဲ့။ပရဟိတ အသင်းတွေရဲ့ ဖုန်းနံပါတ်လေးတွေ ပေးလိုက်တယ်။ဘာလို့လဲ တော့ နားမလည်ပါဘူး။ဖိုးချိုကိုလည်း ဒီနေ့အဖွားနားနေပြီး ပြုစုဖို့၊ဘယ်မှ လျှောက်မသွားဖို့ မှာခဲ့ရတယ်။

အခုတလော အလုပ်ကလည်းမဖြစ်၊လူတွေကကိုယ့်အပူနဲ့ကိုယ် မဟုတ်လား။တိုင်းရေးပြည်ရေးကမကောင်း၊ကျန်းမာရေးတွေ အားနည်းနဲ့ စီးပွါးရှာရတာလုံးဝအဆင်မပြေဘူး။

စဉ်းစားနေရင်း စက်ဘီးကလေးတွန်းလာလိုက်တာ မြို့ထဲကို တောင်ရောက်တော့မယ်။မနက်စောစောစီးစီးမှာ ‘အောက်ဆီဂျင် အိုး’ဆိုတာကြီးတွေပိုက်ရင်း ပြေးလွှားနေကြ၊တန်းစီနေကြတဲ့ လူတွေကိုကြည့်ရင်း “မရွှေမိမှ သက်သာပ့ါမလား”။

ဒီနေ့အဖို့ ဆန်ဖိုးနဲ့ အားဆေးဖိုးလေးရရင် တော်ပါပြီ။

“ပြောင်းဖူးပြုတ်ပူပူလေး”

(၆)

အိမ်အပြန်လမ်းမှာ ဦးလေးမောင် ပျော်နေရဲ့။တောင်းထဲမှာ ပြောင်းဖူးလည်း သိပ်မကျန်ဘူး။အိမ်အပြန် ဆန်နဲ့ အားဆေးလေး ဝယ်လာနိုင်တဲ့အပြင် မနေ့ကမရွှေမိကိုတိုက်တဲ့ ကြက်စွပ်ပြုတ်လေးပါ ဝင်ဝယ်ခဲ့သေး။အိမ်ရောက်ရင် ဖိုးချိုကို ‘အောက်ဆီဂျင်’ဆိုတာနဲ့ပတ်သတ်ပြီး မေးကြည့်ရဦးမယ်။

ဦးလေးမောင် တစ်လမ်းလုံး သူတွေးနိုင်သလောက်အတွေးလေးတွေနဲ့ … ။

(၇)

အိမ်ရှေ့မှာ လူတွေအများကြီးပဲ။ဖိုးချို ပရဟိတအသင်းတွေကိုခေါ်ပြီး မရွှေမိအတွက် အောက်စီဂျင်တောင်းထားတာဖြစ်မယ်။မရွှေမိ မသက်သာလို့လားမသိ။စက်ဘီးလေး အမြန်ရပ်ပြီး စွပ်ပြုတ်ထုပ်၊ ဆန်ထုပ်၊အားဆေးလေးတွေ ဆွဲပြီး အိမ်ပေါ်အမြန်တက်ခဲ့တယ်။

ပရဟိတအသင်းက လူတွေရဲ့ အကြည့်က တစ်မျိုးပဲ။

ဖိုးချိုက အိမ်ခန်းအဝမှာ ပိတ်ရပ်နေတယ်။ပြီးတော့ ဦးလေးမောင်ကို အောက်ကို ဆွဲခေါ်လာတယ်။

“ဖိုး … ဖွားမရှိတော့ဘူး”

“မရှိရအောင် .. မင်းဖွားက နေမကောင်းရက်ကြီး ဘယ်ထသွားလို့တုန်း”

“မဟုတ်ဘူးဖိုး.. ဖွား ဆုံးပြီ”

“ဖွှဟဲ့…လွဲပါစေဖယ်ပါစေ … တယ် ဒီကလေး ဘာတွေလျှောက်ပြောနေတာလဲ နမိတ်မရှိနမာမရှိ..ဖိုးချို ဖယ်စမ်း..မင့်အဖွားအတွက် ငါ အားဆေးဝယ်လာတယ်”

ဖိုးချိုကမျက်ရည်တွေနဲ့ အရှေ့ကနေ ဇွတ်ပိတ်ပြီးတားရှာရဲ့။ ဦးလေးမောင် ဝမ်းနည်းလာပေမယ့် မယုံနိုင်။မရွှေမိ ရိုးရိုးနေမကောင်းဖြစ်တာ ဘယ်နှယ်လုပ်သေရမှာလဲ..။

“မသွားနဲ့ ဖိုး..ဖွားကို သူတို့ခေါ်သွားတော့မှာ”

“ဟ .. မရွှေမိကို ဘယ်ခေါ်သွားမှာလဲ..ဘယ်ကောင်ကခေါ်သွားမှာလဲ…သေပြီဆိုတိုင်းဒီလိုခေါ်သွားလို့ရရောလား..ဖယ်စမ်း..ငါ့မိန်းမ နားဘယ်ကောင်မှ မကပ်နဲ့..ဖိုးချို မင်းဖယ်”

မြေးကို တွန်းဖယ်ပြီး တုန်တုန်ယင်ယင်နဲ့ အိမ်ပေါ်တက်သွားတယ်။သူအိမ်ပေါ်ရောက်တော့ ဝတ်စုံအဖြူတွေနဲ့ လူတချို့ မရွှေမိကို ခွေးသေကောင်ကို ဂုံနီအိတ်ထဲထည့်သလို ပလတ်စတစ်အိတ်တွေနဲ့ စည်းနေရဲ့။

“ဦးလေး .. ကျွန်တော်တို့စိတ်မကောင်းပါဘူး”တဲ့…။

မရွှေမိကို ကားထဲထည့်ပြီး ထွက်သွားကြလေရဲ့….။

ဦးလေးမောင် အိမ်လေးပေါ်မှာ ကျောက်ရုပ်တစ်ရုပ်လို…။

(၈)

“ဖွား အရမ်းမောလာတော့ သားလည်း ဖုန်းထဲကနေ နည်းမျိုးစုံနဲ့ အကူအညီတောင်းတယ်..ပရဟိတအသင်းတွေကို ဖုန်းဆက်တော့ နည်းနည်းကြာမှ ရောက်လာတယ်..၊ဖွားကိုကြည့်ပြီး သားရင်ထဲ မကောင်းလိုက်တာ ဖိုးရယ်…ပရဟိတအသင်းတွေရောက်လာပြီး အောက်ဆီဂျင်ပေးတော့ ဖွားအသက်မရှူတော့ဘူး ..”

ငိုနေတဲ့ ဖိုးချိုလေးကို ဘာမှမနှစ်သိမ့်တတ်တာနဲ့ ဦးလေးမောင် ဒီအတိုင်းပဲရပ်ကြည့်နေလိုက်တယ်။တော်တော်ကြာမှ ဖိုးချိုလေးကို

“မြေး .. ဇလုံလေးသွားယူချေ”

ဖိုးချိုလေး အူကြောင်ကြောင်နဲ့ မျက်ရည်သုတ်ရင်း

“ဖိုး ဖွားမှ မရှိတော့တာ..ဘာလုပ်ဖို့..”

“စကားမရှည်နဲ့ ငါခိုင်းတာလုပ်စမ်း”

မြေးကို တစ်ခါမှ မငေါက်မငမ်းဖူးတဲ့ ဦးလေးမောင် ရင်ထဲမှာ ပြည့်ကျပ်နေတယ်။မရွှေမိ ရှိနေသေးတယ် .. သူသိတယ်။

ဖိုးချိုလေး တုန်တုန်ယင်ယင်နဲ့ မီးဖိုချောင်ကဇလုံလေး ဆင်းယူပေးရာတယ်။ဇလုံထဲ စွပ်ပြုတ်လေးထည့် ၊အားဆေးလေး ကို ဇွန်းထဲထည့်ပြီး အိပ်ယာဘေးမှာချ၊ဦးလေးမောင် ငိုရှာပြီ။

“မရွှေမိရေ..အားရှိသွားအောင်...အားဆေးလေးသောက်လိုက်နော်..ငါဒီနေ့ ဈေးရောင်းကောင်းတယ်ဟ သိလား...နင်ဘာမှမဖြစ်ဘူး .. နေကောင်းသွားမှာ..နင့်မြေး ဖိုးချို လိမ်တတ်နေပြီဟ... နင် မရှိတော့ဘူးတဲ့...ဒီကလေး နှမ်တမရှိနမာမရှိကွယ်...အားဆေးလေးသောက်လိုက်ဦးနော် မရွှေမိ”

တညလုံး ဦးလေးမောင်ရော ဖိုးချိုရော မအိပ်ဘူး။မရွှေမိကတော့ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်ပဲ ထင်ပါရဲ့...။

(၉)

ဒီမနက် ဦးလေးမောင် ဈေးရောင်းမထွက်ဘူး။မရွှေမိအတွက်တဲ့ ဘုရားပန်းတွေ သွားဝယ်တယ်။မာလကာသီးနဲ့ပန်းသီးတချို့လည်း ပါရဲ့။

ဘုရားစင် သောက်တော်ရေလဲတယ်။အသီးကပ်တယ်။ဘုရားပန်းလှူတယ်။သူ့ဆုတောင်းက မရွှေမိ အမြန်သက်သာပါစေတဲ့ ..။

ဖိုးချိုနဲ့ သူ့အဖို့ ထမင်းအိုးတည်တယ်။လက်ဖက်သုပ်တယ်။ရေနွေးအိုးတည်တယ်။

အိမ်ပေါ်ပြန်တက် အိပ်ယာကို ကြည့်တော့ မနေ့ညက အားဆေးနဲ့ စွပ်ပြုတ်ဟာ ကြွက်နိုက်ထားပုံရတာကလွဲရင် အရာမယွင်းသေး။

“မင်း အဲ့သလိုခေါင်းမာလို့ အခုလိုနေမကောင်းဖြစ်တာ မရွှေမိ... မင်းဟာလေ ဘယ်လိုမိန်းမမှန်းမသိဘူး”

တတွတ်တွတ်နဲ့ ဦးလေးမောင် အိမ်လေးပေါ်မှာ တယောက်ထဲ တလှုပ်လှုပ်။အိပ်ယာနားကကိုမခွါဘူး။

(၁၀)

ဖိုးချိုကတော့ မနက်အစောကြီးဖွားအေအိပ်ယာကို ကန်တော့ပြီး မျက်ရည်တွေနဲ့ထထွက်သွားတယ်။ဦးလေးမောင် က “ဘယ်လဲ”ဆိုတော့ “ဖွားအတွက် မြို့လယ်ဘုရားမှာ ဆုသွားတောင်းမလို့ ဖိုး”တဲ့။

မွန်းလွဲပိုင်းလောက်ထိ ပြန်မလာတော့ ဦးလေးမောင် စိတ်ပူရပြီ။ ဒီကလေးကတော့ ကွာ ..။

အိမ်ရှေ့ကွပ်ပျစ်ကလေးကနေ ဆေးပေါ့လိပ်ဖွာရင်း မြေးကို ထမင်းစားဖို့ထိုင်စောင့်နေရှာရဲ့။

ခဏကြာတော့ ရပ်ကွက်ထဲကနေ လူငယ်လေးတွေ ဦးလေးမောင်တို့အိမ်ဘက် ပြေးလာကြတယ်။ဖိုးချိုတော့ မပါဘူး။

“ဖိုးလေးမောင်..ဖိုးလေးမောင်”

“ဟေ.. ဘာကိစ္စတုန်း”

“ဖိုးချို ကျွန်တော်တို့ဆန္ဒပြတဲ့အဖွဲ့နဲ့ လိုက်ရင်း ဖြိုခွဲခံရတာ..အခု ဖိုးချို ...”

“ဘာ...ဘယ်လို...ဘာဖြစ်တာလဲ..ငါ့မြေးအခုဘယ်မှာလဲ..ငါ့မြေး ဘယ်မှာလဲ”

“ဖိုးချိုသေနတ်မှန်လို့”

“ငါ့မြေးအခုဘယ်မှာလဲ ..ဆေးရုံမှာလား..ငါ့လိုက်ပို့စမ်း”

“ဖိုးချို .. ဖိုးချို ဆုံးပြီ ဖိုးလေးမောင်”

“....”

“အဖိုးမြေး အလောင်းတော့ပြန်မရဘူး..စစ်ခွေးတွေ ဆွဲသွားတယ်..ကျွန်တော်တို့ စိတ်မကောင်းပါဘူး ဖိုးလေးရယ်..ကျွန်တော်တို့လည်း ကြိုးစားခဲ့ပါသေးတယ်”

ဦးလေးမောင် သူတို့ပြောတာတွေ ဆက်နားထောင်နေပုံမရ၊အံကိုကြိတ်ရင်း အသံတုန်တုန်ယင်ယင်နဲ့ ..

“ငါ့မြေးသေသွားတာ အကြောင်းမဲ့မဟုတ်ဘူးကွ...ငါ့မြေးက ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိသေသွားခဲ့တာ..ငါ့မြေးက ငါ့လိုအသုံးမကျတဲ့ကောင်မဟုတ်ဘူး...ငါ့မြေးက သူ့မိဘတွေလို အသုံးမကျတဲ့လူမဟုတ်ဘူး..ငါ့မြေးအတွက် ငါဂုဏ်ယူတယ်..မင်းတို့ပြန်တော့”

ပြောပြောဆိုဆို ဦးလေးမောင် စက်ဘီးလေးထုတ်ရင်း နင်းထွက်သွားလေရဲ့။

သူ့ဘဝကြီးလိုပဲ
သူ့စိတ်ထဲမှာ ဘာမှရှိတော့ပုံ မရ ...။

(၁၁)

စက်ဘီးကို သူ့ပုံစံအတိုင်း လေးလေးကန်ကန် နင်းလာရင်း ဦးလေးမောင်ပြုံးနေရှာရဲ့...မျက်ရည်တွေနဲ့ ...။

ဩော်..မိဘတွေသောက်သုံးမကျသလောက် ကလေးကျ အဖိုးတန်လိုက်တာ။သောက်သုံးတစက်မှ မကျတဲ့မိဘတွေ....။အခု သူတို့ဘုရားလိုကိုးကွယ်တဲ့၊သူတို့သိပ်ချစ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းကပဲ သူတို့သားကို သူတို့ဆီကနေရက်ရက်စက်စက် ခေါ်သွားပြီ။

မရွှေမိရေ.. ငါလည်း ဖြောင့်ဖြောင့်သေလို့ရပြီဟ...ငါ့မြေးက သူ့မိဘတွေဆီ ဘယ်တော့မှ ရောက်မှာမဟုတ်တော့ဘူး ဟားဟား...။

မိန္တယ်ရေ .. ငါ့သမီးရေ
ဒီသတင်းကြားရင် နင် ဝမ်းသာပါစေ။

ရောက်ပြီ။
စစ်တပ်ဂိတ်ပေါက်ဝကို ။

“ဗိုလ်ကြီးသူရအောင်ရဲ့ ဇနီး နွယ်နွယ်ကို တွေ့ချင်လို့ပါ”

“မှတ်ပုံတင် ပြ”

“ငါ့သမီးငါ တွေ့ချင်တာ မှတ်ပုံတင်လိုသေးတာလား...မပါဘူးကွာ”

တပ်ထိန်းနဲ့ဦးလေးမောင် ပြဿနာတက်နေတဲ့အချိန် ဘေးက တပ်သားတွေသေနတ်ကို အသင့်အနေအထားလုပ်ထားတယ်။

“ဒီမှာအဖိုးကြီး အူကြောင်ကြောင်လာမလုပ်နဲ့..မသေချင်ရင် ပြန်တော့”

ဦးလေးမောင် ‘ဟက်’ခနဲ ရယ်လိုက်ပြီး

“မင်း ပစ်ချင်လား ပစ်လိုက်ပေါ့ကောင်...ငါ့မှာဘာမှဆုံးရှုံးစရာမရှိတော့ဘူး၊အေး..မင်းမပစ်ခင်တော့ ငါ ပြောချင်တာတွေ ပြောခဲ့မယ်..မိနွယ်ကို မင်းပြန်ပြောပြချင်လည်း ပြောပြ၊မပြောပြချင်လည်း နေ”

ဦးလေးမောင် စကားကိုခဏရပ်လိုက်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ဖော်ရခက်လောက်အောင် ပြုံးပြီး တပ်ထိန်းကို ကြည့်နေတယ်။

“ငါ့သမီးမိနွယ်ကိုပြောလိုက်...သူ့သား ငါ့မြေး ဆုံးပြီလို့...ဘာရောဂါနဲ့မှ မဟုတ်ဘူး ဗိုက်ထဲကျည်ဆန်ဝင်ပြီး ဆုံးတာလို့...၊သူ့သား ငါ့မြေးက သူ့လင်လို တိုင်းပြည်အတွက် အမိုက်တစ်စ မဟုတ်ခဲ့ဘူး လို့...၊သူ့သား ငါ့မြေးဟာ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ သေဆုံးသွားခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး လို့...”

မောလာဟန်တူပါရဲ့..။ဦးလေးမောင် စကားခဏရပ်လိုက်တယ်။ ပြီးမှ တပ်ထိန်းကို ပြန်မော့ကြည့်တယ်။

သူ့မျက်ဝန်းမှာ မျက်ရည်တွေ ဝေ့သီ။

“မိနွယ်ကို ပြောလိုက်၊ငါ့သမီးကိုပြောလိုက်...၊ငါ့မြေးဟာ သူ့မိဘတွေထက် ပိုမြင့်မြတ်ကြောင်း...”
“မိနွယ်ကိုပြောလိုက် .. ငါ့မြေးကို သတ်တဲ့လူဟာ သူ့လင်ရဲ့ တပည့်တယောက်တောင်ဖြစ်ရင်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း...ပြောလိုက်”

“ငါ့သမီးကိုပြောလိုက် .. ညတိုင်း အိပ်ပျော်အောင်အိပ် လို့ပြောလိုက်ပါကွာ...ငါပြောချင်တာ ဒါပဲ မင်းငါ့ကိုပစ်မလား ..ပစ်တော့”

တပ်ထိန်းစစ်သား သူ့ကို အတန်ကြာစိုက်ကြည့်နေတယ်။

“အေး မင်းမပစ်ရင် ငါပြန်ပြီ...ငါ့မိန်းမနဲ့ ငါ့မြေး ငါ့ကိုစောင့်နေကြတယ်”

ဦးလေးမောင် စက်ဘီးကလေးကို လေးတိလေးကန်နင်းပြီး ထွက်သွားလေရဲ့..။

အိမ်အပြန်လမ်းမှာ ရယ်သံတွေ။ဦးလေးမောင် စက်ဘီးကလေးနင်းရင်း တလမ်းလုံးအော်ပြောသွားတယ်။

“မရွှေမိရေ...နင့်မြေးက သူရဲကောင်းဟ”

❒ ခန့်သွေး

◀ စာမျက်နှာ ၁၈ မှအဆက်

ထင်ရှားသောမြေယာလိုအပ်ချက်နှင့် လယ်မစိုက်သူကမြေယာပိုင်ဆိုင်နေမှု အများအပြား မရှိသော ဗီယက်ကာ (Viatka) ကဲ့သို့ အချို့ဒေသများတွင် မြေယာပြဿနာသည် အငြင်းပွားမှုတွင် သိပ်အရေးမပါခဲ့ပေ။ ကျေးလက်တော်လှန်ရေးသည် များသောအားဖြင့် လယ်သမားများအကြားအငြင်းပွားမှုများနှင့် သက်ဆိုင်ခဲ့သည်။ ဘုံမြေယာပိုင်ဆိုင်မှုစနစ် (Commune System) တွင်မပါဝင်သော ချမ်းသာသူများကို ဘုံမြေယာဖွဲ့စည်းပုံများအတွင်းသို့ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခဲ့သည်၊ တစ်ခါတရံတွင် အတင်းအကြပ်ပေါင်းစည်းခဲ့သည်။ နယ်ချင်းကပ်ကျေးရွာများအချင်းချင်း ဘုံပိုင်သောမြေကောင်းများကို မျှတစွာအသုံးပြုရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားခဲ့ကြသည်။ အကြမ်းဖက်ရန်ခြိမ်းခြောက်သော်လည်း များသောအားဖြင့် အကြမ်းမဖက်ခဲ့ကြပေ။ ကျေးလက်နေပြည်သူများသည် ၎င်းတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို တော်လှန်ရေးစံနှုန်းအသစ်များ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် တရားဝင်အောင်ကြိုးစားခဲ့ကြပြီး အာဏာပိုင်များနှင့် တိုက်ရိုက်ပဋိပက္ခဖြစ်စေနိုင်မည့် အပြုအမူများကို ရှောင်ရှားခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကဇန် (Kazan) ပြည်နယ်၊ ဆိုက်တိုဗာ (Seitova) ရွာမှ လယ်သမားများသည် သစ်ခိုးခုတ်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ဒေသအာဏာပိုင်များက ကန့်ကွက်သောအခါ ၎င်းတို့သည် တောင်းပန်ကြောင်း အသေးစိတ်ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြသည် –

‘အောက်တွင်လက်မှတ်ထိုးထားသော ကျွန်ုပ်တို့ ဆိုက်တိုဗာရွာသားများသည် ယခင်က ပေါလုချီ (Pauluchchi) ပိုင်ဆိုင်ပြီး ယခုအခါ ပြည်သူပိုင်ဖြစ်သောသစ်များကို တရားမဝင်ခိုးထုတ်မှုတွင် အပြစ်ရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ မသိနားမလည်မှုကြောင့်ဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့အပေါ်မှာ သိက္ခာရှိရှိစွန်းပေနေမည်မဟုတ်သည့် ထိုအစွန်းအထင်းမှ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဆေးကြောရန် သစ်ခိုးထုတ်မှုတွင်ပါဝင်ခဲ့သူများထံမှ လိုလိုလားလားကောက်ယူထားသော ဤဒဏ်ကြေးငွေကို ကျွန်ုပ်တို့ဆီမှ လက်ခံရယူပြီး ကျောင်းတကျောင်း၏လိုအပ်ချက်များအတွက် ထိုပိုက်ဆံကိုသုံးပါရန် ပြည်နယ်ဆိုင်ရာကော်မစ်ဆာကို တောင်းဆိုပါသည်။ သစ်ခိုးထုတ်ရာတွင်ပါဝင်သူများထံမှ တစ်ယောက်လျှင် ၅၀ ကိုပက် (kopek) စီ ကောက်ခံထားပါသည်။ စုစုပေါင်း ၂၈၀ ရူဘယ် ရရှိထားပါသည်။ (လက်မှတ်ထိုးပြီး)’

ဆိုက်တိုဗာ (Seitova) ရွာမှ လယ်သမားများသည် ၁၉၁၇ ၏ လွတ်လပ်မှုအသစ်များကို ဥပဒေလိုက်နာရေးနှင့် နိုင်ငံတော်ကိုထိန်းသိမ်းရေးလိုအပ်ချက်များနှင့် ချိန်ညှိခဲ့ကြသည်။ မူလရည်ရွယ်ချက်မှ အလျှော့ပေးခဲ့သော ဤလယ်သမားများ၏ဥပမာသည် ထူးခြားသည်။ ၎င်းတို့သည် တော်လှန်ရေးစကားအသုံးအနှုန်းများနှင့် ထိတွေ့မှုရှိပြီး အခင်းအကျင်းအသစ်ကို ကိုယ်ပိုင်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် ထိုအသုံးအနှုန်းကို အသုံးပြုကြောင်း ၎င်းတို့၏ တောင်းဆိုချက်များကို ထောက်ပံ့ရန် အသုံးပြုသော ဥပဒေကြောင်းနှင့်မညီသည့် အကြောင်းပြချက်များက သက်သေပြနေသည်။

လယ်သမားများ၏အပြုအမူများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အသက်မသွင်းနိုင်သောတားမြစ်ချက်ထက် စည်းမျဉ်းသည် အကောင်းဆုံးနည်းဖြစ်ကြောင်း ဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများက အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်လည်း လက်တွေ့အရေးပေါ်အခြေအနေများကြောင့် လယ်သမားများ၏လိုလားချက်များနှင့် ဗဟိုအစိုးရ၏လိုလားချက်များအကြား ညှိနှိုင်းအဖြေရှာခဲ့ရသည်။ ကဇန် (Kazan) တွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေယာအားလုံးကို ၁၉၁၇ မေတွင် မြေယာကော်မတီများထံ လွှဲပြောင်းပေးရမည်ဟု လယ်သမားဆိုဗီယက်က အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဒေသတစ်ဝှမ်းလုံးရှိလယ်သမားများက ဤအမိန့်ကိုသုံး၍ ၎င်းတို့၏မြေယာသိမ်းပိုက်မှုတရားကြောင်း သက်သေထူခဲ့ကြသည်။ နီဇယ်ဂေါရဒ် (Nizhegorod) ရှိ ဒေသန္တရအစိုးရသည် ဗဟိုအစိုးရ၏မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်ကိုပယ်ဖျက်ရန်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုစံနှုန်းများကို ထိပါးရန် ၁၉၁၇ အောက်တိုဘာလအထိ စောင့်ဆိုင်းခဲ့သည်။ နီဇယ်ဂေါရဒ် (Nizhegorod) ပြည်နယ်ကော်မစ်ဆာ ဆွန်ဂင် (Sumgin) က သူ့အနေဖြင့် တစ်မူထူးခြားသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်နေရကြောင်း ၁၉၁၇ အောက်တိုဘာ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ဆိုခဲ့သည် –

‘ပြည်နယ်နေရာအတော်များများတွင်ဖြစ်နေသော မင်းမဲ့စရိုက်ကို ကောက်ပဲသီးနှံများအား နေရာအနှံ့သိမ်းပိုက်ခြင်းတွင်တွေ့နိုင်သလို သစ်ခုတ်မှုသည်လည်း အဆောက်အဦးများမီးရှို့မှုနှင့်အတူတွဲ၍ ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ဤနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနေပါသည်၊ တစ်ဘက်တွင် လူထုကို တော်လှန်ရေး၏ သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိသောအောင်ပွဲများပြသရန် မြေယာအားလုံးနှင့် သစ်များကို မြေယာကော်မတီများထံလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် အခြားတစ်ဘက်တွင် မီးရှို့လုယူရေးတန်ပြန်တော်လှန်ရေးလှုံ့ဆော်မှုများကို နှိမ်နင်းရန် စစ်သားများကို အသုံးပြုခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။’

КОРМИТЕ ДЕТЕЙ ЗАЩИТНИКОВ РОДИНЫ
ПРИБАВКУ ПАЙКА СЕМЬЯМЪ СОЛДАТЪ ЗАЩИТНИКАМЪ СВОБОДЫ И НАРОДНОГО МIРА

Striking Putilov workers on the first day of the February Revolution, St Petersburg, Russia, 1917
Heritage Image Partnership Ltd / Alamy Stock Photo.

ဒေသန္တရအစိုးရသည် သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒရှင်များ၏လှုပ်ရှားမှုများကို ၎င်းတို့၏ ရွေးချယ်စရာများအပေါ် လွှမ်းမိုးစေခဲ့သည်။ ၁၉၁၇ အောက်တိုဘာတွင်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဘော်ရှီဗစ် (Bolshevik) အစိုးရသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေယာအားလုံးကို အလုပ်သမားလူတန်းစား၏အကျိုးစီးပွားအတွက် ဒေသန္တရမြေယာကော်မတီများထံ လွှဲပြောင်းပေးသည့် မြေယာဆိုင်ရာအမိန့်တစ်ခုကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤအမိန့်သည် ၁၉၁၇ ခုနှစ်အတွင်းဖြစ်နေပြီးသားဖြစ်စဉ်ကို တရားဝင်အောင်လုပ်ခြင်းမျှသာဖြစ်ပြီး ဒေသန္တရလှုပ်ရှားမှုများက အစိုးရ၏မူဝါဒကို မည်သို့လွှမ်းမိုးနိုင်ကြောင်း ပြသနေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး?

ပထမကမ္ဘာစစ်တွင်ရုရှားပါဝင်မှုသည် နိုင်ငံအတွက် ဆိုးရွားသောဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ စစ်ပွဲအပေါ်လူထု၏သဘောထားများအကြောင်းဆွေးနွေးရာတွင် ကျွန်မတို့ သတိထားဖို့လိုပါသည်။ စစ်ပွဲတွင်ပါဝင်ခြင်းအပေါ်သဘောထားများမှာ နှစ်အလိုက်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး တစ်ဦးချင်းအခြေအနေလိုက်၍ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ သို့သော ထင်ရှားသည်မှာ စစ်ပွဲအတွင်း စစ်တပ်သည် တိုက်ခိုက်ရေးတပ်တစ်ခုအနေဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည် တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းလာပြီး ထိုစွမ်းဆောင်ရည်ကျဆင်းမှုမှာ စစ်သားအများအပြား၏အမိန့်နာခံလိုစိတ်မရှိခြင်းမှ အရင်းခံသည်။ ၁၉၁၆ တွင် ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာအမိန့်မနာခံမှုကြောင့် ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး စစ်တပ်ကို ဒီမိုကရေစီအသွင်ပြောင်းခဲ့သည်။ အချို့တပ်ရင်းများသည် ၎င်းတို့၏တပ်မှူးများကို သစ္စာစောင့်သိသော်လည်း ၎င်းတို့သည် လူနည်းစုဖြစ်သည်။ ယာယီအစိုးရ၏ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော အလက်ဇန်းဒါးကယ်ရင်စကီ (Alexander Kerensky) က တော်လှန်ရေးသည် ဇာဘုရင့်တပ်မတော်ကို ရုရှား၏အသစ်စက်စက်ဆွတ်ခူးထားသောလွတ်လပ်မှုအား အစွမ်းကုန်ကာကွယ်ပေးမည့် တပ်သားများပါဝင်သည့်၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်၍ လွတ်လပ်သော ရုရှားတော်လှန်ရေးတပ်မတော်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းပေးလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။ ကယ်ရင်စကီ၏ အကောင်းမြင်မှုမှာ မှန်းချက်မကိုက်ခဲ့ပါ။ တော်လှန်ရေးသည် စစ်သားများကို လွတ်လပ်မှုအသစ်များ ယူဆောင်လာပေးသော်လည်း ဤလွတ်လပ်မှုများသည် တရားဝင်စစ်စည်းကမ်းများကို ပျက်ယွင်းစေခဲ့သည်။

စစ်သားအများအပြားသည် တော်လှန်ရေးကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် မတည်ငြိမ်မှုကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ တပ်ပြေးခြင်းဖြင့် ဆန္ဒမဲပြုခဲ့ကြသည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ဧပြီနှင့် မေပထမလဝက်တို့တွင် နောက်တန်း၌လေ့ကျင့်ပေးခဲ့သော စုဆောင်းထားသည့်တပ်သားများထဲမှ ၁၃၇ ယောက်နှင့် ၂၁၅ ယောက်ကြား တပ်ပြေးခဲ့သည်။[6] ရှေ့တန်းတွင်တပ်ပြေးနှုန်းမှာ နောက်တန်းတွင်ပြေးနှုန်းထက် ပို၍နည်းသည်။ ဗိုလ်ချုပ်လူကွန်စကီး (General Lukomskii) ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ရှေ့တန်းမှာပင်လျှင် တစ်နေ့လျှင် ငါးယောက်မှ ခုနစ်ယောက်အထိ တပ်ပြေးခဲ့ကြသည်။ စစ်တပ်တတပ်လုံးအနေဖြင့်ဆိုလျှင် တပ်ပြေးနှုန်းမှာ ၁၉၁၇ မတ်လတွင် ရှေ့တန်းရောက်စစ်သား ၇,၅၀၀,၀၀၀ အနက် ၁၀၀ မှ ၁၅၀,၀၀၀ အထိ ရှိမည်ဖြစ်သည်။[7]

အလက်ဇန်းဒါးကယ်ရင်စကီသည် စစ်တပ်ကို ရန်သူနှင့်တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားပြီး ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာတွင် ငြိမ်သက်မှုကို အဆုံးသတ်ခြင်းဖြင့် စစ်တပ်ကို ပြန်လည်ကုစားရန်ကြိုးစားသည့် ဇွန်လထိုးစစ်ဟူသော စစ်ဆင်ရေးကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုးစစ်သည် မဟာမိတ်များကို ကတိပေးထားခြင်းဖြစ်သလို ပြင်သစ်တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆင်နွှဲမည့် ထိုးစစ်အတွက်လည်း ကနဦးအစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ အဓိကပြဿနာမှာ ရုရှားတပ်များက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ပြီး ဆက်တိုက်နိုင်/မတိုက်နိုင်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုးစစ်အကောင်အထည်ပေါ်လာခြင်းမှာ ကယ်ရင်စကီကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ သူသည် ရှေ့တန်းကို မမောတမ်းသွားရောက်လှည့်လည်၍ တပ်သားများကို မာန်ပါသောမိန့်ခွန်းများ ပြောဆိုခဲ့ပြီး နားထောင်သူတပ်သားများထံမှ အားတက်ဖွယ်ရာတုံ့ပြန်မှုများ ရရှိခဲ့သည်။ စစ်တပ်၏အထက်အမိန့်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ တစ်ဦးချင်းစီက ကိုယ်ပိုင်ဆန္ဒဖြင့် အသက်စွန့်ရန်ရွေးချယ်သည့်သူများအနေဖြင့်သာ အသက်စတေးကြရန် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင်အသစ်များကို တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ရှလော့ဗ်စကီး (Shklovsky) က ဇွန်လထိုးစစ်အတွက် ရှေ့တန်းတပ်သားများကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းရန် ၎င်း၏ကိုယ်ပိုင်အားထုတ်မှုများကို အောက်ပါအတိုင်းပြောပြခဲ့သည် –

'ကျွန်တော်မသေချင်ဘူး' ဟု စစ်သားတယောက်က ကျွန်တော့်ကိုပြောသည်။ တော်လှန်ရေးသည် ကျွန်တော်တို့၏အသက်များကို တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း သူ့ကို ကျွန်တော် ပြင်းပြင်းထန်ထန်ပြောပြခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကစကားများကို ယခုလို သဘောမကျခဲ့ပါ။ ရဲဘော်အနာ့ဒ်ဒိုဗစ်ချ် (Anardovich) က ကျွန်တော်၏ခံစားချက်ပြင်းသောမိန့်ခွန်းသည် သူ့ကို ထိတ်လန့်စေခဲ့သည်ဟု ပြောခဲ့သည်။ နားထောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ချက်ချင်းလက်ငင်းသေဆုံးမှုနှင့် လူသားတို့ကို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုစွန့်လွှတ်ရန်အမိန့်ပေးခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်နေခဲ့ကြသည်။ ထောင်နှင့်ချီသော ဤဝမ်းနည်းဖွယ်ရာလူအုပ်ကြီး၏ တိတ်ဆိတ်မှုနှင့် ရန်သူချဉ်းကပ်လာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည့် မရေရာသောစိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုတို့သည်

---

[6] L. E. Heenan, Russian democracy's Fatal Blunder: the Summer offensive of 1917 (New York, 1987), p. 72.

[7] Wildman (1980), op.cit., p. 235.

အဆိုးရွားဆုံး စိတ်ဖိစီးဖွယ်ရာပင်ဖြစ်သည်။'[8]

ထိုးစစ်သည် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် စတင်ခဲ့ပြီး အစောပိုင်းအောင်မြင်မှုပြီးနောက် အောင်ပွဲကြီးတစ်ခုအဖြစ် ကြွေးကြော်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဤသည်မှာ စောလွန်းခဲ့သည်။ အရံတပ်များက ရှေ့တန်းနေရာသစ်များသို့ တပ်သားများစေလွှတ်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရှေ့တန်းရှိအစည်းအဝေးများကို အရာရှိတိုင်း၏အမိန့်ဖြင့် ပြန်လည်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ရုရှားတို့နှင့်အတူ တိုက်ခဲ့သော ပိုလန်မြင်းတပ်ရင်းမှ အရာရှိရစ်ချက်ဒ်ဘိုးလ်စလဗ်စကီး (Richard Boleslavskii) က ဇွန်လထိုးစစ်နှင့်ပတ်သက်၍ သူ၏အတွေ့အကြုံများကို ပြန်ပြောင်းပြောပြခဲ့သည်၊ အမိန့်နာခံပြီးစစ်တိုက်သောစစ်သားများကို ၎င်းတို့၏ရဲဘော်ရဲဘက်များက အနောက်မှခြိမ်းခြောက်ခဲ့ကြသည် –

'ကတုတ်ကျင်းရှေ့တလျောက်တွင် ချေမှုန်းရေးတပ်များရပ်နေပြီး တည်ငြိမ်စွာပင် ရိုင်ဖယ်များနှင့်ပစ်ခတ်နေကြသည်။ ၎င်းတို့နောက်တွင် ကတုတ်ကျင်းဝင်ပေါက်၌ အစ်ဇ်မေးလော့ဗ်စကီးတပ်ရင်းမှတပ်သားများ (Izmailovsky Guards) သက်တောင့်သက်သာနေ,နေကြသည်။ ၎င်းတို့သည် တိုက်ပွဲတွင် ဝင်မတိုက်ခဲ့ကြပါ။ ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် မီးခိုးရောင်မုတ်ဆိတ်မွေးနှင့် တပ်ကြပ်ကြီးတစ်ဦး ရှိသည်။ သူ့ပါးစပ်တွင် ဝီစီကိုခဲထားသည်။ သူ့နားအစွန်းဘက်ကို သေနတ်ထိထားသည်။ မကြာခဏဆိုသလို နားရွက်မှ သွေးများကို သူ့ဘယ်ဘက်လက်တွင်ကိုင်ထားသော ညစ်ပတ်နေသည့်လက်ကိုင်ပုဝါနှင့် သုတ်ပစ်သည်။ ညာဘက်လက်တွင် ဆယ်တောင့်ထိုးဂျာမန်မောက်ဇာ (Mauser) [သေနတ်] ကို ကိုင်ထားသည်။ မောက်ဇာကို ရန်သူ့ဘက်ချိန်မထားဘဲ ကိုယ့်ဘက်က,ကတုတ်ကျင်းထဲကိုချိန်ထားသည်။ သူ့ရှေ့တွင် ကျည်ဆံအလွတ်နှစ်ဘူးပေါ်တင်ထားသော စက်သေနတ်တစ်လက်ရှိပြီး ၎င်းကိုလည်း ကတုတ်ကျင်း တလျောက်ကိုပင်ချိန်ထားသည်။ ကျွန်တော်က ဘာဖြစ်လို့လဲဟု သူ့ကိုမေးလိုက်သည်။ သူက တုန်လှုပ်စွာနှင့် ဒေါသတကြီးပြန်ပြောခဲ့သည် – ဒီငကြောက်တွေလေ ခွေးမသားတွေ၊ လုံးဝမလှုပ်ဘူး၊ သူတို့က ချေမှုန်းရေးတပ်တွေကို ကတုတ်ကျင်းပေါ် တက်ခွင့်မပေးဘူးလို့ခြိမ်းခြောက်တယ်၊ ငါ့ရဲဘော်တွေစစ်တိုက်နေတုန်း ငါကဒီမှာရပ်ပြီး သူတို့ကျောလုံအောင်စောင့်ပေးရမယ်၊ မဟုတ်ရင် ဒီခွေးကောင်တွေက သူတို့ကို အနောက်ကနေပစ်လိမ့်မယ်။'[9]

ဇွန်လထိုးစစ်သည် စစ်တပ်၏ကံကြမ္မာအချိုးအကွေ့တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ စစ်သားများသည် ထိုးစစ်နှင့် ယာယီအစိုးရ၏ဆောင်ရွက်ချက်များကို ထောက်ခံခဲ့သော ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရွေးကောက်ထားသည့် ကော်မတီများနှင့် ခွာပြဲခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ရွေးကောက်ထားသည့်ကော်မတီများက အကျိုးစီးပွားကိုယ်စားပြုနိုင်ခြင်းမရှိတော့သော စစ်သားများကို မဲပေးခွင့်ရုတ်သိမ်းခဲ့သည်။

၁၉၁၇ အောက်တိုဘာတွင် လီနင်အာဏာရလာခြင်းမှာ ချက်ချင်းလက်ငင်းငြိမ်းချမ်းစေရမည်ဟူသော ကတိကြောင့်လည်း တစ်ကြောင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ပေါင်မုန့်နှင့် မြေယာကဲ့သို့ပင် ဤကတိများကို အတွေးအခေါ် (သို့) မဟာဗျူဟာ၏ ရလာဒ်အနေနှင့် ဆုံးဖြတ်ဖော်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပါ။ သာမန်စစ်သားများသည် ဂျာမနီနှင့်စစ်ပြေငြိမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအပေါ် လီနင်၏သဘောထားနှင့် စစ်ပွဲဆက်လက်ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ လီနင်သည် စစ်တပ်၏အခြေအနေကိုသိရှိရန် စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်များထံမှ အစီရင်ခံစာများကို ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ ၁၉၁၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၇ တွင် တင်ပြခဲ့သောဤအစီရင်ခံစာများသည် ပြတ်သားသောအဖြေတခုကိုပေးခဲ့သည်၊ ရုရှားစစ်တပ်သည် စစ်ကိုလုံးဝဆက်မတိုက်နိုင်တော့ပါ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စစ်သားအများစုသည် စစ်တိုက်လိုစိတ် မရှိတော့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ လီနင်၏ တခုတည်းသောရွေးစရာမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများကို ကြာနိုင်သမျှကြာအောင် ဆွဲဆန့်ပြီး နောက်ဆုံးတွင် မည်သည့်အဖိုးအခကိုပေးရသည်ဖြစ်စေ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အရယူရန်ပင်ဖြစ်သည်။[10] ဗဟိုအင်အားစုများ (Central Powers) နှင့်ချုပ်ဆိုသော ဘရက်စ်–လစ်တော့ဗ်စ်က်စာချုပ် (Brest–Litovsk Treaty) က မည်သည့်အဖိုးအခနှင့်မဆိုရလာသည့်ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြသနေသည်၊ ရုရှားသည် ၎င်း၏ ဥရောပရှိပိုင်နက်များ၏ ထက်ဝက်နီးပါးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် အများအပြားတို့ကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီး စစ်လျော်ကြေးအများအပြားကိုပေးရန် သဘောတူခဲ့ရသည်။

Peasants enjoying a general holiday, dancing and celebrating on the anniversary of the Revolution in Russia, 1918.
Chronicle / Alamy Stock Photo

---

[8] Victor Shklovsky, Sentimental Journey: Memoirs,1917-1922 (Cornell University Press, 1970), p. 35.

[9] Richard Boleslavskii, Way of the Lancer (Bobbs-Merrill, 1932), p. 202.

[10] Alexander Rabinowitch, The Bolsheviks in power: the first year of Soviet rule in Petrograd (Bloomington, Ind, 2007), p. 136.

နိဂုံး

ဤဆောင်းပါးသည် ၁၉၁၇ ရုရှားတော်လှန်ရေးကို ပုံဖော်ခဲ့သည့် မောင်းနှင်အားများအပေါ် သစ်လွင်သောအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ရန်နှင့် သာမန်ရုရှားပြည်သူများကို ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်သမိုင်းကြောင်းများထဲတွင် လုပ်ဆောင်သူများ (Actors) အဖြစ် အားပေးရန် ကြိုးစားထားခြင်းဖြစ်သည်။ လူထုကိုချယ်လှယ်သော နိုင်ငံရေးအီလစ်များ (သို့) ‘တော်လှန်ရေးကိုပုံဖော်သော’ အလုပ်သမားလူတန်းစားထက်စာလျှင် ပြန့်ကျဲရှုပ်ထွေးပြီး ရုရှား၏တော်လှန်ရေးနှစ်ကို ပုံဖော်ဆုံးဖြတ်ရန် အချင်းချင်းကူးလူးဆက်နွယ်နေသော တစ်ဦးချင်းအကျိုးစီးပွားများ၊ ဒေသန္တရအကျိုးစီးပွားများ၊ ဒေသဆိုင်ရာအကျိုးစီးပွားများနှင့် တနိုင်ငံလုံးအကျိုးစီးပွားများ ရောယှက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်မှုသည် ရုရှားအင်ပါယာတွင် ဗဟိုမှ နယ်စွန်နယ်ဖျားသို့ ချိတ်ဆက်ထားသည့်ကြိုးများကို အစည်းပြေစေခဲ့သည်။ ၁၉၁၇ နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ဤကြိုးများသည် နေရာအချို့တွင် အားလုံးပြတ်တောက်သွားခဲ့ကြသည်။

ဆာရာဘဒ်ကော့ခ် (Sarah Badcock) သည် နော်တင်ဟမ်တက္ကသိုလ် (University of Nottingham) မှ သမိုင်းတွဲဖက်ပါမောက္ခဖြစ်သည်။ သူမ၏သုတေသနများသည် အင်ပါယာခေတ်နှောင်းပိုင်းနှင့် တော်လှန်ရေးကာလများအတွင်း ရုရှားနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းအပေါ်အမြင်အမျိုးမျိုးတို့ကို အထူးပြုလေ့လာသည်။ သူမ၏နောက်ဆုံးထွက်ရှိထားသောစာအုပ် A Prison without walls? Eastern Siberian exile in the last years of Tsarism ကို Oxford University Press က ၂၀၁၆ တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူမသည် Politics and the people in revolutionary Russia: a provincial history (Cambridge University Press, 2007) ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပြီး Russian Home Front in War And Revolution, 1914–22: Book 1. Russia’s Revolution in Regional Perspective (Slavica, 2015) တွဲဖက်တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။

Sarah Badcock, The Russian Revolution 100 years on: a view from below, Historian, Autumn 2017, Issue 135, pp. 20–25. ကို ဖြတ်ဇ ဘာသာပြန်သည်။

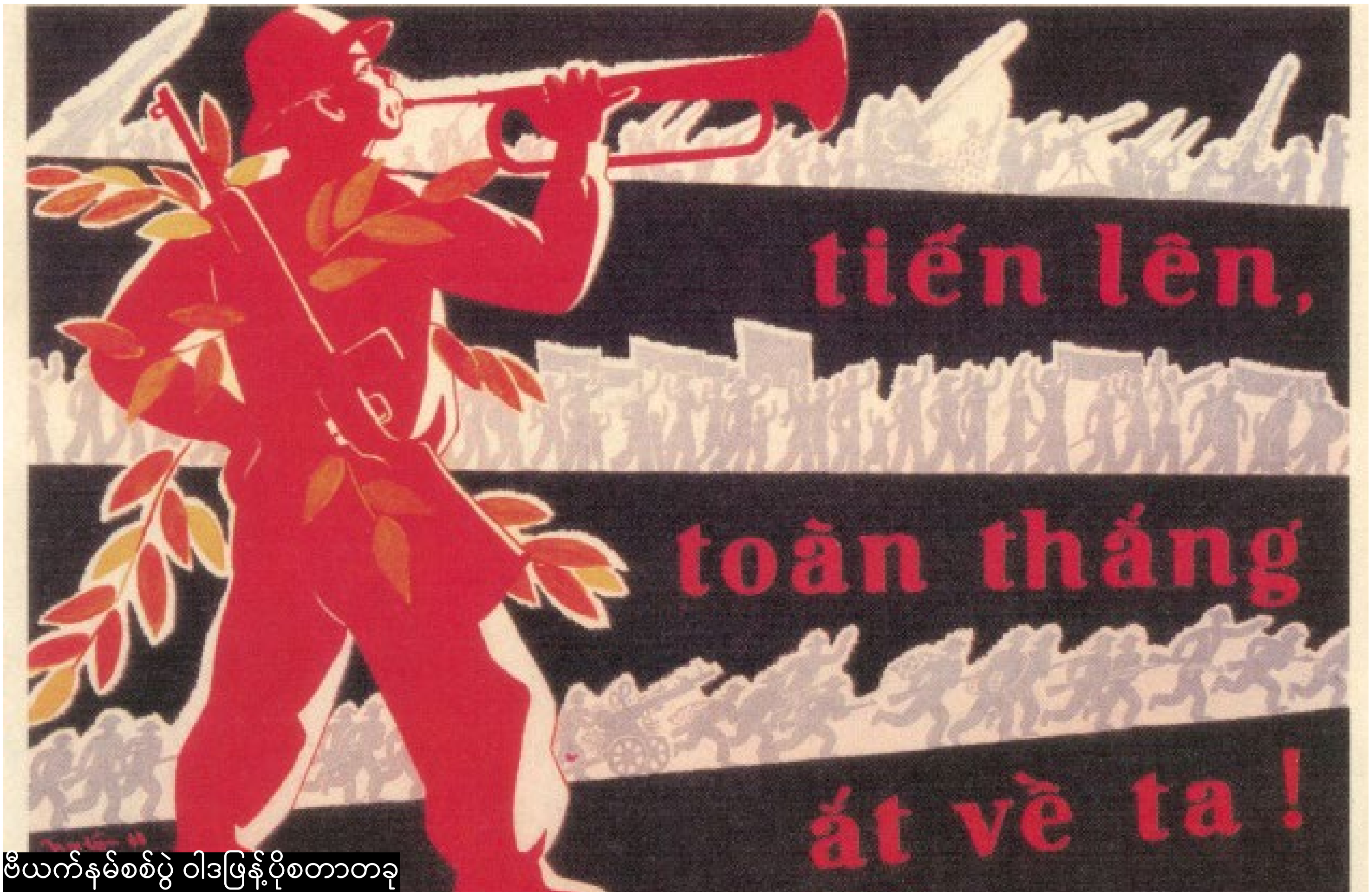

ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲ ဝါဒဖြန့်ပိုစတာတခု

ဗီယက်နမ်က တပ်တွင်းတော်လှန်ရေး (အပိုင်း – ၁)

International Socialist Review Issue 9, August–September 2000 တွင်ပါရှိသော Joel Geier ၏ “Vietnam: The Soldiers’ Revolt” ကို Yangon University Open Political Society – YUOPS မှ ဘာသာပြန်သည်။

ဖုံးကွယ်ခံရတဲ့စစ်ပွဲ

“တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ ငြင်းဆန်ကြတဲ့တပ်တွေ၊ အရာရှိတွေကို ပြန်သတ်ကြတာတွေ၊ ဆေးစွဲနေကြတာတွေ၊ နောက်ပြီး ပုန်ကန်မှုတွေ ပေါ်ပေါက်လုနီးနီး ဖြစ်မလာသေးတဲ့ နေရာတွေမှာတောင်စိတ်ဓာတ်ချုံးချုံးကျနေကြတာတွေနဲ့ ဗီယက်နမ်မှာရှိတဲ့ ငါတို့စစ်တပ်ဟာ ပျက်ဆီးတဲ့အဆင့်ကိုရောက်နေပြီ။ ၁၉၁၆ နဲ့ ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွေက ဇာဘုရင်တပ်တွေရဲ့ ပျက်စီးခြင်းပြီးရင် အခုလက်ရှိ ဗီယက်နမ်က အမေရိကန်တပ်တွေရဲ့ အခြေအနေဟာ ရာစုနှစ်တစ်လျှောက်မှာ အဆိုးရွားဆုံးပဲ။” (လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များဂျာနယ်၊ ဇွန်၊ ၁၉၇၁)

ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲနဲ့ပတ်သက်ရင် လျစ်လျူရှုအခံရဆုံးအကြောင်းအရာကတော့ အမေရိကန်စစ်တပ်ကို ပြိုကွဲပျက်ပြားစေခဲ့တဲ့ အောက်ခြေစစ်သားတို့ရဲ့ ပုန်ကန်တော်လှန်မှုပါပဲ။ ကိုယ့်ကို ဘယ်သူမှမနိုင်နိုင်ဘူးလို့ အမေရိကန်များ ကိုယ့်ဘာသာဂုဏ်တင်ခဲ့ကြတဲ့ ခေတ်မှာ ဒီစစ်သားတွေရဲ့ပုန်ကန်မှုက အမေရိကန်တို့ကို တကယ့်အခြေအနေအမှန်နဲ့ အကြီးအကျယ်မိတ်ဆက်ပေးခဲ့တာလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအကြောင်းကြောင့်ပဲ ဒီစစ်သားတွေရဲ့ပုန်ကန်မှုကို တရားဝင်သမိုင်းစာမျက်နှာတွေကနေ ဖယ်ရှားထားတာပါ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီပုန်ကန်မှုဟာ သမ္မတဂျွန်ဆင် တခါက ‘စုတ်ပြတ်သတ်နေတဲ့ စတုတ္ထတန်းစားနိုင်ငံလေး’ လို့ ဆိုခဲ့ဖူးတဲ့ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံကို အမေရိကန်စိုးမိုးမှုကနေလွတ်မြောက်ဖို့ တိုက်ပွဲဝင်နေကြတဲ့ ဗီယက်နမ်သားများကို ကောင်းကောင်းကူညီနိုင်ခဲ့တဲ့ စစ်ဆန့်ကျင်

ရေးလှုပ်ရှားမှုရဲ့ အရေးပါတဲ့အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်ရှိနေဆဲပါပဲ။ နောက်ပိုင်း အီရတ်နဲ့ ဆားဘီးယားတို့မှာ အမေရိကန်တပ်များ အောင်ပွဲရလာတာရှိပေမယ့် ဒီတပ်တွင်းပုန်ကန်မှုနဲ့ ဗီယက်နမ်မှာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့မှုက ပန်တဂွန်နောက်ကို အရိပ်မည်းတစ်ခုလို လိုက်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်လို့ အနာဂတ်စစ်ပွဲတွေမှာ အမေရိကန်တပ်တွေ ထိခိုက်သေဆုံးမှုများလာခဲ့ရင် နိုင်ငံရေးအရတုန့်ပြန်မှုတွေ ပေါ်လာမလားဆိုပြီးတော့လည်း အခုထိ သူတို့ ကြောက်နေကြရဆဲပါပဲ။

တပ်တွင်းပုန်ကန်မှုဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားဖြစ်တဲ့ တပ်သားတွေနဲ့ သူတို့ကို အသုံးချစရာအဖြစ်သာရှုမြင်ကြတဲ့ အရာရှိတို့ရဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲပဲဖြစ်တယ်။ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲ သမိုင်းကို ပြင်ရေးဖို့၊ သူ့ရဲ့ကြောက်မက်ဖွယ်အနိဋ္ဌာရုံတွေကို (ဖုံးကွယ်) ပြည်ဖုံးကားချလိုက်ဖို့၊ အနာဂတ်မှာ စစ်ရေးအရဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုတွေ ထပ်လုပ်ခဲ့ရင်လည်း (ရေစီးရေလာကောင်းတဲ့ ထောက်ပံ့မှု) သပြေခက်နဲ့ဆီးကြိုခံရမယ့် အခြေအနေ တရပ်ကို ဖန်တီးဖို့အတွက် လူပြိန်းကြိုက်ကြိုးပမ်းမှုတွေဟာ အမေရိကန်စစ်သားတွေက စစ်ပွဲကို အကြမ်းဖက်ဆန့်ကျင်ခဲ့တယ်ဆိုတာရယ်၊ အမေရိကန်အရင်းရှင်စနစ်က သူ့ရဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားတပ်သားတွေ ရှေ့တန်းမှာ အစုလိုက်အပြုံလိုက်အသေခံနေရတာကို မသိချင်ယောင်ဆောင်ခဲ့တယ်ဆိုတာရယ်ကိုတော့ အသိအမှတ်မပြုနိုင်ကြဘူး။ လစ်ဘရယ်ပညာရှင်တွေက ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွေမှာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ တော်လှန်ပုန်ကန်လှုပ်ရှားမှုတွေကို လူလတ်တန်းစားတို့ရဲ့ အရေးနဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေသက်သက်အဖြစ် လျှောချခဲ့ကာ အလုပ်သမားလူတန်းစားတပ်သားတို့ရဲ့ ပုန်ကန်မှုကို လျစ်လျူရှုမေ့ဖျောက်ပစ်ပြီး သမိုင်းကို ပုံဖျက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်များက ပုန်ကန်ထကြွမှုတွေဟာ (militancy) လူမည်းလွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေရဲ့ မောင်းနှင်အားဖြစ်တဲ့ လူမည်းအလုပ်သမားလူတန်းစားနဲ့ စတင်ခဲ့ကာ လူဖြူလူမည်းအလုပ်သမားလူတန်းစားများ ညီညွတ်ပေါင်းစည်းမှုက တရှိန်ထိုးမြင့်တက်လာပြီး အမေရိကန်နယ်ချဲ့ဝါဒကို ကိုင်လှုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းနဲ့ အတူ ထကြွပုန်ကန်မှုတွေရဲ့ အထွဋ်အထိပ်ကို ရောက်ခဲ့တယ်။

ဗီယက်နမ်က ပုန်ကန်မှုဟာ ဆန္ဒပြပွဲတွေ၊ ချီတက်ပွဲတွေနဲ့ မြေအောက်သတင်းစာတွေ ပါဝင်တဲ့ အမေရိကန်က စစ်ဆန့်ကျင့်ရေးလူထုလှုပ်ရှားမှုနဲ့တော့ ပုံစံမတူပါဘူး။ ဗီယက်နမ်ရောက်စစ်သားတွေရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က ပိုပြီးကျိုးနွံ့သလို ပိုပြီးလည်း အဖျက်စွမ်းအားကြီးပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ရှင်သန်ဖို့ပါပဲ။ စစ်ဆက်တိုက်စေချင်တဲ့ စစ်တပ်ရဲ့ ကြိုးပမ်းမှုတွေကို တိုက်ဖျက်ပြီး ကိုယ့်မှာရှိတဲ့တစ်ခုတည်းသောခန္ဓာကို ကာကွယ်ဖို့ကြိုးစားကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ “CYA” (cover your ass) “ကိုယ့်ဖင်ကိုယ် လုံအောင်ဖုံးဖို့ကြိုးစားတာပဲ” လို့ သူတို့က သုံးနှုန်းပါတယ်။ ဒီရှင်သန်မှုတိုက်ပွဲက တိုက်ပွဲထဲကတိုက်ပွဲဖြစ်လာပြီး စစ်တပ်ကို ပြိုကွဲစေခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၆၅ မှာ စက်စိမ်းတပ်ဟာ (Green Machine) အမေရိကန်သမိုင်းတစ်လျှောက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တဲ့တပ်တွေ အနက် အကောင်းဆုံးတပ်ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်နှစ်အနည်းငယ်အကြာမှာတော့ ဒီတပ်ဟာ တိုက်ပွဲဝင်ရာမှာ တစ်စက်ကလေးမှ သုံးစားလို့မရတော့ပါဘူး။

ရှာဖွေ–ချေမှုန်း စစ်ဆင်ရေးတွေကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ တပ်တွင်းပုန်ကန်ခြင်း၊ အရာရှိတွေကို သတ်ခြင်း၊ တပ်တွင်းဆက်ဆံရေးတွေကို ကမောက်ကမဖြစ်စေခြင်း (fraternization)၊ ဗီယက်ကောင်းတွေနဲ့ အောက်ခြေကနေ ငြိမ်းချမ်းရေးယူကြခြင်း စတဲ့ လုပ်ရပ်တွေနဲ့ “ရှင်သန်မှုနိုင်ငံရေး” ဟာ အသက်ဝင်လာပါတယ်။ ဒီလုပ်ရပ်တွေဟာ စစ်တပ်ရဲ့ အသက်သွေးကြောဖြစ်တဲ့ အထပ်အောက်ဖြစ်တည်မှု နဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကို ရိုက်ချိုးပစ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ အမေရိကန်စစ်တပ်ရဲ့ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ဂုဏ်အယူရဆုံးအခိုက်အတန့်ပါပဲ။

အမေရိကန် အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ တော်လှန်ရေးအစဉ်အလာအများစုလိုပဲ ဒီတပ်သားများရဲ့ပုန်ကန်မှုဟာလည်း သမိုင်းမှာ ကွယ်ဝှက်ဖုံးကွယ်ခံနေရပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က သူတို့ရဲ့တိုက်ပွဲကို မှတ်တမ်းပြန်တင်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ စစ်တပ်

> “စစ်ပွဲတပွဲကို သူတို့ဘာသာတိုက်ဖို့ရော၊ သူတို့ဘာသာအုပ်ချုပ်ရော အတွက် လိုအပ်တဲ့ စွမ်းရည် ဗီယက်နမ်တွေဆီမှာ မရှိပါဘူးကွာ။”
>
> (အမေရိကန် ဒုသမ္မတ ရစ်ချက်နစ်ဆင်၊ ဧပြီ ၁၆၊ ၁၉၅၄)

၁၉၆၄ ကနေ ၁၉၇၃ အထိ၊ တုန်ကင်ပင်လယ်ကွေ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကနေ အမေရိကန်တပ်တွေ ဗီယက်နမ်က နောက်ဆုံးဆုတ်ခွာတဲ့အထိ လူ ၂၇ သန်းဟာ ချောဆွဲတဲ့ခေတ်ကြီးကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရပါတယ်။ သူတို့ထဲက အများစုကတော့ ကောလိပ်ကြောင့်၊ လုပ်ငန်းခွင်ကြောင့် (professional)၊ ဆေးကြောင့်၊ နိုင်ငံစောင့်တပ်ဆီရွှေ့ဆိုင်းတာကြောင့် စတဲ့ အကြောင်းတွေနဲ့ ချောဆွဲမခံကြရပါဘူး။ ဒီလူ ၂၇ သန်းအနက် ၄၀% ကပဲ ချောဆွဲခံခဲ့ရပြီး စစ်မှုထမ်းခဲ့ရပါတယ်။ အဲထဲကမှ လူနည်းစုဖြစ်တဲ့ လူ ၂၅သိန်း (ချောဆွဲခံရနိုင်ချေရှိတဲ့သူများအနက်မှ ၁၀%) ကိုတော့ ဗီယက်နမ်ကို ပို့ခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုဗီယက်နမ်ကို ပို့ခံရတဲ့ လူနည်းစု အားလုံးနီးပါးဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစား နဲ့ ကျေးလက်နေလူငယ်တွေပဲဖြစ်ကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ပျမ်းမျှအသက်ကတော့ ၁၉ နှစ်ပါ။ ဒီတပ်တွေရဲ့ ၈၅% ဟာ တပ်သားတွေဖြစ်ပြီး အရာရှိတွေက ၁၅% ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတပ်သားတွေဟာ တပ်ရဲ့ ၈၀% ရှိတဲ့ အမြင့်ဆုံးအနေနဲ့ အထက်တန်းကျောင်းပညာရေးသာရှိကြသူများဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ကောလိပ်ပညာရေးဆိုတာဟာ လူလတ်တန်းစားတွေအတွက် ထမင်းစားရေသောက်ရယူနေကြတဲ့အရာဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါပေမယ့်လည်း ၁၉၆၅ နဲ့ ၁၉၆၆ မှာ သိန်းချီတဲ့ ချောဆွဲခံရသူတွေရဲ့

၂% ကပဲ ကောလိပ်ဘွဲ့ရတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။

အထက်တန်းစားတက္ကသိုလ်တွေမှာ လူတန်းစားကွာခြားမှုက ပိုပြီးမြင်သာပါတယ်။ အထက်တန်းအဆင့်တွေက (upper clsas) တိုက်ပွဲထဲတခါမှမပါဘူး။ ၁၉၇၀ မှာ ဟားဗက်တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ ၁၂၀၀ ကျော်ထဲက နှစ်ယောက်ပဲ ဗီယက်နမ်ကိုသွားခဲ့ရပါတယ်။ အဲအချိန်မှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားတို့ရဲ့ အထက်တန်းကျောင်းတွေကတော့ သူတို့ကျောင်းဆင်းတွေရဲ့ ၂၀%၊ ၃၀% ကို ဗီယက်နမ်စစ်မြေပြင်ဆီ ပုံမှန်ပို့ပေးနေရပါတယ်။

အရာရှိမဖြစ်တဲ့ ကောလိပ်ကျောင်းသားတွေကို စစ်မတိုက်ရတဲ့ ထောက်ပံ့ရေးနဲ့ ဝန်ဆောင်မှု ယူနစ်တွေဆီကိုပဲ နေရာချပေးပါတယ်။ အထက်တန်းကျောင်းပြေးတွေကတော့ (High school dropouts) တကယ်တိုက်ခိုက်ရပြီး သေဆုံးမှုနှုန်းပိုမြင့်တဲ့ တိုက်ခိုက်ရေးယူနစ်တွေဆီ အပို့ခံရဖို့ သုံးဆပိုများပါတယ်။ ခြေလျင်တပ်ကတိုက်ခိုက်ရေးသမား အားလုံးဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ထဲမှာ လူမည်းအလုပ်သမားလူတန်းစားတွေဟာ အချိုးမညီစွာပဲ များပြားနေပါတယ်။ တပ်တစ်ခုလုံးရဲ့ ၁၂% ပဲရှိတဲ့ လူမည်းတွေဟာ တိုက်ခိုက်ရေးယူနစ်တွေမှာတော့ ၂၅% နဲ့အထက် ပါဝင်ကြရလေ့ရှိပါတယ်။

ကောလိပ်ကြောင့် စစ်မှုထမ်းဖို့ရွှေ့ဆိုင်းခြင်းကာလကုန်ဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ နိုင်ငံစောင့်တပ် (National Guard) ထဲဝင်ခြင်းက ဗီယက်နမ်ကို မသွားရဖို့အတွက် အကောင်းဆုံးလမ်းကြောင်းဖြစ်လာပါတယ်။ စစ်တွင်းကာလမှာ နိုင်ငံစောင့်တပ်သားတွေရဲ့ ၈၀% ဟာ ချောဆွဲမခံရဖို့အတွက် နိုင်ငံစောင့်တပ်ထဲဝင်ကြတာဖြစ်တယ်လို့ သူတို့ကိုယ်တိုင်ဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ နိုင်ငံစောင့်တပ်ထဲဝင်ရဖို့ကလည်း အကပ်ကောင်းဖို့လိုပါသေးတယ်။ ဒါတွေက ဒန်ကွေး (Dan Quayle)၊ ဂျော့ဒဘလျူဘွတ်ရှ် နဲ့ အခြားအုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားတွေ အတွက်တော့ ပြဿနာမဟုတ်ပါဘူး။ ၁၉၆၈ မှာ အစောင့်တပ်ထဲဝင်ဖို့ စောင့်နေသူက တသိန်းအထက်ရှိပါတယ်။ ဒီအရေအတွက်ဟာ စစ်တပ်ထဲမှာရှိတဲ့ ကောလိပ်ဘွဲ့ရအရေအတွက်ထက် သုံးဆပိုများပါတယ်။ လူမည်းတွေကတော့ နိုင်ငံစောင့်တပ်တခုလုံးရဲ့ ၁.၅% သာ နေရာရပါတယ်။ မစ္စစ္စပီပြည်နယ်မှာ လူမည်းတွေဟာ လူဦးရေရဲ့ ၄၂% ရှိပေမယ့် လူတသောင်းပါတဲ့ အစောင့်တပ်မှာတော့ လူမည်းတစ်ဦးတည်းသာ ပါဝင်ပါတယ်။

၁၉၆၅ မှာ စစ်တပ်ထဲရောက်လာတဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားဟာ စစ်အေးတိုက်ပွဲရဲ့ ရိုက်ခတ်မှုနဲ့ မက္ကာသီဝါဒရဲ့ဖိနှိပ်မှုတွေကြောင့် ရှေးရိုးဆွဲဝါဒဘက်ကို တိမ်းညွတ်နေကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စစ်ပွဲမတိုင်ခင် ငါးနှစ်အလိုမှာပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုတွေက (civil rights movement) လူမည်းတွေရဲ့ နိုင်ငံရေးအမြင်ကို ပုံသွင်းပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတာကြောင့် အဲခေတ်ကတပ်တွေဟာ ယနေ့ခေတ်တပ်တွေထက် လူတန်းစားအသိနဲ့ သမဂ္ဂအသိ ပိုရှိကြပါတယ်။ ဘလက်ပန်သာပါတီက (Black Panther Party) ပါတီဝင်ဟောင်းတွေဦးဆောင်တဲ့ ဒီမိုကရက်တစ်စစ်တပ်ဖြစ်ရေး အမေရိကန်အခြေစိုက်လှုပ်ရှားမှုမှာ “စုပေါင်းအခွင့်အရေး (the right to collective bargaining) များရရှိရေး”၊ “ဖက်ဒရယ်ကသတ်မှတ်ထားတဲ့ အနိမ့်ဆုံးလုပ်ခလစာတူတူညီညီရရှိရေး” စတာတွေကို ပထမဆုံးအချက်များအနေနဲ့ ထည့်သွင်းတောင်းဆိုထားပါတယ်။ ဆလတ်ရွက်တွေကို ပိုမှာခြင်းနဲ့ လယ်သမားတွေရဲ့သပိတ်ကို ချိုးဖျက်ဖို့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ကြိုးပမ်းလာတဲ့အခါ စစ်သားတွေက ထမင်းစားခန်းမတွေကို သပိတ်မှောက်ခြင်း၊ “အရာရှိတွေပဲ ဆလတ်ရွက်စားကြ” ဆိုတဲ့ စတစ်ကာတွေကို ကပ်ခြင်းနဲ့ ဆန္ဒပြခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၇၀ မှာ စစ်တပ်က အမျိုးသားစာပို့တောကြောင်သပိတ် (national postal wildcat strike) ကိုဖြိုဖို့ တပ်တွေကိုသုံးလာတဲ့အခါမှာလည်း “သပိတ်တွေကို ဖြိုချင်ရင် လဲသေလိုက်ကြ။ လာပါ။ အစိုးရကိုပါ ဖြိုချလိုက်ကြရအောင်” လို့ ဗီယက်နမ် GI က အသံထွက်ခဲ့ပါသေးတယ်။

စစ်ပွဲစပြီးသိပ်မကြာခင်မှာပဲ တိုးတက်တဲ့အယူအဆတွေ (radicalism) ကို အလုပ်သမားလူငယ်ထုကြားမှာ စတင်ကြားလာရပါပြီ။ ၁၉၆၅ ကနေ ၁၉၆၈ အတွင်း လူမည်းလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွေ (Black liberation struggle) မြောက်ပိုင်းကိုရောက်လာတာနဲ့ မြို့ပေါင်း ၂၀၀ ခန့်မှာ ဂတ်တိုအရေးတော်ပုံတွေ (ghetto uprisings) ပေါ်ပေါက်လာကာ လူငယ်ထုနဲ့ လူမည်းအလုပ်သမားထုကြားမှာ တော်လှန်ရေးအသိအမြင်တွေ ပျံ့နှံ့လာခဲ့ပါတယ်။ စက်ရုံတွေမှာတော့ ဒီနှစ်တွေမှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေပိုမိုအားကောင်းလာခဲ့ပါတယ်။ သပိတ်နဲ့ တောကြောင်လှုပ်ရှားမှုတွေ (wildcats) လုပ်ဆောင်ကြတဲ့နေ့စွဲများဟာ နှစ်ဆတက်လာပါတယ်။ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေဆီက လက်ဝဲအတွေးအခေါ်တွေဟာလည်း စစ်ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေကတဆင့် အလုပ်သမားလူတန်းစားကနေ လူငယ်ထုဆီ ပျံ့နှံ့လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ၁၉၆၇ နဲ့ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွေမှာ တပ်သားအများစုဟာ တပ်ထဲမဝင်ခင်ကတည်းက တိုးတက်သောအမြင်တွေနဲ့ (radicalized) ရင်းနှီးပြီးသားဖြစ်နေကြပါတယ်။ တချို့ကလည်း ဗီယက်နမ်ကို အပို့မခံရခင်မှာ အမေရိကန်အခြေစိုက် GI စစ်ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေကြောင့် တိုးတက်သောအမြင်တွေရှိနေကြပါပြီ။ ဒီလိုတိုးတက်တဲ့အမြင်ရှိတဲ့စစ်သားတွေဟာ မကြာခင်မှာပဲ သူတို့လို အလုပ်သမားလူတန်းစားတပ်သားတွေကို အသုံးချစရာအဖြစ်သာသတ်မှတ်တဲ့ အရာရှိတွေနဲ့ ထိပ်တိုက်တွေ့လာကြပါတော့တယ်။

(ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်)

သတင်းစုစည်းမှုနှင့် သုံးသပ်ချက်များ

Yangon Open Political Society မှ စုစည်းတင်ပြသည်။

ပုလဲမြို့နယ်တွင် Oct 3 ရက်နဲ့ 4 ရက်က တိုက်ပွဲအခြေအနေများအပေါ် သတင်းထုတ်ပြန်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပုလဲမြို့နယ်ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (PPDF) နှင့် ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးတပ်မတော် (PRA) တို့ကြား အပြန်အလှန်အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်ခဲ့သည်။ (Mizzia, Oct 6)

စစ်ကောင်စီက အောက်တိုဘာလကနေ လာမည့် မတ်လအထိ ၆လတာ ဘတ်ဂျက်ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ကာကွယ် ရေးအသုံးစရိတ်ကို ဘီလီယံ ၁၇၀၀ ကျော်ထိ ရေးဆွဲထားသည်။ စုစုပေါင်းအသုံးစရိတ်၏ ၁၅% ဖြစ်ပြီး ဝန်ထမ်းလစာပေးချေရသည့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနပြီးလျှင် ဒုတိယအများဆုံးဖြစ်နေသည်။ (BBC, Oct 10)

သုံးသပ်ချက်။ ။ ကာကွယ်ရေးဘက်ဂျက်သည် စစ်ရေးအတွက် ပါဝင်နိုင်သော်လည်း အရာရှိများ၏ အိတ်ထဲ ထည့်သည့် ဘက်ဂျက်လည်း ပါနိုင်သည်။ ယခင်ကလည်း စစ်တပ်က ဤသို့ လုပ်လေ့ရှိသည်။ ယခုကာလတွင် စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်ပိုင်း၌လည်း သဘောထားကွဲလွဲမှုတွေ များလာနိုင်ရာ အထက်ပိုင်းအရာရှိများအား ချွေးသိပ်သည့် သဘောဖြင့် အိတ်ထဲ ပိုက်ဆံထည့်ပေးခြင်းများရှိနိုင်သည်။ အခြား အာဏာရှင်များ သမိုင်းတွင်လည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအချင်းချင်းကြား ဝေစားမျှစားကာ အာဏာကိုကြာရှည်ထိန်းသိမ်းရန် ကြိုးစားလေ့ရှိသည်။ အောက်ခြေစစ်သားများအတွက်တော့ သိသာသည့် ထူးခြားချက်များရှိမည်မဟုတ်ပေ။ တစ်ဖက်တွင်လည်း အန်ယူဂျီသည် ဒေါ်လာ သန်း ၈၀၀ ရှိနေပြီဟု မည်မျှပင် ဆိုစေကာမူ ယခုအချိန်ထိ ထိရောက်စွာထောက်ပံ့မှုရှိမရှိကို ရှင်းလင်းစွာမသိရှိရသေးပေ။

ထိုင်းနိုင်ငံ Phitsanulok ပြည်နယ်၊ အမှတ်(၃) စစ်ဒေသရဲ့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ထုတ်ပြန်ချက်အရ ဇန်နဝါရီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ လူကုန်ကူးခံရသူ ၃၀၀၀ နီးပါး ရှိပါသည်ဟု ထုတ်ပြန်ထားသည်။ ထုတ်ပြန်တဲ့စာရင်းမှာ မည်သည့်လူမျိုးဖြစ်ကြောင်း မပြောထားသော်လည်း အများစုက မြန်မာတွေဖြစ်သည်ဟု မဲဆောက်အခြေစိုက်ရောင်ခြည်ဦးအလုပ်သမားအဖွဲ့၏တာဝန်ခံဦးမိုးကျော်က ဆိုသည်။ ထိုင်းအစိုးရက ထုတ်ပေးသည့် ပန်းရောင်ကဒ်ဟုခေါ်သော အလုပ်သမားလက်မှတ်တွေ ရမယ်ဟု ပြောပြီး တစ်ဦးကို ဘတ်၂၀၀၀၀လောက်ကနေ ၃၀၀၀၀ နီးပါး တောင်းခံကြောင်း သိရသည်။ (VOA, Oct 9)

သုံးသပ်ချက်။ ။ ယခုလို နိုင်ငံတွင်း ပဋိပက္ခများကြောင့် ပြည်သူများက ထွက်ပေါက်ရှာသည့်ကာလတွင် ပွဲစားများက ခေါင်းပုံဖြတ်ကာ လူကုန်ကူးမှုများပိုများလာနိုင်ခြေရှိသည်။

လိုင်သာယာသပိတ်ခေါင်းဆောင် ၂ ဦး အပါအဝင် လူငယ် ၄ ဦးကို အောက်တိုဘာ၆ရက်နေ့မှာ လွတ်ရက်မရှိအဖြစ် အမိန့်ချခဲ့သည်ဟု မိသားစုနီးစပ်သူများက ပြောသည်။ ယခုလို ထောင်တစ်သက်လွတ်ရက်မရှိ ပြစ်ဒဏ်ကို ပထမဦးဆုံးစံပြအနေနဲ့ ချမှတ်လိုက်ခြင်းအား အင်းစိန်ထောင် စစ်ခုံရုံးကနေ ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ (Oct 1)

ဒေသခံ PDF များ၏ သတိပေးချက်အပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်းရှိ စစ်ကောင်စီခန့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ၈၀ ကျော် နှုတ်ထွက်စာတင်ခဲ့ကြကြောင်း သိရသည်။

စစ်ကောင်စီ၏ NCA ၆ နှစ်ပြည့်ပွဲကို တက်သည့် RCSS ၊ NMSP၊ ABSDF၊ KNU/KNLA –PC ၊ ALP ၊ PNLO ၊ LDU ၊DKBA တို့ကို GSCB က ပြင်းထန်စွာကန့်ကွက်၊ စစ်ကောင်စီနဲ့ဆက်ဆံခြင်းမပြုဖို့ ထုတ်ပြန်။(Oct 17, khit thit)

သုံးသပ်ချက်။ ။NCA ကို အစားထိုးဖို့ platform တခုဖန်တီးမပေးနိုင်တဲ့ ဗမာ နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ဝေဖန်သင့်တယ်လို့ သုံးသပ်မိပါတယ်။

စစ်ကောင်စီက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ဦးဝင်းမြင့်တို့၏ ရှေ့နေများကို အမှုအခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောဆိုခွင့်ပိတ်လိုက်ကြောင်းသိရသည်။ ဤပိတ်ပင်ခြင်းကို NUG ၏ တရားရေးဝန်ကြီးက ဤသို့မလုပ်အပ်ကြောင်း ဝေဖန်သည်။

သုံးသပ်ချက်။ ။ စစ်ကောင်စီကို အစိုးရမဟုတ်ဟု ထပ်ခါတလဲလဲပြောနေသော NUG ၏ တရားရေးဝန်ကြီးက ယခုလို စစ်ကောင်စီ၏တရားစီရင်ရေးကို အလေးထားဝေဖန်နေခြင်းသည် ၎င်းတို့ကိုအသိအမှတ်ပြုရာရောက်နေပေသည်။ စစ်ကောင်စီတစ်ခုလုံးကို တရားမဝင်ဟုသတ်မှတ်မည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့၏ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်သည့် တရားစီရင်ရေးကိုလည်း တရားမဝင်ဟုသတ်မှတ်ရမည်သာဖြစ်သည်။ ယခုလို ၎င်းတို့ယန္တရားကို ဝေဖန်နေခြင်းထက် ၎င်းတို့တစ်စုံလုံးကို ရန်ငါပြတ်စွာ ဖြိုချရမည်ဖြစ်ပေသည်။

AA နဲ့ဆက်စပ်ပြီး ဖမ်းဆီးတရားစွဲခံရသူ ၆၁ ဦး၊ KIA မှ ၂၃ ဦး၊ KNU/KNLA(PC) မှ ၁ ဦး၊ MNDAA မှ ၁ ဦး၊ RCSS/SSA မှ ၁၂ ဦး၊ SSPP/SSA မှ ၅ ဦးနှင့် TNLA မှ ၁၁ ဦး စုစုပေါင်း ၁၁၄ ဥ◌ီးတို အား NCA ဖြနှစ်ပြည့်ပွဲကို ရှေးရှုပြီး အမှုပိတ်သိမ်းဖို စစ်ကောင်စီ ကထုတ်ပြန်။ (Oct 15, Narinjara)

သုံးသပ်ချက်။ ။ အဓိကအားဖြင့် ရခိုင်ပြည် နဲ့ မြောက်ပိုင်းက လူအများစုကို လွှတ်ပေးပြီး ဒီစာရင်းထဲ တောင်ပိုင်းအဖွဲ့တွေနဲ့ပတ်သက်သူတွေသိပ်မပါလာတာဟာ စစ်ကောင်စီရဲ့ စစ်ရေးစဥ◌်◌းစားချက်ကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖော်ပြတာလည်း ပါကောင်းပါနိုင်တယ်လို့ ယူဆမိပါတယ်။

အောက်တိုဘာ ၂၆ ရက်နေ့မှာပြုလုပ်မယ့် အာဆီယံထိပ်သီးအစည်းအဝေးမှာ မြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင်ကိုမတက်ရောက်စေဘဲ ချန်ထားဖို့ ပြီးခဲ့တဲ့ သောကြာနေ့ညမှာ ပြုလုပ်တဲ့ အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အရေးပေါ်အစည်းအဝေးက ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ပါတယ်။ (Oct 16)

စစ်အာဏာသိမ်းပြီးတဲ့နောက် ဆန္ဒပြမှုများမှာပါဝင်ခဲ့ပြီး ဖမ်းခံရသူ ၁၃၁၆ ဦးအပါအဝင် တရားရုံးအသီးသီးမှာ တရားစွဲဆိုအရေးယူခံထားရသူ ၄၃၂၀ ဦးကို ကြားနာစစ်ဆေးဆဲပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုတွေကနေ ပိတ်သိမ်းပြီး အမှု ကနေလွှတ်ပေးမယ်လို မင်းအောင်လှိုင်က Oct 18 မိန့်ခွန်းမှာပြောခဲ့။ (Oct 18, BBC)

ရန်ကုန်တိုင်း လှိုင်သာယာ(အရှေ့ပိုင်း)မြို့နယ်က ရန်ကုန်ပုသိမ်ကားလမ်းရှိရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနေထိုင်တဲ့ ကျူးကျော်အဆောက်အအုံ နေရာတွေကို ဖယ်ရှားဖို စုပုံထားတဲ့ပစ္စည်းတွေကို တပတ်အတွင်းရှင်းလင်းဖို့ မြောက်ပိုင်းခရိုင် စစ်ကောင်စီရဲ့ စာမှာပါရှိပါတယ်။ မန္တလေး ချမ်းမြသာစည်မြို့နယ် အောင်သာယာရပ်ကွက်အရှေ့ဘက် ကျူးကျော်နေအိမ်တွေကိုလည်း ဖယ်ရှားပေးဖို့ စစ်သားတွေက ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။(Oct 16, DVB)

သုံးသပ်ချက်။ ။ စစ်ကောင်စီက အမှုပိတ်သိမ်းခြင်း ဖမ်းထားသူများကို ပြန်လွှတ်ပေးခြင်းကို လုပ်ဆောင်နေပေမယ့် တဖက်မှာလည်း ကျူးကျော်နေရာတွေကို အတင်းအဓမ္မဖယ်ရှားစေခြင်းဖြင့် ဖိနှိပ်နေဆဲပါ။ ဒါက နိုင်ငံတကာအမြင်မှာ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုရဲ့ခြေလှမ်းကနောက်ဆုတ်သွားသယောင် မြင်ရစေပေမယ့် လက်တွေ့မှာတော့ လူအများအာရုံစိုက်မှုနည်းတဲ့ အောက်ခြေလူတန်းစားအလွှာကို ဆက်တိုက်ဖိနှိပ်နေခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

စစ်ကိုင်းတိုင်း ကနီမြို့နယ်ကို နှစ်ရက်အတွင်း အင်တာနက်ပြန်မဖွင့်ပေးလျှင် တာဝါတိုင်အားလုံးဖောက်ခွဲမယ်လို့ ကနီ PDF က အောက်တိုဘာ ၁၈ ရက်က ကြေညာ။

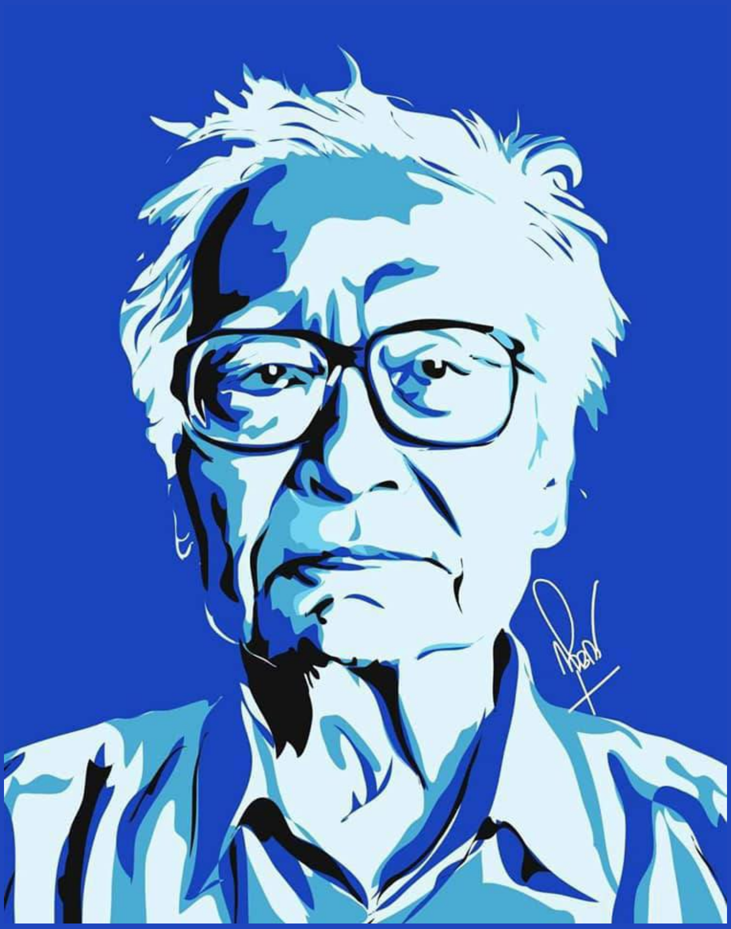

“ချုပ်ချယ်ရင် ရုန်းကန်
ဖိနှိပ်ရင် တွန်းလှန်
တိုက်ပွဲအောင်လံ ထူကြလွှင့်ကြ။”

ဟံသာဝတီ ဦးဝင်းတင်

အောက်တိုဘာ ပထမ ၂ ပတ်အတွင်း

စစ်အုပ်စုကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများ

အိုးဝေစာစောင်အဖွဲ့သားများ စုစည်းတင်ပြသည်။

နေပြည်တော်၊ ပျဉ်းမနားမြို့နယ်မှဖမ်းဆီးခံရပြီး စစ်ကြောရေး၌ ပြင်းထန်စွာနှိပ်စက်ခံရသော ကိုရန်ပိုင်သည် နေပြည်တော် ကုတင်၁၀၀၀ဆေးရုံတွင် ဆေးကုသမှုခံယူနေစဉ် သေဆုံးသွားခဲ့သည်။ (October 1, Mizzima–News In Burmese)

ထီးချိုင့် – မြစ်ကြီးနားသွားလမ်းမပေါ် ဖြတ်သန်းသွားလာနေသော ဆိုင်ကယ်စီး ခရီးသွားနှစ်ဦးအား စစ်ကောင်စီမှ အကြောင်းမဲ့ပစ်သတ် ။

အလောင်းတစ်လောင်းအား လမ်းမဘေးတွင်ထားခဲ့ပြီး ဒဏ်ရာရသော ဆိုင်ကယ်မောင်းသူအား စစ်ကားပေါ်တင်သွားခဲ့သည်။ (October 1, Mizzima–News In Burmese)

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ ခင်ဦးမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာတစ်ခုအတွင်းသို့ စစ်ကောင်စီတပ်သားများ ဝင်ရောက်ပစ်ခတ်ရာ ၅နှစ်အရွယ် ကလေးတစ်ဦးနှင့် ရွာသူရွာသား ၄ ဦး ကျည်ထိမှန်၍ သေဆုံးခဲ့သည်။

ပျဉ်ထောင်ရွာအနီး ၊ တဲစုရွာဘေးလမ်းရှိ နေအိမ်များမှလည်း ခေတ်ဆီ/ဒီဇယ် ၂ပုံး ၊ ဆိုင်ကယ် ၂စီး ၊ ပိုက်ဆံအိတ်များ နှင့် ဆန်အိတ်များကိုလည်း လုယက် သယ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ (October 1, Mizzima–News In Burmese)

ဧရာဝတီတိုင်း ၊ မြန်အောင်မြို့နယ် သပြေကုန်းကျေးရွာတွင် အလူမီနီယံ ၊ သံပန်းတံခါးလုပ်ကိုင် သော အိမ်အား လက်လုပ်သေနတ်လုပ်သည်ဟုစွပ်စွဲကာဝင်ရောက်ရှာဖွေခဲ့သည်။သံတံခါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော ယောကျာ်းဖြစ်သူအား မတွေ့သဖြင့် မိန်းမဖြစ်သူအားဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ (October 3, Mizzima–News In Burmese)

မြိတ်ခရိုင် ၊ ကျွန်းစုမြို့နယ်တွင် လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာမှ ဒလန်သေသည့်သတင်းများပြောဆိုမှုကြောင့် ရွာသားတစ်ဦးအား လက်ပြန်ကြိုးတုပ်ကာဖမ်းဆီးရိုက်နှက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကျေးရွာတွင်းရှိ NLDပါတီဝင် ၏ အိမ်အားရှာဖွေရာ ထိုသူအားမတွေ့သည့် အတွက် ညီဖြစ်သူအားဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ (October 4, Mizzima–News In Burmese)

October 5 ၊ Mizzima –News In Burmese
ရန်ကုန်တိုင်း ၊ ခရမ်းမြို့နယ် ၊ ရိုးကြီးကျေးရွာ ဥက္ကဋ္ဌ ၏နေအိမ်နှင့် ကျေးရွာတွင်နေထိုင်သူ NLD တိုင်းအဆင့် အမှုဆောင်၏ နေအိမ်ကို အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်သားများမှ ဝင်ရောက်ရှာဖွေ၍ ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

October 5၊ Mizzima–News In Burmese
ကယားပြည်နယ်၊ ဒီးမော့ဆိုမြို့နယ်၌ အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ ရမ်းသမ်းပစ်ခတ်မှုကြောင့် ဒေသခံများ၏ နေအိမ်သုံးလုံးပျက်စီးကာ ပြည်သူတစ်ဦးဒဏ်ရာရခဲ့သည်။

October 5၊ Mizzima–News In Burmese
ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ်မြို့နယ်တွင် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ဒေသခံများ၏ ဖုန်းထဲ၌ အိမ်ပျက်စီးသည့်ပုံများရှိနေသောကြောင့် ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂(က) ဖြင့် စွဲချက်တင်ကာ ပခုက္ကူထောင်သို့ချက်ချင်းပို့ဆောင်ခဲ့သည်။

October 6၊ Mizzima–News In Burmese
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ ဒီပဲယင်းမြို့နယ်တွင်းရှိ NLD ထောက်ခံသူများ၏ နေအိမ်သို့ စစ်ကောင်စီတပ်များ ဝင်ရောက်ရှာဖွေကာ ဖျက်ဆီးသွားခဲ့သည်။

October 7၊ Mizzima– News In Burmese
ရန်ကုန်တိုင်း ၊ လှည်းကူးမြို့နယ်တွင် အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ ကိုအောင်အောင်ကျော်ကိုဖမ်းဆီးသွားခဲ့ပြီး စစ်ကြောရေးတွင် ၂ရက် နှိပ်စက်ခံရပြီးနောက် သေဆုံးသွားခဲ့သည်။ ရုပ်အလောင်းကို လှည်းကူးမြို့နယ် ရင်ခွဲရုံသို့ ရေနစ်သေသည်ဟု သတင်းအမှားလွှင့်ကာ လာရောက်အပ်နှံခဲ့သည်။

October7 ၊ Mizzima–News In Burmese
ဒီပဲယင်းမြို့နှင့် ၁၀မိုင်အကွာရှိ တိုင်နက်ကျေးရွာအုပ်စု (တိုင်နက် ၊ မြင်းတန့် ၊ ကျီရွာကုန်း) များသို့ အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် တစ်ကြိမ်မက ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးခြင်း ၊မီးရှို့ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

October 7 ၊ Mizzima–News In Burmese

ရန်ကုန်တိုင်း ၊ မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်တွင် သေနတ်များ ပစ်ခတ်၍ ဆိုင်ကယ်များနှင့် ဘေးတွဲ သုံးဘီးယာဉ်များအား လိုက်လံဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

October 8 ၊ Mizzima–News In Burmese

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ၊ မအူပင်မြို့နယ်တွင် CB ဘဏ်ရှေ့ ၊ ယာဉ်ထိန်းရုံးပေါက်ကွဲမှုကြောင့် လမ်းသွားလမ်းလာ ာာည ညညညအား သက်သေအထောက်အထားမခိုင်လုံပဲ ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

October 8၊ Mizzima–News In Burmese

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ၊ မြန်အောင်မြို့နယ်တွင် ဒလန် ဝင်းမြင့်အောင် အသတ်ခံရပြီး ယောကျ်ားလေး၁၁ဦးနှင့် မိန်းကလေး၄ဦး အားpdf ဟုစွပ်စွဲကာဖမ်းဆီးပြီး ကျေးရွာအတွင်းရှိ အိမ်များမှ ကျပ်သိန်း၂၀၀ခန့် တန်ဖိုးရှိသော ပစ္စည်းများအား ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

(အဖမ်းခံရသူများထဲတွင် အသက်မပြည့်သူ ယောကျ်ားလေးတစ်ဦးပါဝင်သည်။)

October 8၊ Mizzima–News In Burmese

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ၊ မအူပင်မြို့နယ်တွင် အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ စက်ဘီးစီးခရီးသွားများအား မရေရာသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ၃သောင်းကျပ်ကို ဒဏ်ငွေဟု နာမည်တပ်ကာတောင်းခံမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

October 8 ၊ Mizzima–News In Burmese

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ကလေးမြို့နယ်၊ထောက်ကြန့်ကျေးရွာနှင့် သာယာကုန်းကျေးရွာများသို့ အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်သားများဝင်ရောက်ရှာဖွေပြီး အိမ်အချို့ကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

October 8 ၊Mizzima–News In Burmese

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ မြောင်မြို့နယ် ၊ မင်းတန်းကျေးရွာရှိ စံပယ်ရုံကျောင်းတိုက်မှ သံဃာ၆ပါးအား PDF များအား လက်နက်ထောက်ပံ့သည်ဟု စွပ်စွဲကာ အောက်တိုဘာလ၇ရက်နေ့ညနေပိုင်း၌ ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

October 9၊ Mizzima–News In Burmese

စံပြ ဖမိုင်ရှိ ရိက္ခာပြန်ယူသော ရွာသား ၂ဦးအား စစ်ကောင်စီမှ အကြောင်းမဲ့ဖမ်းဆီးပြီး ရွာသားတစ်ဦးအား ပစ်သတ်ခဲ့သည်။

October 9 ၊ Mizzima–News In Burmese

လားရှိုး-မူဆယ် ပြည်ထောင်စုလမ်းမကြီးပေါ် ဖြတ်သန်းသွားလာနေသော ကုန်ကားများအား စစ်ကောင်စီတပ်သားများမှ ပို့ဆောင်ရန် အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်း၍ လက်နက်များဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။

October 9 ၊ Mizzima–News In Burmese

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ၊ မအူပင် ၊ ပုသိမ်၊ ရေကြည် ၊ မြောင်းမြ၊ မော်လမြိုင်ကျွန်းပေါ်ရှိ ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာနေ ပြည်သူအချို့ကို အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ သက်သေအထောက်အထားမရှိပဲအကြောင်းမဲ့ဖမ်းဆီးပြီး၂သိန်းမှသိန်း၂၀ထိငွေညှစ်တောင်းဆိုကာပြန်လွှတ်ပေးသည်၊မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်တွင် အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ယနေ့အထိ သက်သေအထောက်အထားမရှိပဲ အကြောင်းမဲ့ဖမ်းဆီးခံရသော ပြည်သူပေါင်း ၇၀ နီးပါးရှိသည်။

October 9 ၊ Mizzima–News In Burmese

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး မြောင်းမြမြို့နယ်တွင် ဓမ္မာစရိယဆရာတော်အား NUG နဲ့ ဆက်သွယ်သည်ဟု သက်သေမရှိပဲ စွပ်စွဲကာ အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် ကျောင်းတိုက်တွင်းထိ ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီးခဲ့သည်၊

October 9 ၊ Taungoo Spring Revolution News Collection(TSRNC)

–အောက်တိုဘာလ၈ရက်နေ့ ၊ည ၁၀နာရီ ဝန်းကျင်တွင် တောင်ငူရွှေဆံတော်ဘုရားသို့ စစ်ကောင်စီတပ်သားများ အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့်ဝင် ရောက်လာပြီး ဘုရားတံခါးကျော်တက်ကာ ရွှေဆံတော်ဘုရားဂေါပကအဖွဲ့ဝင် ဘဏ္ဍာရေးမှူးဦးဆန်းကြည်အား ဖမ်းဆီးသွားပြီး ကားပေါ်တင်ကာ ရိုက်နှက်၍ ခေါ်သွားသည် ၊ နာရီဝက်အကြာတွင် သေဆုံးသွားပြီဖြစ်ကြောင်း နှင့် အလောင်းကို ရင်ခွဲရုံသို့ ပို့ထားကြောင်း ယင်း၏အိမ်သို့ ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။

October 10 ၊ Taungoo Spring Revolution News Collection (TSRNC)

တောင်ငူခရိုင် ၊ အုတ်တွင်းမြို့နယ် တွင်အောက်တိုဘာလ၈ရက်နေ့ ဒလန်အိမ်ပေါက်ကွဲမှုကြောင့် ကျေးရွာတွင်းရှိ CDM ကျောင်းဆရာအား ညွှန်စာရင်းအကြောင်းပြကာ အင်အားသုံး၍ ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

October 10 ၊ Taungoo Spring Revolution News Collection (TRSNC)

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ၊ တောင်ငူမြို့နယ်တွင် အောက်တိုဘာ၉ရက် ည၁၂နာရီ ဝန်းကျင်၌ လူငယ် ၂ ဦး ကို ယခင်ဆန္ဒပြတုန်းက အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

October 10 ၊ Khit Thit Media

အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ကသာမြို့ ၊ မုံရွာမြို့ နှင့် ကျိုက်ထိုမြို့မှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်အချို့အား PDF ကိုထောက်ပံ့မှုရှိသည်ဟု သက်သေအထောက်အထားမခိုင်လုံပဲ ဖမ်းဆီးကာ ငွေညှစ်၍ ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။

October 10 ၊ Khit Thit Media

အရာတော်မြို့နယ် ၊ ဝါးတန်းကျေးရွာရှိ NLD အလုပ်အမှုဆောင် ဥက္ကဋ္ဌ၏ နေအိမ်သို့ ဝင်ရောက်ရှာဖွေရာ မတွေ့သဖြင့် ကျေးရွာတွင်းရှိ နေအိမ် ၆ လုံးအား အကြမ်းဖက်ဝင်ရောက်ပြီး ဆန်၊ဆီများအား ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

October 10 ၊ Khit Thit Media

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ ကန့်ဘလူမြို့နယ် ပုဏ္ဏားကြီးရွာသို့ အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်သားများ ဝင်ရောက်စီးနင်းကာ ပြည်သူပိုင် နေအိမ်အချို့အား ဖျက်ဆီးပြီး ပြည်သူတစ်ဦးအား ဝိုင်းရိုက်နှက်၍ လက်ကိုင်ဖုန်း နှစ်လုံးနှင့် ငွေဆယ်သိန်းကျပ်ကို ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

October 11၊ Spring Diary

အောက်တိုဘာ၉ရက်နေ့ ညပိုင်းတွင် မန္တလေးတိုင်း၊ မတ္တရာမြို့နယ် ကင်းရွာ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းအား အကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီမှလက်နက်အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် ဝင်စီးပြီး တာဝန်ခံဆရာတော် ဦးပညာဝံသားကို လှူဝတ်လဲ၍ ဖမ်းဆီးပြီးဆရာတော်၏တပည့် နှစ်ဦးအားခေါ်ဆောင်သွားသည်။

October 11 ၊ Mizzima– News In Burmese

ပြည်မြို့နယ်၊ မုဋ္ဌောကျေးရွာအုပ်စု အိုးတွင်းကုန်ကျေးရွာနေ အသက်၃၇နှစ်အရွယ်အမျိုးသားတစ်ဦးအား လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် နိုင်ငံရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသောသတင်းများ မျှဝေ သည်ဟုသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးရာ ခြေထောက်ထိမှန်၍ ဒဏ်ရာရရှိသွားပြီး ယခုတိုင် မိသားစုနှင့်လည်းတွေ့ခွင့်မပေးပါ။

October 12 ၊ Khit Thit media

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မြောင်မြို့နယ် ဇရပ်ကုန်းကျေးရွာတွင် အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များက နံနက် ၈ နာရီ ၄၀ မိနစ်အချိန် ကျေးရွာအရှေ့ဘက်ရှိ ပြည်သူပိုင် ကြက်ခြံကိုမီးရှို့သွားကြောင်း၊ သိုးနှင့်ဆိတ်များကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်၍ ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

October 12 ၊ Khit Thit Media

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တန့်ဆည်မြို့နယ် ကပေါင်းကျကျေးရွာ မှ နေအိမ် ၁၇လုံးကိုစစ်ကောင်စီတပ်သားများက ဝင်ရောက် ဖျက်ဆီးသွားခဲ့သည်။

(ကပေါင်းကျကျေးရွာသို့ ၈ ကြိမ်မြောက် ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးမှုဖြစ်သည်။)

October 12 ၊ Khit Thit Media

မန္တလေးတိုင်း၊ သပိတ်ကျင်းမြို့နယ် တကောင်းမြို့တွင် အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီဝန်းကျင်၌ အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်သားများမှ အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့်ဝင်ရောက်လာပြီး ဂန္ဓမာဆေးခန်းမှ ဒေါက်တာ ပြည်ကြွယ်ခိုင်၊ ရွှေမြန်မာကွမ်းယာဆိုင်မှ ဆိုင်ပိုင်ရှင် ညီအစ်ကို ၂ ဦး၊ သင်းပျံ့ရွှေဆိုင်ပိုင်ရှင်တို့ကို ဖမ်းဆီးသွားခဲ့ပြီး ရွှေဆိုင်အပါအဝင် ဆိုင်များကိုချိတ်ပိတ်သွားခဲ့သည်။

October 12 ၊ Khit Thit Media

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ဒဂုံဆိပ်ကမ်း မြို့နယ်၌ နိုင်ငံရေး တက်ကြွ လှုပ်ရှားသော လူငယ် ၁၀ဦးကျော်ကို အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

October 12 ၊ Khit Thit Media

ချင်းကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များထံ လာရောက်ပူးပေါင်းခဲ့သည့် နမခဒုတိုင်းမှူး မျိုးထွန်းလှိုင်၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိဖြစ်သူ တပ်ကြပ်ကြီးတင်လျှန်ဗျက်၏ မိဘနှစ်ပါးနှင့် ညီအစ်ကိုမောင်နှမများအား အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီက ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

October 12 ၊ Khit Thit Media

ကော့သောင်းမြို့နယ် လုံးဖောကျေးရွာ ထိုင်းနယ်စပ်ရှိ ရော်ဘာအလုပ်ရုံတွင် ဖခင်နှင့် အတူအလုပ်ကူညီကိုင်နေသည့် အသက် ၁၁ နှစ်အရွယ် မောင်သီဟအောင်ကို အောက်တိုဘာလ ၁၀ရက်နေ့တွင် အကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ပစ်သတ်ခဲ့ပြီး အလုပ်ရုံ မှ ကျေးရွာသား ၂၀ဦးကိုလည်း ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

၂၀၂၁ခုနှစ်၊အောက်တိုဘာ ၂၁

October13 ၊ Khit Thit media

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသ ကြီး ၊ မှော်ဘီမြို့နယ်တွင် ကိုကျော်ဖြိုးဝေကို အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ ကြောင်းပြချက်မရှိပဲ ပစ်သတ်သွားခဲ့သည်။

အလားတူ ချင်းပြည်နယ် ၊ ဖလမ်းမြို့နယ်တွင် ဦးထောင်လွန်မာန် နှင့် ဆလိုင်းထောင်နေမော တို့ကိုလည်း အကြောင်းပြချက်မရှိပဲ ပစ်သတ်သွားခဲ့သည်။

October 13 ၊ Khit Thit Media

ချင်းပြည်နယ် ၊ ဟားခါးမြို့နယ် ရဲလောမ်ကျေးရွာမှ အသက် ၁၃ နှစ်အောက် ကလေးငယ် ၁ ဦးအပါအဝင် ၄ ဦးအား အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီမှ ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည် ၊

ထို့အတူ ဖလမ်း-ဟားခါးလမ်းမကြီးအနီး ရာလ်သီးကျေးရွာရှိ ဘာသာရေးအဆောက်အဦးတစ်ခုနှင့် နေအိမ် ၄ လုံးအား မီးရှို့ဖျက်ဆီးပြီး ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းများအား လုယက်ကူယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

October 13 ၊ Khit Thit Media

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊သရက်ချောင်းမြို့နယ် မယ်ကဲရွာကို အကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီ တပ်သားများ အဓမ္မ ဝင်ရောက်စီးနင်းကာ ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းများအား ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

October 13 ၊ Khit Thit Media

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကလေးမြို့၌ ဗိုလ်ချုပ်လမ်းနှင့် နတ်ချောင်းလမ်းဆုံ၊ ချယ်ရီတိုက်အောက် ပလက်ဖောင်းတွင် နေလေ့ရှိသည့် စိတ်မနှံ့သူတစ်ဦးအား အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက် ည ၇ နာရီခွဲခန့်တွင် အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်ဖွဲ့ဝင် ၄ ဦးမှ အုတ်ခဲဖြင့်ထုပြီး သေနတ်ဒင်များဖြင့် အကြောင်းမဲ့ ရိုက်နှက်ခဲ့သည်။

October 13 ၊ Taungoo Spring Revolution News Collection (TSRNC)

တောင်ငူခရိုင် ရေတာရှည်မြို့နယ် ၊ဆွာမြို့သပြေညိုရှေ့ကကြယ်ဖြူဆိုင်ကို အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်သားများမှ စစ်ကားတစ်စီး ၊ ဆိုင်ကယ် နှစ်စီးဖြင့် ဝင်ရောက်ရှာဖွေကာ ဖျက်ဆီးသွားပြီးဆန် ၊ဆီ၊ဆား အစားအသောက်များကို ဆီးနဲ့ပန်း၍ တန်ဖိုးကြီးပစ္စည်းများနှင့် ငွေများကိုလဲ အဓမ္မယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

October 14 ၊ Khit Thit Media

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး မင်းကင်းမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ်နှင့်ကရင်ပြည်နယ်၊ ဘားအံမြို့နယ်များတွင် အရပ်သားများကို စစ်ကောင်စီတပ်များက အကြောင်းမဲ့ ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်မှုများ ရှိနေပြီး လူငယ်များလည်းပျောက်ဆုံးနေသည်။

October15 ၊ Khit Thit media

ကယား (ကရင်နီ) ပြည်နယ်၊ ဒီးမော့ဆိုမြို့နယ်၊ ရွှေယောက်ရပ်ကွက်ရှိ အများပြည်သူပိုင် ဆန်စက်ရှိ ဆန်အိတ်များအား အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ ခိုးယူနေပြီး အများပြည်သူပိုင် နေအိမ်များအား လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

October16 ၊ Khit Thit media

ချင်းပြည်နယ်၊ မတူပီမြို့နယ်တွင် အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ အသက် ၆ နှစ်အရွယ်ကလေး ၁ ဦးနှင့် အမျိုးသမီး ၁ ဦးကို အကြောင်းမဲ့ ပစ်သတ်ခဲ့ပြီး အမျိုးသား ၁ ဦးမှာ စကစတပ်သားများ ထောင်ထားသော မိုင်းနင်းမိပြီး သေဆုံးသွားခဲ့သည်။

October 16 ၊ Khit Thit Media

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ ရွှေဘိုမြို့နယ် ဆိပ်ခွန်ရွာတွင် CDM ဆရာဝန် ဒေါက်တာအေးမင်းဦးနှင့် ဒေသခံပြည်သူ ၉ ဦးကို PDF ဟု စွပ်စွဲကာ အကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီက မတရားဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

October 16 ၊ DVB News

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး မင်းကင်းမြို့နယ် လောင်းပြည့်ကျေးရွာမှ စစ်ဘေးရှောင်အမျိုးသား ၅ဦးကို စစ်ကောင်စီမှပစ်သတ်ခဲ့ပါသည်။

October 16 ၊ DVB News

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ ရွှေဘိုမြို့နယ် ရုံးတောရွာမှ စိတ်ကျန်းမာရေးချို့တဲ့သူတစ်ဦးကို စကစတပ်သားများနှင့် ပျူစောထီးများ မှ ပေါင်း၍ သတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီး အလောင်းဘေးပတ်လည်၌ မိုင်းများထောင်ထားခဲ့ပါသည်။

October 17 ၊ Mizzima– News In Burmese

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ၊ ဆားလင်းမြို့တွင် လူငယ်နှစ်ဦးအား အကြောင်းပြချက်ခိုင်လုံမှုမရှိပဲ PDF ဟုစွပ်စွဲကာပစ်ခတ်ရာ သေဆုံး သွားပြီး လူငယ်တစ်ဦးကိုလည်း ပစ်ခတ်ရာ ဒဏ်ရာရနေစဉ် အရှင်လတ်လတ်မီးရှို့သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။

October 18 ၊ Spring Diary

ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒထုတ်ဖော်နေသော မန္တလေးလူငယ်များသပိတ်စစ်ကြောင်းကို စစ်ကောင်စီတပ်သားများမှ ကားဖြင့်ဝင်တိုက်၍ အကြမ်းဖက် ဖြိုခွဲခဲ့ပြီးလူငယ် အယောက်၂၀နီးပါး ဖမ်းဆီးခံရခဲ့သည်။ ဆိုင်ကယ်များကိုပါသိမ်းယူသွားခဲ့ပြီး ဒဏ်ရာရရှိသူ ၁၀ယောက်ကျော်လည်းရှိသည်။

General Strike Committe - GSC ၏လှုပ်ရှားမှုများ

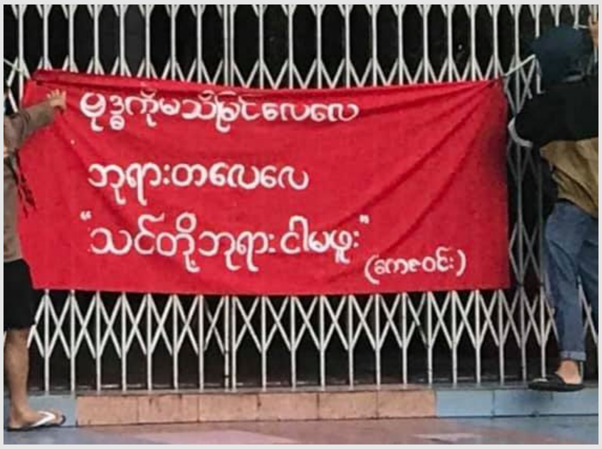
ဗုဒ္ဓကိုမသိမြင်လေလေ
ဘုရားတလေလေ
"သင်တို့ဘုရားငါမဖူး"
(ကေဇဝင်း)

ဓာတ်ပုံ - GSC

အထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ GSC ရဲ့ သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့ လှုပ်ရှားမှု

"ဗုဒ္ဓကိုမသိမြင်လေလေ ဘုရားတလေလေ" "သင်တို့ဘုရား ငါ မ ဖူး" ဆိုတဲ့ စာတန်းတခုကို အထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ GSC က ဆူးလေဘုရားမှာ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ဖြစ်တဲ့ အောက်တိုဘာ ၂၀ ရက်နေ့မှာ သွားရောက်ချိတ်ဆွဲခဲ့ပါတယ်။

အဲ့စာတန်းဟာ မတ်လ ၃ ရက်နေ့က မုံရွာမှာ ကျဆုံးသွားခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာ ကေဇဝင်းရဲ့ ကဗျာစာသားတခု ဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းစဉ်

"We have Nothing To Lose But Our Chains"
MPA
အကြမ်းဖက်

ဓာတ်ပုံ - MPA

"ချုပ်နှောင်ထားသော ဖိနှိပ်မှုနှောင်ကြိုးမှတပါး ဆုံးရှုံးစရာမရှိ" ဆိုသည့် ပိုစကာကိုင်ဆောင်ပြီး ပြောက်ကျား သပိတ်တခုကို အောက်တိုဘာ ၁၅ ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့မှာ ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲ့ဒီလှုပ်ရှားမှုကို ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ် လူငယ်များသပိတ်ကော်မတီ က ဦးဆောင်ပြီး ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) နှင့် ဗိုလ်တထောင်၊ ပုဇွန်တောင်လူငယ်သပိတ်ကော်မတီ တို့ပါဝင်သော မြို့နယ်သပိတ်ကော်မတီများနှင့် ကျောင်းသားလူငယ်များ ပူးပေါင်းပြုလုပ်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းစဉ်

အိုးဝေ
စာစောင်

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်နှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ
တို့မှ ထုတ်ဝေသည်။